

ಜೀವನ ಸಾಹಿತ್ಯ ೯

ಜೂ ಜು

ಮೂಲ : ಶ್ರೀಮತಿ ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿ ದೀಕ್ಷಿತ್
ಅನುವಾದ : ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್ ಬೇಂದ್ರೆ

ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ
ಬಸವನಗುಡಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202335

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No.

Accession No.

Author

Title

This book should be returned on or before the date
last marked below

ಜೀವನ ಸಾಹಿತ್ಯ ೯

ಜೂ ಜು

ಮೂಲ ಶ್ರೀಮತಿ ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿ ದೀಕ್ಷಿತ್
ಅನುವಾದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್ ಬೇಂದ್ರೆ

ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಬಸವನಗುಡಿ

ಬೆಂಗಳೂರು

ಸೂದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೧೯೫೫

ಬೆಲೆ: ೧-೮-೦

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್
ವೈಸೂರು ರೋಡು, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ
೧೯೫೫

ಮುನ್ನುಡಿ

ನೌ|| ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿ ದೀಕ್ಷಿತ್ ಇವರ ಮರಾಠಿ “ಜುಗಾರ”ವನ್ನು ಗೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕನ್ನಡಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ. ಪುರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಪೂನಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಇನ್ನುಳಿದ ಮಿತ್ರರು ಪೂನಾ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದರ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಅಣ್ಣ ಮಾಸ್ತಿಯವರು “ಜೂಜು”ವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಈ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾವೀ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ದೀಕ್ಷಿತ್ ದಂಪತಿಗಳ ಮಿತ್ರವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇದೇ ಭಗೈಯ ಮೈತ್ರಿಯ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಾಂಧವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅವರ ನಾಟಕ ಹಿರೇದೀ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು, ದಿಲ್ಲ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾಕಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆಯಿತು. ಆ ನಾಟಕದ ಗುಜರಾತಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾಂತರಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅದು ನಡೆದ ಖ್ಯಾತಿಯು ಅದ್ವಿತೀಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಕಾರಣರು ಅವರೊಬ್ಬರೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೇ (ದೀಕ್ಷಿತ್ ದಂಪತಿಗಳು) ಕಾರಣರೂ ಅಲ್ಲ. ಅದರ ಸೂತ್ರಧಾರ ದಿಗ್ದರ್ಶಕರಾದ ನಟವರ್ಯ ದಾತೆ ಕೇಶವರಾಯರೂ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ತಯಾರಾದ ನಟವರ್ಗದವರೂ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮೀಕ್ಷಕರೂ ಸಹೃದಯರೂ ಇದರ ಸಾಹಿತ್ಯಸ್ವರೂಪದ ಅಭಿನವತೆಯನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಅಂತೂ ಏನು? ನಾಟ್ಯ-ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಅನೇಕಾಂಗಗಳ ಹಾರ್ದಿಕ ಸಹಕಾರ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಕನ್ನಡ “ಜೂಜು” ಕೂಡ ಅಂಥ ಸವಿಯಾದ ಸಹಕಾರ್ಯದಿಂದಲೇ ದಟ್ಟಡಿಯಿಡುತ್ತಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಈ ಸಹಕಾರವು ಮರಾಠಿಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ನೌ|| ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿಯವರ ನಾಟ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ವಿವಿಧಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ

ಸಾಕ್ಷಿಕನಾಗಿ ಸಹಕರಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಕಿಂಚಿತ್ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಅವರೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. “ನನ್ನ ಹರಣ—ನಿನಗೆ ಶರಣ” ಎಂಬ ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ಭಾವಗೀತದ ಮರಾಠಿ ಅನುವಾದವನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಮರಾಠಿ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಸದ್ಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನೊಬ್ಬ ತರುಣಮಿತ್ರರು ಚೈತನ್ಯದೇವ ಇವರು ಈ ನಾಟಕ ವ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವರೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದಲೇ ನಾಟ್ಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ‘ಚೈತನ್ಯ’ ಎಂಬ ವಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿತ್ತು. ಚೈತನ್ಯ ಇವರು ಮೈಸೂರವರು. ನಾಟ್ಯವ್ರಯೋಗದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಸುವ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಭೀಮಸೇನ ಜೋಶಿಯವರು ಈ ವಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು. ಇದರ ವ್ರಧನು ವ್ರಯೋಗದಕಾಲಕ್ಕೆ ಧಾರವಾಡದ ಕಲೋ ವಾಸಕ ಪುಂಡಲದ ವ್ರತಿನಿಧಿಗಳೆಂದು ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು ಪೂನಾಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಂತರ್ಭಾರತೀಯ ಉದ್ಘಾಟನಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀ. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರರವರು ಪೂನಾಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ದೀಕ್ಷಿತ ದಂಪತಿಗಳ ಆದರಾ ತಿಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಾಗಲೇ “ಜುಗಾರ”ದ ವಿಷಯವನ್ನು ನೌ|| ಮುಕ್ತಾ ಬಾಯಿಯವರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹಿಗ್ಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು. ಅದೆಲ್ಲಾ ಈಗ ಮತ್ತೆ ಏಕೇಭವಿಸಿ, ಈ ನಾಟಕ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಈ ನಾಟಕವು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗಲೇ ಇದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬರೆಯ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕೆಲ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಈ ನಾಟ್ಯವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ದೈವ ಒಡ್ಡಿದ ಕರ್ಮಸೇನಾವ್ರಹವನ್ನು ನೊದಲು ನೋಡೋಣ :—

ಇಲ್ಲಿಕತೆಯಲ್ಲಿ, ಡಾ. ವಸಂತರಾಯ ಮತ್ತು ಉಷಾ ಇವರ ಸರಸ್ವರ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಪಾಕಗೊಂಡ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ರತಿಯ ಉತ್ಕಟತೆಯ ಮೂಲಕ, ಬೇಗನೆ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಲಗ್ನವಾಗದಿದ್ದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಗೌರವದಿಂದ ಬಾಳಲಾರರು ಎಂಬ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ಡಾ. ವಸಂತರಾಯನಿಗೆ ಲಗ್ನದ ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ಇನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಆಕೆಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿ. ಹೌದು. ಮುಂದೇನು? ಉಷೆಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿ! ಬರ್ಮಾ ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ವಿಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ಆಪ್ತೇಷ್ಟ ರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಜೀವನ ಮಾನಸ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ದಕ್ಷಿಣದೇಶದ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜಯ್ಯನೊಡನೆ, ದೇಶ-ದೇಶ ದಾಟಿ ಬಂದು ಆಕೆ ಮುಂಬೈ ವಟ್ಟಣ ನೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದೆ ಕೆಲ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಕಾಹಿಲೆ ಬಿದ್ದು, ಡಾ. ವಸಂತರಾಯರ ಔಷಧೋಪಚಾರ ವಡೆಯುವಾಗ ಆರೋಗ್ಯದೊಡನೆ ಒಬ್ಬ ಮೋಹಿಯಾದ ಪ್ರಿಯನನ್ನು ವಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಪಾಪ, ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅವನು ಮದುವೆಯಾದವನೆಂದು. ಮುಂದೆ ಆದು ತಿಳಿದಮೇಲೆ, ಅವಳು ಹಿಂದಿರುಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪೀಕಲಾಟ ದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, “ದ್ವಿತೀಯ ಭಾರ್ಯಾಬಂಧಕ” ಕಟ್ಟಳೆಯ ಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾಲ ಬೇರೆ ಮೈಮೇಲೆ ಏರಿಬರುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಉಷಾ ಈಕೆ ವಸಂತರಾಯನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಿ ಯಾ ದ ರೂ ವತ್ಸಿಪದವಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಶ್ರೀಮದ್ಗಂಭೀರವಿಚಾರದಿಂದ ಹಂಚಿಕೆಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಕಿಶೋರಿಗೆ (ವಸಂತರಾಯನ ಹೆಂಡತಿಗೆ) ಇದೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿನರಾಗಿ, ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೇಚಾರಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ, ಆಕೆ ತಲೆತಿರುಗಿದಂತಾಗಿ, ಅದೇ ಊರಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ತವರುಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮೊದಲೇ ಈ ವ್ಯಾಧಿಯ ಗಾಳಿ ತವರುಮನೆಯವರಿಗೆ ತಾಕಿದ್ದರೂ ಅದು ಈ ಉಲ್ಬಣಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತಾಳೇತು ಎಂದು ತೋಚಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ವಿಧಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿಯ ತಾಯಿ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯ ಇದಿರು ಒಡ್ಡಿತು — ಇದು ನಾಟಕದ ಪ್ರಾರಂಭ, ಮುಖ.

ಮೊದಲನೆಯ ಅಂಕದಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಚಿಂತೆ, ಕಿಶೋರಿಯ ತಂಗಿ ಬೇಬಿ — ಈ ಕರ್ಮವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ, ಭೇದಿಸಿ ನುಗ್ಗಲಿಳಿಸುವ ಹೊಸಕಾಲದ ನೋಟ, ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂದ ಶ್ರೀಕಾಂತ (ಅಪ್ಪಾರಾಯರ ಅಣ್ಣನ ಮಗ)ನ ಬುದ್ಧಿಯ ವಿಚಾರವಿಲಾಸ, ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಕರ್ಮಫಲದ ನಾಯಕನಂತಿರುವ ಅಪ್ಪಾರಾಯನ ಜೀವನದ ಅಡ್ಡಮುಠಾಳತನದ ವೈಖರಿ — ಇವುಗಳ ವರಿಚಯವಾಗಿ ಆ ವ್ಯೂಹಭೇದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಕಾಂತ

ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಪೌರುಷಸ್ತ್ರಯತ್ನದ ವ್ರಧಮ ರಣಾಂಗಣವಾಗಿ, ನಮಗೆ ಎರಡನೆಯ ಅಂಕ ತೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಕಾಂತನು ವಸಂತರಾಯನ ಗೆಳೆಯ.

ಇತ್ತ ವಸಂತರಾಯ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರಕಾಟ ಹಗಲು ತಗಣಿಯ ಕಾಟವಾಗದಂತೆ, ಆಟ ಆಗುವಂತೆ, ಹೇಗೆ ರಚಿಸಬೇಕೆಂಬ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಏನೂ ತೋಚದೆ ಉಷಯಿಂದ ಒಂದೆರಡು ದಿನದ ತೆರವು ವಡಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಉಷೆಗೆ ಅಷ್ಟು ವಿರಹವೂ ಸಹನವಾಗದೆ, ವಸಂತರಾಯನ ಸತ್ಯವರೀಕ್ಷೆಗೆ, ಆಕೆ ಅವನ ಮನೆಮುಟ್ಟು ಬಂದೇಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಕಿಶೋರಿ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಾವು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವ ತೊಡಕಿನ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬರಿ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿ ಏನು? ಕಾಲ-ಕರ್ಮ ಎರಡೂ ಸಾಲಗಾರರಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ 'ರೋಮು' ಉತ್ತರವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದೆ. ಎರಡು ದಿನ ಹಾಗೇ ಕಳೆದರೆ ಮುಂದೆ ಈ ಅವಕಾಶವೂ ಸಿಕ್ಕದು! ಅವರ ಪ್ರಣಯದ ಸಂಹಾರ ಉಪಸಂಹಾರ ಅಲ್ಲೇ ಆಯಿತು! ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ಉಷೆಗೆ (ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಶೋರಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ) ಅಡಿಗೆಮನೆ ಹೊಕ್ಕು 'ಚಹಾ' ಮಾಡುವ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿ ಬದಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಅವಳಿಗೆ ಏನು ಆನಂದ! ಆದು ಶುಭಸೂಚನೆಯೆಂದೇ ಆಕೆ ತಿಳಿದಿರಲು ಸಾಕು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಅಲಕ್ ಎಂದು ವಸಂತರಾಯನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಉಷಾ ಒಳಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಕಾಂತನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಂದು ಪರ್ವದ ಪೂರ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಬೌದ್ಧಿಕ ಯುದ್ಧವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಓದಿನೋಡಬೇಕು. ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೃಶ್ಯದ ಆಟ ನೋಡಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸು ಪ್ರಣಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ಎಂಥ ಚೇಷ್ಟೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾನೆ, ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ, ಇದು ಅವನ ಮುಖದಿರು ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯದೆ ಅವನಿಗೇ ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ? ಈ ಮಾತು ಇರಲಿ; ಆ ಗಂಡಸಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ (ಅರ್ಥಾತ್ ವ್ರಧಮವತ್ಸಿ) ಈ ಹೊಸ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಸರಿಯಾದ ಅರಿವೂ ಹೇಗೆ ಸುತರಾಂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ 'ಪತಿ' ಎಂಬ ಪುರುಷನ ವಿಚಾರಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ವಿಕೃತವಾಗಿರುತ್ತವೆ

— ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಮಾತುಗಳು, ವಸಂತರಾಯ - ಶ್ರೀಕಾಂತ ಇವರ ವಾದ-ವಿನಾದದಲ್ಲಿ ಹೊರಬೀಳುವುವು. ಅನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಕಾಂತನು ಉಷೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಕೆಲವು ಅ - ಸಹ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವು ಉಷೆಯ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಆಕೆ ಕೆರಳಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಕಾಂತನನ್ನು ಇದಿರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಉಷೆಯು ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯ ಖಾಸಾ ಸವತಿಯ ಮಗಳೇ ಎಂಬ ಮಾತು ಮೂವರ ಮೇಲೂ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಹೊಳೆದು ಸಿಡಿಲಾಗಿ ಎರಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊಸ ಸಂಘಟನೆ ಮೂರನೆಯ ಅಂಕದ ವಿಚಿತ್ರ ರೌದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾದಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಅವ್ವಾರಾಯ, ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ, ಬೇಬಿ, ಶ್ರೀಕಾಂತ — ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಉಷೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಯುಕ್ತಿ ವ್ರಯುಕ್ತಿಗಳ ಹೋರಾಟ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದೇನೂ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗದೆ — ಅವ್ವಾರಾವ್ ಮತ್ತು ಕಂವನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ಗೆ ಬಾಯುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ದೈವಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗತಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಉಷೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬೀಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವ್ವಾರಾಯನ ಗೃಹಸ್ಥಿಕೆಗೆ ಈ ದುಷ್ಟಲವ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉಷೆಯ ತಾಯಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯು ವ್ರತಿಸ್ಮಿತಳಾದಂತೆ, ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಇಂದು ಉಷೆ ವಿಜಯಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ — ಕರ್ಮವಿವಾಕದ ವಿಚಿತ್ರ ಲೀಲೆಯಿಂದ! ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಮುಗಿದರೂ, ಕರ್ಮನಾಟಕದ ಅಪೂರ್ವ ಫಲವ್ರಾಪ್ತಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂಕದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾಟಕದ ಮುದ್ದು ನಾಯಕವಾತ್ರ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಕರ್ಮಫಲವೇ ನಾಟಕದ ಮುಕ್ತಾಯ.

ಏನು? ವೃದ್ಧದಶೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ಅತಿ ಪ್ರೌಢ ನಾಟಕದ ನಾಯಕಿಯೇ? ಹೌದು. ನಾಯಕಿಯ ಸತಿಯೆಂದು ಅವ್ವಾರಾಯನೂ ನಾಯಕ. ವಸಂತರಾಯ ಉಷೆ ಇವರು ಉಪನಾಯಕ, ನಾಯಕಿ; ಶ್ರೀಕಾಂತ ಬೇಬಿ ಇವರು ಉದ್ದೀಪಕಸಾಮಗ್ರಿಯಾದ ಅನಶ್ಯ ವಾತ್ರಗಳು; ನೇಮಾ ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯದೇವ ಇವರು ನಾಟಕದ ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಗೆ

ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಪಾತ್ರಗಳು. ಹೀಗಿದೆ ಪಾತ್ರಗಳ ಸಂಚು. ನಾಟಕವಸ್ತುವಿಗೆ ಸ್ಥಾಯೀಕಾರಣವಾದ ಕಿಶೋರಿ-ಮೂಕನಾಯಿಕೆ! ಅವ್ಯಕ್ತಮೂರ್ತಿ! ಸ್ತ್ರೀಸಮಸ್ಯೆಯ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಬೀರುವ ಯಕ್ಷಿಣಿ! ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯ ಗುವ್ವಸುವ್ವಹೃದಯದ ಸಂಕೇತ-ಪ್ರತಿಮೆ!

ಹಾಗಾದರೆ, “ಜೂಜು”ವಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಆವಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ನಾಟಕಕಾರರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? “ಜೂಜು” ಎಂಬ ಈ ನಾಟಕನಾಮದೊಡನೆ ಅದರ ಸಂಬಂಧವೇನು? “ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ” ಲಗ್ನವೂ ದೈವನೌರುಷಗಳ ಜೂಜಾಟ; ಅದರ ಫಲವೂ ಕೂಡ (ಅದು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬರಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಣಯದ ವಿಶೇಷ ದೇಸಿಯಿಂದ ಸಿಂಗಾರಗೊಂಡು ಅಭಿನವ ಆವಿರ್ಭಾವದಿಂದ ಬರಲಿ!) ದ್ಯೂತದಂತೆಯೇ, ಇಂದಿಗೂ, ಈ ಇವ್ವತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ, ಅನಿರ್ಣೀತ ಮತ್ತು ಅನರ್ಪೇಕ್ಷಿತ. ಯಾಕೆ? ಯಾಕೆಂದರೆ, ಜಾತಿ ಜಾತಿಗೆ ವೈರಿ ಎಂಬಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ದೈವ ದುರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ— ಆದಕಾರಣ! ಕಿಶೋರಿಯ ವಿರಸದ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಷೆ ವಸಂತರಾಯನಿಗೆ ಅಧೀನಳಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ— ಕೆಲಕಾಲದಲ್ಲಿ— ಕಿಶೋರಿ ಮತ್ತು ವಸಂತರಾಯನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಸುದಿನ ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ವಸಂತರಾಯನಿಗೆ ಈ ಉಷಾದೇವಿಯಲ್ಲ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಂಧ್ಯಾದೇವಿಯು ಗಂಟು ಬೀಳಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲ— ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಕುರುಡು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವನಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಒಲಿಯದಿದ್ದರೆ, ನೊದಲನೆಯವಳ ಪ್ರಣಯಾರಾಧನೆಯಲ್ಲದೆ ಆ ಗಂಡನಿಗೆ ಗತಿಯಾವುದು? ಇದರ ವಿಚಾರ ಅವನು ಮಾಡಬೇಕಾದೀತು. ಆದರೆ ಅದು ಗಂಡನಿನ ವಿಚಾರ. ನಾಟಕಕಾರ್ತಿಯರು ಆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯು, ಯಾವುದೇ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ, ಪುರುಷನ ನಿರಾತಂಕ ಲಗ್ನವಿಧಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣತೆಯಿಂದಾಗಲೀ, ಯೌವನ ಪ್ರಣಯದ ಭ್ರಾಂತಿವಿಲಾಸದಿಂದಾಗಲೀ

ಮನಸೋಲಬಾರದು ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನಾಟಕಕಾರ್ತಿಯರು ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಚ್ಚರ ಬಂದರೆ, ಲಗ್ನವೆಂಬ “ಜೂಜಿ”ನ ದುರಂತದ ರೌದ್ರರೂಪವು ತನ್ನ ಭಯಾನಕತೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೋಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು — ಇದು ನಾಟಕಕಾರ್ತಿಯರ ಜೀವನ ದರ್ಶನ — ಈ ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ. ಈ ಜೀವನದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವು ಸತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಮಾನವ ಸಮಾಜವು ಇದೊಂದೇ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತೀತು, ಎಂದಲ್ಲ. ಈ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಮೈತುಂಬ ಕಣ್ಣು ಮೂಡುವಂತೆ ಅದರ ನಿಶ್ಚರೂಪದರ್ಶನ ವನ್ನು ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಡಬೇಕಾದೀತು. ಅದು ಮುಂದಿನ ಮಾತು.

ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪಾತ್ರವು ಇಂದಿರಾ ಬಾಯಿ, ಅವಳಿಗೇ ಅದರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ. ಅವಳು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಪಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ತವದ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ, ಅದರ ಬೆಳಕು ಬೆಂಕಿಗಳು, ಆಕೆಯ ಶಿಷ್ಟಸಮ್ಮತ ಸಂಸಾರಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಅಡಗಿದಂತೆಯೇ ಇದ್ದುವು. ಉಷೆಯ ತಾಯಿಯ ನ್ಧಾನವನ್ನು ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಕೆಯ ಹೃದಯದ ಸಮ್ಮತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಹೃದಯದ ಅ-ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಆಕೆ ಇಂಥ ಬಂಗಾರದಂಥ ಸಂಬಂಧ ತಾನಾಗಿ ಒದಗಿಬಂದು, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಸಂಭ್ರಮ ಸುಸೂತ್ರ ನಡೆದಾಗ, ಯಾಕೆ ವ್ರತಟಿಸಬೇಕು? ಯಾವಾಗ ವ್ರತಟಿಸಬೇಕು? ಆಕೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಂಸಾರ ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥದಿಂದ ಸುಖಮುಖವಾಗಿ ಸಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ತನ್ನ ಹೃದಯದ ಅಸಮ್ಮತಿಯೊಡನೆ ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವಾಗುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಏನೋ! ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ನಿಧಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲಿಲ್ಲ! ಪುತ್ರನು ಆತ್ಮರೂಪ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆಯೇ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಪುತ್ರಿ. ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯ ಪುತ್ರಿ ಕಿಶೋರಿ, ಪ್ರತಿಪುತ್ರಿ ಉಷಾ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರ್ಮದೇವತೆಯು ಇದಿರು ಬದಿರು ತಂದು, “ಅವಘಾತ ಸಂಭವಿಸದಂತೆ ಈ ಕೂಟಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಿಯೆಂತು?” ಎಂದೇ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಕಾಂತ ಅಪ್ಪಾರಾಯ ಇಬ್ಬರೂ ವಸಂತರಾಯನೆಂಬ ಪುರುಷನನ್ನು ಈ ಅವಿವೇಕ-ಪ್ರಪಾತದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ. ಇಂದಿರಾ

ಬಾಯಿಯ ವಿಕ್ರಮವು ಮಾತ್ರ ಉಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿವೇಕಜಾಗ್ರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಈ ನಾಯಿಕೆಯ ಪೌರುಷ ಸಿದ್ಧಿ. ಇದೇ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂಕದ ಕಾರ್ಯ. ಅದರಿಂದಲೇ ನಾಟಕದ ಮುಕ್ತಾಯ.

ಬೇಬಿಯ ಚಟಸಟ ಕಡ್ಡಿಗಳು ಮೊದಲೇ ಹಾರಿಹೋದವು; ನೇಮಾನ ಜಗತ್ತು ಜಾನನದದ ಸೌರಾಣಿಕ ಲೋಕ; ಆಕೆಯ ಮಾತುಕಥೆ ಅಲ್ಲಿಯ ವಾರ್ತೆ; ಕಿಶೋರಿಯೂ ಸಮಾಧಿಗ್ರಸ್ತಳು; ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ-ಉಷಾ ಇವರೇ ಸ್ತ್ರೀಜೀವನ ದುರಂತವನ್ನು ಪ್ರಶಮನುಖವಾಗಿ ಹೊರಳಿಸಬೇಕಾಗಿವೆ. ಕೆಲ ನಾಟಕಕಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸವತಿಮತ್ಸರದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷನು ಪಣಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ ಒಂದು ವಸ್ತುಮಾತ್ರ, ಅಂತೆ; ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ-ಪುರುಷನ ಕಾಮಾಗ್ನಿಹೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಲಿಯಾಗುವ ಹರಕೆಯ ಕುರಿಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರು— ಅಂತೆ! ಈ “ಅಂತೆಗಳ” ಕಂತೆ ಹೊಲಿಯುವ ಅಥವಾ ಆ ಹೊಲಿಗೆ ಬಿಚ್ಚುವ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ಸಂಬಂಧದಿಂದಂಟಾಗುವ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪ್ರತಿಕಾರಿಯಾಗಬಾರದು. ಅವಳ ಸುಖಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರಿ, ಸಹಕಾರಿಯಾಗಬೇಕು. “ಮಾಲವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರ”ದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿದಾಸನು “ಧಾರಣಿ-ಇರಾವತಿ-ಮಾಲವಿಕಾ” ಇವರ ಮೂರೂ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ದೈವದ ಅಮೃತದಿಂದ ಸಿಂಚನಮಾಡಿ ನಂದನ-ವಂಥ ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆ ನಾಟಕವೇ ಬೇರೆ! ಇಂದಿನ ದುಃಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಳಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ದುರಂತದಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯು ಮಾಡಬೇಕಾದುದೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ನಾಟಕಕಾರ್ತಿಯರು ಕಾರಣದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಿ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಪ್ರಸಂಚದ ಸ್ಥೂಲದೃಷ್ಟಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು, ನಾಟಕವು ವಂಚಮವೇದ ಎಂಬುದರ ಸಾರ್ಥಕತೆ. ಇದು, “ಜೂಜು”ವಿನ ವಿಷಯ. ಜಾಯಾವತಿಗಳದು ದಾಂಪತ್ಯವಾಗದೆ ದ್ವಂದ್ವನಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅದರ ದ್ಯೂತಸ್ವರೂಪದ ಮೂಲಕ. ಇದು, ದಾಂಪತ್ಯದ ವಿಕೃತಿ. “ಮರಣವು ಪ್ರಕೃತಿ; ಜೀವನವು ವಿಕೃತಿ” ಎಂಬ ಸುಭಾಷಿತದ ಸ್ಥೂಲಾರ್ಥವೇ ನಿಜವಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನವು ವಿಕೃತಿಯಂತೆ ಕಾಣುವುದು, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಫಲವೆನ್ನೋಣವೇ?

ಏನು ನಮ್ಮ ಮರಣಶಿಲೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ದುಷ್ಕೃತಿ ಎನ್ನೋಣವೇ? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಸಾಮಾಜಿಕರು. ನಾಟಕ-ಕಾರ್ತಿಯರೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನದರ್ಶನವನ್ನು ನಾಟ್ಯದರ್ಶನದೊಡನೆ ಬೆರೆಸಿ, ತಾವೇ ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳೇ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮೀಮಾಂಸೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ವಾಚಕರು ಓದಬೇಕು. ಲಗ್ನ - ಜೀವನ ಒಂದು ಜೂಜು; ಅದರ ಫಲ? ವೇವರು ಬಲ್ಲ! ದೈವ ಬಲ್ಲದು! ಪ್ರಣಯ ವಿಲಾಸಿಗಳು— ಪರಂಪರಾಪ್ರಿಯರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಲಗ್ನರಂಗಕ್ಕೆ ಎರಡು ಹಾದಿಯಿಂದ ಧುಮುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನಿ ಇದೆ, ನಿಶ್ಚಯ; ಸೋಮವೇ, ಅಮೃತವೇ, ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಆ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ವಿಷ ಅಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ನಾಟಕಕಾರ್ತಿಯರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ— “ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಾಹಚರ್ಯವು ವಿಶ್ವಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟಕವಾಗಿದ್ದು ದೇ ನಿಜವಾದರೆ, ಆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖಮಯ ಸಾಹಚರ್ಯದ ಮಾರ್ಗಗಳೂ ಇರಲೇಬೇಕು. ಅವು ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುಖಮಯ ಸಾಹಚರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಲೋಪವಾಗುವ ಈ ಘಟನೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅತಿ ದುಃಖದಾಯಕವಾಗಿದೆ.” ವಿಶ್ವದ ಆಕಾಶನಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದ ಸಂದೇಶ ಇದು. ಅವರು ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಿವಿಗೂ ಬುದ್ಧಿಗೂ ನಾಟ್ಯಾನ್ವವಾಗಿ ಉಣಿಸಲಿದ್ದಾರೆ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ. ಇಂಥ ಒಂದು ತುತ್ತಿನಿಂದ ಯಾರ ಹೊಟ್ಟಿಯೂ ತುಂಬಲಾರದು. ಈ ದರ್ಶನವು ಹೃದಯಗತವಾಗುವುದು ಎಂದರೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಾನವ-ಹೃದಯ-ಪರಿವರ್ತನವೇ! ಇದೇ ನಾಟ್ಯಕಲೆಯ ಉತ್ತಮ ಆದರ್ಶ. ಆ ಕೌಶಲ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಈ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ನಿರಾಶಾವಾದದ ಮರ್ವಾಸನೆ ಇದೆಯಲ್ಲಾ—ಎಂದರೆ, ಈ ಕೊಳೆಯ ನಾತವೇ ಅಂತಹುದು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹಳೆಯ ಅಧವಾ ಹೊಸ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಡ್ಯತೆಯಿಂದ ಆ ನಾತಕ್ಕೆ ಮೂಗು ಮುರಿಯುವುದರಿಂದ ಬಂದೀತೇನು? ಇದ್ದ ಜೀವನದ ದುರ್ಗಂಧವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಶಾವಾದದ ಅತ್ತರಿನ ಧಳಿ ಹೊಡೆಯುವುದರಿಂದ, ಆಗುವುದೇನು? ಅದು ಭ್ರಾಂತಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕರ ಡಂಭಾಚಾರವಾದೀತು.

ನಿಜವನ್ನು ಇದಿರಿಸಲಾಗದೆ ಕೃತ್ರಿಮ ಆಶಾವಾದದ ಧಾಲನೊಡ್ಡಿ ದರೆ ಯಾವ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯೂ ಆಗದು. ಅತಿವಾಸ್ತವ ಜೀವನದ ಈ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವುದೇ ನಿಜ ನಾಟಕ ಕಲೆಯ ಮರ್ಮ. ಈ ಮಾರ್ಮಿಕಕಾರ್ಯದ ಕೌಶಲ್ಯವು 'ಜುಗಾರ'—'ಜೂಜು'ವಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ, ತೀರಾ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪೂರ್ವ ಕೌತುಕವು ತಾನಾಗಿಯೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದೇ ಮಾತು, ಮುಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಂತೂ ದ್ವಿಭಾರ್ಯಾ-ಕುಯೋಗವೇ ಅಸಂಭವವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂಥ ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಜನ ಮುಂದೇನು? ಎಂದು. "ಇದೇ ನಿಜವಿದ್ದರೆ, ಇಂದಾದರೂ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು?" ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾಟಕವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ದ್ವಿಭಾರ್ಯಾಯೋಗಪ್ರತಿಬಂಧವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬರೆದುದೇ ಅಲ್ಲ. ದ್ವಿಭಾರ್ಯಾಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಟ್ಟಳೆಯಾದಮೇಲೆ ಬರೆದದ್ದು ಈ ನಾಟಕ. ವಾಸವ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಟ್ಟಳೆಯಾದಮೇಲೂ, ಅದರ ವಿಷಯಕ ವಾದ ಚಳುವಳಿಯು ಹೇಗೆ ಅವಶ್ಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇದು. ಯಾವ ಕಟ್ಟಳೆಯಿಂದಲೂ ಎಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಘಟನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವಾಸನಾ ದುರ್ಬೀಜವು ನಾಶವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನಾಟಕಕಾರ್ತಿಯರೇ ಯಾಕೆ? ಉಳಿದ ನಾಟಕಕಾರರೂ, ಈ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿದ್ದರೆ, ತಮಗಾದ ಅದರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಸರ್ವಸಾಮಾಜಿಕರಿಗೂ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಈ ಭೂತೋಚ್ಚಾಟನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನರಿತು ನಟರು ಈ ಆಟವನ್ನು ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕು. ಸಮೀಕ್ಷಕರು ತಮಗೆ ಕಂಡ ಈ ಮರ್ಮ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ನನ್ನ ಮರ್ಮಕ್ಕೂ ಸಂವೇದಿತವಾದ ಕೆಲ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಯಲಿಗಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀ. ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಯರು ಚನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಟ್ಯವ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಕಂಡುಬರಬಹುದಾದ ಆಸಕ್ತಿಯ ವಾಕ್ಯವಿನ್ಯಾಸ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಮುಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಲಾದವು ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಸೌ|| ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿ ದೀಕ್ಷಿತರವರು ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿ

ಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಪ್ರೌಢದಶಿಯು ಅವಿಷ್ಕೃತವಾಗಿದೆ. 'Ripeness is all' ಎಂದ ಶೀಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್. 'ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ' ಎಂದ ಅಂಬಿಕಾತನಯ. ಅಂಥ ಪರಿಪಾಕ ಇಂಥ ನಾಟಕಗಳಿಂದಲೂ ಆಗುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಟಕಕಾರ್ತಿಯರನ್ನು ನಾನು ಹೈತ್ಯುವರ್ತವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಾಟಕ ಇಂದಿನ ಭಾರತೀಯ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭೂಷಣವ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಇದುವಾಗ್ಯೂಷಣವಾಗಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಅಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪೂನಾ, ೪-೪-೧೯೫೪ }
ಯುಗಾದಿ }

ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯ ನನ್ನ 'ಜುಗಾರ' ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಸಲ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ನಾನು ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನೆತ್ತಿದುದು ತುಸು ಅಂಜುತಲೆ! ಅಸರಿಚಿತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಅಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನೋ ಎಂಬ ಅಂದಿನ ನನ್ನ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ, ಈಗ ಕನ್ನಡ 'ಜೂಜಿ'ಗೆ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಎರಡು ಮಾತು ಬರೆಯುವಾಗಿನ ಇಂದಿನ ನನ್ನ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ — ಇವೆರಡನ್ನೂ ತುಲನೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನದು ನನಗೇ ಮೋಜಿಸುತ್ತದೆ. ಹಡೆದ ತಾಯಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿಯ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುವಾಗ ಹೇಗೆ ಚಡವಡಿಕೆ ಎನಿಸುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮರಾಠಿ 'ಜುಗಾರ'ವನ್ನು ಮೊದಲ ಸಲ ಮುದ್ರಣಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವಾಗ ಇಂಥ ಒಂದು ಭಾವನೆ ನನ್ನನ್ನು ಹಗುರಾಗಿ ಸೋಂಕಿದ್ದಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವವು ತನ್ನ ಅದೃಷ್ಟದ ಬಾಗಿಲವನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆಯೇ ತರುವಂತೆ, ನಾಜ್ಜಿಯುಕ್ತಗಳು ಕೂಡ ತಮ್ಮವಾಲಿನ ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡೇ ಬರುತ್ತಿರಲು ನಾಕು! ಹೀಗೆ ನಾನೆಂದಾಗ 'ದೈಹಿಕಭೋಗ', 'ಮನ್ನಣೆ', 'ಲೋಕಪ್ರಿಯತೆ' ಎಂಬರ್ಥವಲ್ಲ. 'ಜುಗಾರ'ದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಭಾಗ್ಯ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಸತ್ಸಂಗ ಎಂತಲೇ ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಹಿಂದಿ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಮಹಾದೇವಿವರ್ಮಾ ಅವರಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಯಿತ್ರಿಯು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಬರೆದುದು ಹೇಗೆ?

ಈಗ ಕನ್ನಡದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಾಯರಂಥ ಸ್ವತಃ ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕರು 'ಜುಗಾರ'ವನ್ನು ಮನವಾರೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದುದು, ಶ್ರೀ. ಪುರಾಣಿಕರಂಥ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನಾಟಕಕಾರ ನಟರು ಪುಣೆಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದವರ ನೆರವಿನಿಂದ ಪುಣೆಯಂಥ ವರಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದುದು, ಪ್ರೊ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರಂಥ ಸಂಡಿತ ಕವಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ತೊಡಿಸಿದುದು, ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಿಲಕವಿಟ್ಟಂತೆ ಶ್ರೀ. ಮಾಸ್ತಿಯವರಂಥ ಜ್ಯೇಷ್ಠರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಆದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕರು ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು — ಇದೆಲ್ಲವೂ ಅದರ ಭಾಗ್ಯವೇ ಅಲ್ಲವೆ?

‘ಜುಗಾರ’ ವ್ರತವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು ಮುಗಿದುವು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ತಿರುವು-ಮುರುವು, ಸರಳ-ವಕ್ರ, ಹಗುರು-ಜಡ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಬಂದುಹೋದುವು! ಕೆಲವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರ ಹೆಂಡರ ವಿಷಯ ಹಳೆಯದೆನಿಸಿತು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯ ದುಃಖ ವಾಚಿಕವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ಹೊಸತೆನಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯ ವಾದವಿನಾದವು ಕೆಲವರಿಗೆ ತಲೆಭಾರವೆನಿಸಿದರೆ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಬ್ಯಾಡ್ ಮಿಂಟನ್ನಿನ ಗರಿಚೆಂಡಿನಂತೆ ಹಗುರಾಗಿಯೂ, ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಎನೆದಂತೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೂ ಆಗಿವೆ ಎಂದು ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಎನಿಸಿತು. ‘ಆಕೃನ್’ ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಅತ್ಯಪ್ಪಿವಟ್ಟರೆ, ಎರಡನೆ-ಮೂರನೆಯ ಅಂಕಗಳಲ್ಲಿಯ ಅನವೇಕ್ಷಿತ ನಾಟ್ಯವು ಕೆಲವರನ್ನು ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸಿತು. ಕಿಶೋರಿ ರಂಗದಮೇಲೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಆಡಿಕೊಂಡವರು ಕೆಲವ ರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವಳನ್ನು ಮರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುದೇ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದವರು ಹಲವರು! ‘ಪರದುಃಖದ ಒಡಲೊಳಗಿಂದ ಸ್ವಸುಖ ಜನಿಸುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಕೆಲವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವೆನಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿಯ ವಿನೋದದ ಅಭಾವ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅನಾಕರ್ಷಕವಾಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಮಾತು ಎದ್ದುಕಾಣುವಂತಿದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಂಗಭೂಮಿ ಈ ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜುಗುವೆಗಾಗಲಿ ಉಪೇಕ್ಷೆಗಾಗಲಿ ಗುರಿಯಾಗದೆ ಜನರ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಈ ಕೃತಿ ಚಾಲನೆಯನ್ನೀಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆಯೆನ್ನು ಬಹುದು. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಕೂಡ ಅದರದೊಂದು ಭಾಗ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು! ಈ ಅದರ ಭಾಗ್ಯ ಮೂರು ಭಾಷೆಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು. ಪೂರ್ವಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಮರಾಠಿ ವಾಚ್ಛಯ-ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ದೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ನಾಟ್ಯನೌಕೆಯು, ಈ ಶಕೃಪೆಯಿಂದ ಪರಭಾಷೆಯ ಅಜ್ಞಾತಾಂಬುಧಿ (Unknown Waters)ಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಮತಮತಾಂತರಗಳ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹೊಯ್ದಾಡಿದರೂ ಮುಳುಗುವ ಹೆದರಿಕೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೆಂದೂ ಸುಳಿದಾಡಲಿಲ್ಲ!

‘ಜುಗಾರ’ದ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಶ್ರೀ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಯವರ ‘ಜೀವನ ಎಂಬುದೊಂದು ನಾಟಕ’ ಎಂಬ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಾತನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ, ಈ ಜೀವನ-ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವರಮೇಶ್ವರನು ನನಗೆ ‘ಜುಗಾರ’ ನಾಟಕದ ಲೇಖಕಿಯಾಗುವ ವಾತ್ರವನ್ನೊಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಕೃತಿರಚನೆಯ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಯಾವ ಯಾವ ವಾತ್ರವಹಿಸುವರೆಂಬುದು ನನಗೆ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜೀವನ-ನಾಟಕ ದೊಳಗಿನ ನಾಟಕದ ಲಕ್ಷಣವೇ ಹೀಗಿದೆ. ಅದು ಅನೇಕರಿಗೆ ವಾತ್ರ ಮಾಡಲು ಹಚ್ಚುತ್ತದೆ! ಜುಗಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ, ಶ್ರೀ. ಮಾಸ್ತಿಯವರಂಥ ಮಹನೀಯರಿಗೂ ಮತ್ತು ಇತರ ನಟವರ್ಗದವರಿಗೂ ನನ್ನ ಹಾರ್ದಿಕ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

‘ ಚಾರುಸದನ ’,
ಪುಣೆ.
೧೯-೩-೧೯೫೫

ಮುಕ್ತಾಬಾಯಿ ದೀಕ್ಷಿತ್

ಜೂ ಜು

ಜೂ ಜು

ಅಂಕ ೧

[ಇಳಿಹೊತ್ತು. ಅಪ್ಪಾರಾಯರ ಮನೆಯ ಬೈಲಕಾಖಾನೆ. ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಎಡಮಗ್ಗಲು ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮೂರು ಪಾವಟಿಗೆಗಳು. ತೆರೆ ಮೇಲೆದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಬೀಸುಕಲ್ಲಿನ ಗರಗರ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿ ಬರುವದರ ಜೊತೆಗೆ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯವರು ಅಟ್ಟದ ಪಾವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವದೂ ಕಾಣುವದು. ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯವರು—ವಯಸ್ಸು ಸುಮಾರು ೪೦-೪೫, ಗಂಭೀರ ರೀವಿ, ನೀಟಾದ ಬೈತಲೆ, ಸುತ್ತ-ತುರುಬು, ಟೋಪುಸೀರೆ—ಈ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಮುಖಭಾವ ತುಸು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾದವರಂತೆ ಇದೆ. ಪಾವಟಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಿಂತಿರುಗಿ, ಅಟ್ಟದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಅಕ್ಕೂನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, 'ಕೆಳಗಿನ್ಯಾಕ ಬರ್ರೀ, ಅಕ್ಕೂ?' ಎಂದು, ಮುಖತಿರುವ ಕೆಳಗೆ ನೋಡುವಾಗ, ಅಕ್ಕೂನ ಪರ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಕೊಡೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎರಡು ಕುರ್ಚಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೋ ಒಗೆದದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ವಸ್ತುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಏನನ್ನಮನಸ್ಕರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಕೂನ ವ್ಯಗ್ರಮನಸ್ಕತಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಏನನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಭಾರವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಕೋಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಒಂದು ಸೈಟರ್ ಹೆಣೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಒಳಗಿಂದ ಮನೆಗೆಲಸದವಳಾದ ನೇಮಾನ ಬೀಸುಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿನ ಹಾಡು ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ.

ಹಾಡು

ಕಾಗೀಗಿ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟ ಕರಿಯ ಹುಬ್ಬಿನ ಜಾಣ
ಮಾವೀನ ಹಣ್ಣು ಮನಿಯಾಗ | ಇಟಿಗೊಂಡು
ನೀರಲಕ್ಕಾಕ ನೆದರಿಟ್ಟಾ

ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆದವ್ವನ ಹೆಮ್ಮೇನು ದೊಡ್ಡದ
ಹಣ್ಣು ಬಂದಾವ ತಿನಬಾರ | ಹೆಣ್ಣೇನ
ನರಲಿ ಬಂದಾವ ಹೊರಬಾರ

ಹಾಡಿಗಿ ಹಾಡಿಲ್ಲ ಏಡೀಗಿ ತಲೆಯಿಲ್ಲ
ನೋಡ ಬಂದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲಿಲ್ಲ | ಹೆಣ್ಣೀಗಿ
ಹಿಡಿಹೋದಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಲ್ಲ

ಚಿಂತಿ ಮಾಡುವರನ ಅಂತರಿಲ್ಲದ ಗಂಗಾ
ಚಿಂತ್ಯಾಗ ಬಾಯ ಇಳಿತರ | ಮತ್ಯದಾಗ
ಸಂತೋಷದಿಂದ್ಯಾರು ಇರುವರ

ಸಾವೀರ ಕೊಟ್ಟರು ಸವತೀಯ ಮನಿಬ್ಯಾಡ
ಸಾವಿರದ ಮ್ಯಾಲ ಏನೂರು | ಕೊಟ್ಟರು
ಮಲಮಕ್ಕಳಿರುವ ಮನಿಬ್ಯಾಡ

ಇಬ್ಬರೆಂಡರನಾದಾ ಏಡೀಯ ಮುಳ್ಳಾದಾ |
ಕೋಡಗನಾದಾ ಕೊರವಾದಾ | ಬಾಲ್ಯಾರು
ಮಾಡಿಟ್ಟ ಸಿಂಬಿ ಅರಿವ್ಯಾದಾ

ಉಡುಕೀಯ ಹೆಂಡೂತಿ ಉಡಿಯಾನ ಲಿಂಗಿಂದಾ
ಕಿರಿಬಳ್ಳು ಹಿಡಿದ ಮಡದೀಯ | ಸಂಗಾಟ
ಸಿಡಿಪೀಡಿ ಯಾಕೊ ಸಿರಿರಾಯಾ

ಸರಿಮಳದರಸರು ವರನಾರಿಗ್ಲೋದರ
ಮನಿ ಮಡದಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡಬ್ಯಾಡ | ತಾವ್ತಮ್ಮ
ಮನ ಹೇಸಿ ಮನಿಗೆ ಬರತಾರ

ಅಂಗೀಯ ಮ್ಯಾಲಂಗಿ ಭಂದೇನೊ ನನ ರಾಯ
ರಂಬಿ ಮ್ಯಾಲ ರಂಬಿ ಪ್ರತಿರಂಬಿ | ಬಂದರ
ಭಂದೇನೊ ರಾಯ ಮನಿಯಾಗ

ಗಂಡಹೆಂಡರ ಜಗಳ ಗಂಧ ತೀಡಿದ್ಲಾಂಗ
ನಿಂಗಕ ನೀರು ಎರೆಧಾಂಗ | ಹಿರಿಹೋಳೆಯ
ಗಂಗವ್ವ ಸಾಗಿ ಹರಿಧಾಂಗ ||

ಒಂದೊಂದು ನುಡಿ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯವರು
ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಚಿಂತಾಕುಲರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ

ಇಂದಿರಾ:— ನೇಮಾ, ಏ ನೇಮಾ

ನೇಮಾ:— ಬಂದೆನ್ನಿ. (ಕೈಮೇಲಿನ ಹಾಗು ಸೀರೆಯ ಮೇಲಿನ ಹಿಟ್ಟನ್ನು
ಜಾಡಿಸುತ್ತ) ಏನೆವ್ವಾ

- ಇಂದಿರಾ:— ನೇಮಾ, ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಯಾಕ ಬೀಸ್ತ ಕೂತೀ? ಅದೂ ಬಿಸಿಲೆಡ್ಲಿತ್ತಿ ನೋಳಗ— ಬೀಸೋ ಗಿರಣಿ ಇಲ್ಲೇನು ಊರಾಗ?
- ನೇಮಾ.— ಅಲ್ಲೆವ್ವಾ, ನಾ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಬೀಸ್ತದೀನಿ? ಬಾಜಾಣಿ—ಮೊನ್ನೆ ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲೆ ಬೀಸಾಕ ತಗೀ ಅಂತ?
- ಇಂದಿರಾ — ಅಂತ ಈಗ ಬೀಸಲಿಕ್ಕೆ ತಗದೀ ಏನು?
- ನೇಮಾ:— ಯವ್ವಾ, ಗಿರಣ್ಯಾಗ ಬೀಸಿದ ಬಾಜಾಣಿ ಜಗಟೆ ಇರಾಕಿಲ್ಲೆ, ಮತ್ತ ಬ್ಯಾರೆ ಹಿಟ್ಟು ನ್ಯಾಲ ಕೂಡಸ್ತಾರಿ — ಮನ್ಯಾಗ ಬೀಸಿದ ಬಾಜಾಣಿ ಹ್ಯಾಂಗ ಕೈಯಾಗ ಉರುಟಾಗಿ, ಕಮ್ಮಗ ಹತ್ತೈತ್ತಿ.
- ಇಂದಿರಾ:— ಆದರ, ಇದು ಬೀಸೋ ಹೊತ್ತಸರ ಹೊತ್ತ? ಅಕ್ಕವ್ವ ಇದಸ ಬಂದು ಅಡ್ಡಾಗ್ಯಾಕೋ ಇಲ್ಲೊ, ನಿನ್ನ ಬೀಸೂಕಲ್ಲು ಸುರು ವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆದ!
- ನೇಮಾ:— (ಆನಂದಿತಳಾಗಿ) ಯವ್ವಾ, ಅಕ್ಕಾಸವರು ಬಂದಾರೈ? ಇದಸ ಬಂದಾರೈ? ಯಾವಾಗ ಬಂದರೂ ಸಣವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರಸವರು! ಬಂದಾರು ಅಂತೀರಿ, ಮತ್ತ ಆದಾರೈ?
- ಇಂದಿರಾ:— ನ್ಯಾಲ ಅಟ್ಟದ ನ್ಯಾಲ, ನನ್ನ ಖೋಲ್ಯಾಗ. ಬಿಸಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದ್ಲು. ಅದಕ್ಕು ತುಸುಹೊತ್ತು ಮಲಗು ಅಂದೆ ಖೋಲ್ಯಾಗ.
- ನೇಮಾ:— ತವರಮನಿ ಆಸರಕ್ಕ ಮಗಳು ಹೊಂಟರ, ಆ ಕಂದಮ್ಮಗ ಬಿಸಲೂ ಬಡಿಯೊದಿಲ್ಲ, ಮಳೀನೂ ಹತ್ತೊದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಾಯವ್ವ ಹಾಡ್ ತಿದ್ದು—

ಹಾಡು

ಹೆಚ್ಚೇದ ಮಾತೀಗಿ ಹರಿವ ಗಂಗೆಯರಡಾಗಿ
 ಇಚ್ಚುಳ್ಳ ಮನವು ವಿಸವಾಗಿ | ಒಳಗೊಳಗ
 ಹಚ್ಚಿದವಂಯರ ಕದನವ
 ಬ್ಯಾಸಿಗಿ ದಿವಸಕ ಬೇವೀನ ಮರತಂಪ
 ಭೀಮರತಿಯೆಂಬ ಹೊಳಿತಂಪ | ಹಡದಮ್ಮ
 ನೀ ತಂಪ ನನ್ನ ತವರೀಗಿ

ಅರಗಿನಂಥ ತಾಯಿ ಮರದಂಥ ಮಕ್ಕಳು
ಕರಗಿದರ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿಳಿದುಪ್ಪು । ದಂಥಕಿ
ಕರಗಂಥ ತಾಯಿ ಇರಬೇಕ

ಯಾರ ಇದ್ದರು ನನ್ನ ತಾಯವ್ವನ್ನೋಲರ
ಸಾವಿರ ಕೊಳ್ಳಿ ಒಲಿಯಾಗ । ಇದ್ದರ
ಜ್ಯೋತಿ ಸಿನ್ಯಾರ ಹೋಲರ

ತಂದೀಯ ನೆನೆದರ ತಂಗಳ ಬಿಸಿಯಾಯ್ತು
ಗಂಗಾದೇವಿ ನನ್ನ ಹಡೆದವ್ವು । ನೆನೆದರ
ಮಾಸಿದ ತಲೆಯು ಮಡಿಯಾಯ್ತು

(ನೇಮಾ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ಎದ್ದು ಕಿಟಕಿಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತು ಬಂದು ಸ್ವೆಟರ್ ಹೆಣೆಯುತ್ತ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಯಾರ ಬರುವಿಕೆ ಗಾಗಿಯೋ ಏನೋ ಆತುರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೇಮಾ ಅಟ್ಟ ವನ್ನಿಳಿದು ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ.)

ನೇಮಾ:— ಸೆಟೆಗೊಂಡಾಂಗೈತ್ತಿ.

ಇಂದಿರಾ:— ನಿದ್ದಿ ಹತ್ತೈದೇನಿಸ ಅಕ್ಕವ್ವನ?

ನೇಮಾ:— ಇಲ್ಲೆವ್ವಾ. ಬೇಶಂಗ ಕಣ್ಣು ತಗದು, ಬಾವೀಕಡ್ಯಾಕ ನೋಡ್ಡು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಾರಿ; ಕೇಳಿದರ ಮಾತು ಆಡವಲ್ಲರಿ. ಡಾಗದಾರ ಸಾಬರ ಮ್ಯಾಲ ಸೆಟೆಗೊಂಡು ಬಂದಾರೊ ಏನೋ ಬಿಡೆವ್ವಾ! ಚಿಂಜಿಗೆ ಡಾಗದಾರಸಾಬರು ಬಂದು ಸನಮಂತ ಮಾಡಿ ದರೂ ಅಂದರ-ಆಗೇ ಆಕ್ಕಾರ ಸನಮಂತ-ಆಗ ಮಾತೂ ಆಡ್ತಾರು, ನಕ್ಕೂ ನಗತಾರು! (ಒಳಗೆ ಹೋದಂತ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ತಿರುಗಿ ಬಂದು) ಯವ್ವಾ, ಏನೈತೊಳ್ಳಿ ಏನೈತೊಳ್ಳಿ, ಈಚೇಚ್ಯಾಗ ಆಕ್ಕಾವರು ಬಾರೀ ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳತಾರಿ, ಮತ್ತು ಮಾತೂ ಆಡಾಣಿಲಿ ಮುಂಚಿನಂಪಾಗ! ಅದ ಸಣ್ಣವರಿ ದ್ದಾಗ ಬಲು ಮಾತಾಡತಿದ್ದರಿ—ಯವ್ವಾ, ನಾ ತುಸಾ ಬಾಯಿ ಬಿಗಿಹಿಡಿದೆನೋ ಇಲ್ಲೊ, 'ನೇಮಾ ಮಾತಾಡು, ಮಾತಾಡು' ಅಂತ ದುಂಬಾಲಬೀಳವರಿ: ನಾ ಆಗ ಅವರಿಗೆ

‘ಸಣ್ಣಾ ಕಿರೋತನಕ ಏನು ಮಾತಾಡೋದೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡಿಕೋ
ನನ ಮಗಳ! ಗಂಡನ ಮನಿಗೆ ಹೋದಮ್ಯಾಲ ಮಾತಾ
ಡಾಕೂ ಸಿಗಾಣಿಲ್ಲ’ ಅಂತಿದ್ದೆನ್ನಿ. ಮತ್ತು ಯವ್ವಾ....

ಇಂದಿರಾ:— (ಕಣ್ಣಿ ರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ) ನೇಮಾ, ಎಷ್ಟು ಮಾತಾಡ್ತೀಯೆ?
ನಾಕುಮಾಡು ನಿನ್ನ ಮಾತು. ಬಾಜಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾ
ಗಿತ್ತಲ್ಲ ನಿನಗೆ? ನಡವನ ಬೀಸೋದೊಂದು ತಕ್ಕೊಂಡು ಕೂತಿ?

ನೇಮಾ:— (ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡದೆ) ಯವ್ವಾ,
ಅಕ್ಕವ್ವನ ಮದಿವ್ಯಾಗಿ ಏಳೆಂಟು ವರ್ಸಾದವು. ಅತ್ತೀ
ಮನ್ಯಾಗ ಅತ್ತೀನೂ ಇಲ್ಲ, ಮಾವನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ
ಅದಾರಿ ರಾಜಾರಾಣಿ! ಮತ್ತು, ಯಾಕ ಹಿಂಗ ನಡಕೊಂತಾರಿ
ಯವ್ವಾ?....

(ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯ ಲಕ್ಷ್ಯ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ)

ನಾ ಏಟೊತ್ತಿನಿಂದ ಮಾತಾಡ್ತೀನಿ. ಯವ್ವಾ, ನಿಮ್ಮ
ಚಿತ್ತ ಯತ್ತಾಗೋ ಐತಿ ಬಿಡ್ಡಿ.

ಇಂದಿರಾ:— ನೇಮಾ ಇರಲಿ, ನೀ ಇನ್ನ ಹೋಗು; ಅಂದರ ಸಂಜೆಯೊಳ
ಗಾಗಿ ತಿರಿಗ್ಯಾದರೂ ಬಂದೀ.

ನೇಮಾ:— ಮತ್ತು ಬೇಬವ್ವ ಎಲ್ಲಿ ಬಂದಾರಿ ಇನ್ನೂ? ಅವರು ಬಂದರೂ
ಅಂದರ, ಅಕ್ಕತಂಗೇರ ಚಾ ಮುಗಿಸಿ ಹೋಗತೀನಿ
ಪ್ಯಾಟ್ಯಾಗ.

ಇಂದಿರಾ:— ಬ್ಯಾಡ ನೇಮಾ, ಈಗೂ ಹೋಗು. ಬೇಬೀ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ತಡಾ
ಆದರೂ ಆದೀತು. ಆಕೆ ಇವತ್ತೊಂದು ಸಭಾಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಯಾಕ.
(ತಿವಳಿಕೆ ಹೇಳುವ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ) ಹೋಗು ನೇಮಾ, ಹೋಗು.

ನೇಮಾ:— ಅಯ್ಯ ಶಿವನ! ನಮ್ಮವ್ವ ನನ್ನ ಮಾತಾಡಾಕೂ ಕೊಡವಳ್ಳು!

[ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೇಬೀ ಧಡಿಲ್ಲನೆ ಬಾಗಿಲು
ತೆರೆದು ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆ ೨೧-೨೨ ವಯಸ್ಸಿನವಳಿದ್ದು,
ಅಪ್ಪ-ಟು-ಡೇಟ್ ಕಾಲೇಜಿನ ತರುಣಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಸಭೆ
ಯನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ.]

ಇಂದಿರಾ :— (ಹೆಣೆಯುತ್ತ) ಮುಗಿತೇನು ಸಭಾ?

ಬೇಬಿ :— ಹುಂ. ಮೂರು ನಾಲ್ಕೇ ಭಾಷಣಗಳಾದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತ್ವದ ಭಾಷಣ ನಾ ಮಾಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಾ ತಿರುವಾಗ ಅಕ್ಕನ ಎಂಥ ಕರುಣಚಿತ್ರ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿತ್ತು! ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟು ಆಕಳ ಸ್ವಭಾವದ ಅಕ್ಕ. ಇವತ್ತಿನ ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಕೇಳಿ ಲಿಕ್ಕೆ ಅವ್ವಾ, ನೀ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಯಾಕ ನೀ ಬರಲಿಲ್ಲವ್ವಾ?

ಇಂದಿರಾ :— ನಾ ಎಂದರೆ ಸಭಾಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತೀರೇನೇನು?

ಬೇಬಿ :— ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಕೇಳಿದನಂತರ ಬ್ಯಾರೆ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಗೂ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಮಾತಾಡೋದು ಶಕ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಚಂಡ ಬಹುಮತದಿಂದ ದ್ವಿಭಾರ್ಯಾಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಾನೂನಿಗೆ ಬೆಂಬಲಕೊಡುವ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ನಾವು ವಾಸ್ ಮಾಡಿದೆವು. ಇನ್ನು ಇದು ಕಾನೂನಾಗದೆ ಎಂದೂ ಉಳಿಯೋದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಸಭೆಯ ಮಹತ್ತ್ವ, ಅವ್ವಾ, ನಿನಗಾದರೂ ವಿಶೇಷ ಅನಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಗಂಡಸರು ಬೇಕಾ ಧಾಂಗ, ಇದ್ದ ಹೆಂಡ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಎರಡನೇ ಮದಿವಿ ಮಾಡಿ ಕೋತಾರ! ಹೆಂಗಸರು ಅಂದರ ನಿರ್ಜೀವ ಆಟಗಿ ಅಂತ ತಿಳಿದಾರೇನೋ! ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದಿವಸ ಆಟಾ ಆಡಬೇಕು, ಬ್ಯಾಸರ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಬಿಸಾಡಿಬಿಡಬೇಕು. ಇಂಥ ಗಂಡಂದಿರು ಮಾಡೋ ಈ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಕೈಹಿಡಿದು ಕೇಳೋದು ಬ್ಯಾಡ?

ಇಂದಿರಾ :— ಹೌದು, ಬೇಕು! ಬರ ಕೇಳಿ ಸಿಗೋದೇನು ನಿನಗ? ಮತ್ತೆ ಯಾವ್ಯಾವ ಮಾತಿಗೆ ಅಂತ ನೀ ಅವರ್ದು....

ಬೇಬಿ :— ಉಳಿದ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟರೂ, ಒಂದು ಮಾತಿಗಾದರೂ ನೀ ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲೋ? ಅದರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ರೂಢಿ ನಿನ್ನ ಮನೀಗೂ ಬಂದು ಬಡಕೊಂಡದ! ಹೊಟ್ಟೆಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದರೂ, ಇನ್ನೂ ನಿನಗ ಏನೂ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಅನಿಸವಲ್ಲದು ಅವ್ವಾ?

ಇಂದಿರಾ :— ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನನಗ ಸೋಜಿಗಾಗ್ತದ ಬೇಬಿ. ಅಕ್ಕನ ಸಂಸಾರ ನುಳುಗೋ ಹೊತ್ತು ಬಂದರ, ನನಗ ಸಂಕಟ ಆಗದಂ ಇದ್ದೀತಂ ?

ಬೇಬಿ :— ಇರೋದಿಲ್ಲ ಖರೆ. ಅದರ ಸಂಕಟಾದದ್ದು ಬರೆ ಸಹನಮಾಡಿ ಕೋತ ಕೂತರ, ಅದರ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಿಧಾಂಗಾತೇನು ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜನಮತ ಜಾಗ್ರತಗೊಳಿಸಬೇಕು ; ಚಳವಳಿ — ಸುರುಮಾಡಿ ಕಾಯದೇದ ಆಧಾರಸಡೀಬೇಕು.

ಇಂದಿರಾ :— ಕಾಯದೇನಾಡಿ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಜನರ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆ ಆಗ್ತಿರತವ ? ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಾಯದಗಳಿದ್ದರೂ ಮನುಷ್ಯನ ದುಃಖೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ !

ಬೇಬಿ :— ಹೋಗಲಿ. ಕಾಯದೇದ ಮ್ಯಾಲ ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರ ಬಿಡು. ಯಾವದರ ಮ್ಯಾಲ ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸದ, ಅದನ್ನಾದರೂ ಮಾಡು. ಅಕ್ಕನ ಸಲುವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಖಟಪಿಟಿ ಮಾಡೋದು ಬ್ಯಾಡ ? ಕಾಣಾಕಾಣಾ ಹೊಟ್ಟೆ ಮಗಳ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗೋ ಹೊತ್ತು ಬಂದರೂ, ಅದನ್ನ ನೋಡ್ತ ಥಣ್ಣಿಗ ನೀ ಕೂತೀ ಹ್ಯಾಂಗಂ ಅಂತಿನ್ನಾ. ಅಕ್ಕನ ಜೀವನ ಹೀಂಗಾಗೋದಂ, ಆ ವಸಂತರಾಯನ ಜೀವಕ್ಕಂ ಏನಾರ . .

ಇಂದಿರಾ :— ಆಂ, ಬೇಬೀ !

ಬೇಬಿ :— ನೋಡಿವ್ಯಾ, ಇಂಥ ಅಶುಭ ಬರೀ ಆಡಿದ್ದು ಕೂಡ ನಿನಗ ಕೇಳೋದಾಗೋದಿಲ್ಲ ! ಮತ್ತ ಈಗ ನಡದದ್ದೇನು ಕಮ್ಮಿ ಅಶುಭ ಇದ್ದೀತಂ ಹಂಗಾರ ?

ಇಂದಿರಾ :— ಬೇಬಿ, ಮತ್ತೆಗ ಮಾತಾಡು. ಅಕ್ಕನು ಅಟ್ಟದ ಮ್ಯಾಲ ಎಚ್ಚರಿದಾಳ. ಸುಂದು ಬಡದು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಾಳ. ಆಕೇ ಕಿವಿಗೇ ಮುಟ್ಟೋಹಾಂಗ ಈ ಚರ್ಚಾ ಯಾಕ ?

ಬೇಬಿ :— ಹಂಗಾರ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ನಾವು ಹಿಂಗ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕೊಂಡು ಕೂಡಬೇಕು ಅಂತೀ ? ಖರೇವಾಗಿ ನೋಡಿದರ, ಅಕ್ಕನಂ ಇನ್ನಮ್ಯಾಲ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಇಂದಿರಾ:— ಖರೆ ಅದ. ಅಕ್ಕನ ಜೀವನದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೀನ ಅಕ್ಕನೂ ಬಿಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

ಬೇಬಿ:— ಒಳ್ಳೇದು. ಅಕ್ಕ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಂತ, ನೀನೂ ಏನೂ ಮಾಡದೆ ಸ್ವಸ್ಥ ಕೂಡೋ ಆಕೇನು ಹಂಗಾರ? ಅವ್ವಾ, ಅಕ್ಕನ ಮದಿವೀ ಹೊತ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗ ನಿನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಬರ್ದು ದಲ್ಲ? ಅಕ್ಕನ ಒಲವು ಆಗ ವಸಂತರಾಯನ ಕಡೆಗಿತ್ತು. ಆದರ ಅವುಗ ಆ ವರ ಒಪ್ಪಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವುಗ ನೀನು ಂಡಿತ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ವಸಂತರಾಯರು ಎಷ್ಟೇ ಬಡವ ರಿದ್ದರೂ, ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಒಪ್ಪಿಗಾಗೇದ ಅಂದಮಾಲ್, ಅಕ್ಕನ ಮದಿವಿ ಅವರ ಜೋಡಿಗೇ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಅಂತ! ಆಗ ಹಾಂಗ ಬಡಾಬಂಡಿತ ಹೇಳಿದ ನೀನು, ಈಗ ಹ್ಯಾಂಗ ಸುಮ್ಮನ ಕೂಡ್ತೀ ಅಂತೀನಾ? ಹೀಂಗಾದರ ಅಕ್ಕನ ಸುಖದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಿಡೋಧ್ಯಾಂಗ?

ಇಂದಿರಾ:— ಯಾರಂತಾರ ಬಿಡೋದದ ಅಂತ? ಮತ್ತ ನಾ ಕೈ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಥಣ್ಣಿಗ ಕೂತೀನಿ ಅಂತ ನಿನಗ ಖರೇವಾಗಿ ಅನಸ್ತು ದೇನು, ಬೇಬಿ? ಬೇಬೀ, ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಂಗ, ಪ್ರಯತ್ನಾಧೀನ ಇರ್ದಾವ ಅಂತಲ್ಲ. ಪ್ರಯ ತ್ನಕ್ಕೂ ದೈವದ ಬೆಂಬಲ. . . .

ಬೇಬಿ:— ಜನ ಕಾಣಾ-ಕಾಣಾ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡ್ತದ. ಅದರಲ್ಲಿ ದೈವೇನು ಬಂತು? ನನಗಂತೂ ಈ ದೈವವಾದ ಅರ್ಥನು ಆಗೋದಿಲ್ಲ!

ಇಂದಿರಾ:— ಈಗ ನಿನಗ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರ್ಷ, ಇನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರ್ಷ ಆದವು ಅಂದರ ಅರ್ಥಾಗ್ತದ!

ಬೇಬಿ:— ಮಂ, ಇಂಥಾ ಆಶೀರ್ವಾದ ನನಗ ಬ್ಯಾಡ. ನಾನೇಂದೂ ದೈವಕ್ಕ ದೋಷಕೊಟ್ಟು ಕೂಡೋ ಆಕೆ ಅಲ್ಲ ನೋಡು! ನ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂಬೋದು ನನಗ ಅರ್ಥಾಗ್ತದ.

ಇಂದಿರಾ:— ನನಗ ಸಾಧ್ಯ ಇದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾ ಮಾಡ್ತಲೇ ಇದ್ದೀನಿ. ಹಾಂಗಿರದಿದ್ದರ, ಕಾಗದಾ ಬರದು ಶ್ರೀಕಾಂತನಿಗ್ಯಾಕ ಬರ ಹೇಳಿದ್ಲೆ?

ಬೇಬಿ :— ಅವನ ಮ್ಯಾಲಾದರೂ ನೀ ಯಾಕೆಷ್ಟು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೂಡ್ತೀ? ಈಗ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅವನ ಹಾದೀ ಕಾಯತ ಕೂತೀ..... ಬಂದಾನೇನವ? ಯಾಕ ಅವನ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾಯಬೇಕೋ ಕಾಣೆ.

ಇಂದಿರಾ :— ಇಂಥ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನ ಹಾದೀ ಕಾಯಲೇ ಬೇಕು.

ಬೇಬಿ :— ಹುಂ, ಅವ ಆದರೂ ಬಂದು ಏನುಮಾಡಸಂಪಿದ್ದಾನ? ಅಪ್ಪನ್ನಾಂಗ ನರಸಿಂಹಾವತಾರ ತಾಳೋ ಹಾಂಗಿಲ್ಲ ಬ್ಯಾರೆ? ಮೇಲಾಗಿ ಅಕ್ಕನ ಗಂಡ ಅಂದರ ಅವನ ಪರಮಮಿತ್ರ.

ಇಂದಿರಾ :— (ನಕ್ಕು) ಹಂಗಾರ ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಸ್ವಭಾವದ ಅರಿವು ನಿನಗಾಗೇ ಇಲ್ಲ ಅಂಥಾಂಗಾತ್ಯು. ನಿಜವಾಗೇ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಅನ್ಯಾಯ ಆಗದ ಅಂದರ, ಅವರು ಬೇಕಾದವರಿಲಿ, ಶ್ರೀಕಾಂತ ತಡಕೊಳ್ಳುವವನಲ್ಲ.

ಬೇಬಿ :— ಅವ ಏನು ಮಾಡ್ತಾನ ಹೇಳಲೇನು ನಿನಗ? ಯಾರಿಗೋ ತ್ತು ಏನು ಮಾಡ್ತಾನೋ? ನನಗೂ ಅವನ ನಡವಳಿಕೀದು ಇದು ವರೆಗೆ ಅರ್ಥಾಗಿಲ್ಲ! ಹುಂ, ಇಷ್ಟು ಮಾಡಬಹುದು. ವಸಂತ ರಾಯರು ಎಂಥ ಅನಿಚಾರ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಾರಂಜೋದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು. ಆದರ ಇಂಥಾ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಸೋ ಗಿಪ್ಪಿಸೋ ಪ್ರಶ್ನೀನಂ ಇಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಬಡಿಗೀಕಾಯಕಾನೇ ಮದ್ದು!

ಇಂದಿರಾ :— ಬೇಬಿ, ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿವರ್ತನ ಆಗೋದು ನಮಗ ನಿಜವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರ, ದಂಡನೆಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಕಾಯಿದೆಮಾಡಿ ಹ್ಯಾಂಗಾದೀತು? ಅದಕ್ಕೆ ಹೃದಯಸ್ಥ ಪರಮೇಶ್ವರನನು ನಾವು ಎಚ್ಚರಿಸಬೇಕು!

ಬೇಬಿ :— ಆಹಾ! ಹೃದಯಸ್ಥ ಪರಮೇಶ್ವರ! ಅವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸೋದು! ಅನ್ನಾ, ನನಗನಿಸ್ತದೆ, ಜಗತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡುವ ಮುಂದ ಬಹಳ ಧಾವತಿ ಆದದ್ದರಿಂದ ಆ ನಿನ್ನ ಪರಮೇಶ್ವರ ತುಂಬ ದಣಿದುಬಿಟ್ಟ, ಮತ್ತು ಕಾಯಮ್ಮಾಗಿ ಶಯನ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟ!

ಇಂದಿರಾ :— ಆಗಲಿ, ಹಾಂಗಸ ಅಂದುಕೊ. (ಸಣ್ಣ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಬೇಬೀ, ಸಸ್ಪಳ
ಮಾಡದ ಮ್ಯಾಲ ಹೋಗಿ, ಅಕ್ಕೂ ಏನು ಮಾಡ್ತಾಳೋ
ನೋಡಿಬಾ.

(ಬೇಬೀ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀಕಾಂತ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು
ಸುಮಾರು ೩೫ ವರ್ಷದ ತರುಣ. ಅವನಲ್ಲಿ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಹಾಗೂ
ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯ ವೃತ್ತಿಯ ಸುಂದರ ಸರಿಬೆರಕೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.)

ಶ್ರೀಕಾಂತ :— ಕಕ್ಕೀ! ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡ್ತೀನಿ. (ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕಾರ
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.)

ಇಂದಿರಾ :— ಯಾರು? ಶ್ರೀಕಾಂತ! ನನ್ನ ಕಾಗದ ಮುಟ್ಟಿತೋ ನಿನಗ?
ನಿನ್ನ ದಾರಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಕಾಯತಾ ಇದ್ದೆ ಅಂತೀ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ :— ಏನಾದರೂ ನಾನು ಬರುವವನೇ ಇದ್ದೆ, ಕಕ್ಕಿ.

ಇಂದಿರಾ :— ಹೀಂಗೇನು? ಯಾಕ? ಕೂಡಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ :— ಯಾಕಂದರ, ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಳಗ ಬೇಬಿಯ ಹೆಸರು
ಬಹಳ ಓದತಾ ಇದ್ದೆ. ಆಕೇನೂ ದ್ವಿಭಾರ್ಯಾಪ್ರತಿಬಂಧಕ
ಕಾಯದೆಯ ಪುರಸ್ಕಾರಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಮುಂದಾಳ್ತನ ವಹಿಯಾ
ಳಂತಲ್ಲ?

ಇಂದಿರಾ :— ಹೌದು, ಮಹಾರಾಯಾ, ಇತ್ತ ಈ ವಸಂತರಾಯರ ಪ್ರಕರಣ,
ಅತ್ತ ನಮ್ಮ ಬೇಬಿಯ ಖಾರ ಖಾರ ಭಾಷಣ....

ಶ್ರೀಕಾಂತ :— ಅಂದರ ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಸಹಿತ ಸವತೀ ಮ್ಯಾಲ ಬಂದಾಕಿ
ಅಂತ ಆಕೀಗೆ ನೀ ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೀ ಇಲ್ಲೇನು?
ಈ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಹೆಸರು ಓದಿ, ನಾನಂತೂ ಚಕಿತ
ನಾದೆ, ಕಕ್ಕಿ! ಅದಕ್ಕೂ ಒಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಬಂದು....

(ಬೇಬಿ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ.)

ಇಂದಿರಾ :— ಮೆಲ್ಲಗ, ಶ್ರೀಕಾಂತ. ಬೇಬೀ ಬಂದ್ಲು....

ಬೇಬಿ :— ಯಾತಕ್ಕು ಅಕ್ಕನಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಕಳಿಸಿದ್ದೆವ್ವಾ? ಆಕಿ ಅಂತೂ
ಬಾಯಿಬಿಕ್ಕೊಂಡು ಮೂಕೀಹಾಂಗ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಾಳೆ!

(ಶ್ರೀಕಾಂತನನ್ನು ನೋಡಿ) ಅಯ್ಯೋ! ದಾದಾ! ಯಾವಾಗ ಬಂದ್ಯೋ? ನನಗ್ಯಾಕೋ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ? ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ಸ್ವೇಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲೇನು ನಿನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಚೇಷ್ಟೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಓಹೋ, ಬುತ್ತದ್ದೆಲ್ಲ! ಆದರೆ, ಗಾಡಿ ಹಗಲು ಬರೋದಿತ್ತೆ. ಅಂದವ್ಯಾಲ ಜತಿಗಿಲ್ಲದ ಮನಿ ಮುಟ್ಟಿತ್ತೀನಿ ಅಂತ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ! (ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ) ಬೇಬೀ, ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀ ಮನಿಯೊಳಗ ಹ್ಯಾಂಗ?

ಬೇಬಿ:— ಅಂದರೆ? ಈ ಹೊತ್ತಿಗಂದರೇನೋ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಇಲ್ಲ, ಅಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲೆಲ್ಲೆ ಆಗೇದ? ಕತ್ತಲಿಗಂಜಿ ಲಗೂ ಮನಿಗೆ ಬರೋದು ಅಂದರೆ ಅದು ಕಕ್ಕೇ ಕಾಲದ ಹಕ್ಕೇ ಪುರಾಣಸದ್ಧತಿ ಆತ್ಮ್ಯ!

ಬೇಬಿ:— ಹೌದು, ನಾವು ಬರವರ ಅಲ್ಲಾ, ಕತ್ತಲಾಗೋ ಮೊದಲು! ನಿಮಗ್ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಮುರಧಾಂಗಾಗತದೋ? ನಾವು ಈಗೀಗ ಎಲ್ಲೋ ತುಸು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಗಂಡಸರ ಕಾನಲ್ಲದವ, ವರ್ತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರೆ, ಆಗಲೆ ನಿಮ್ಮ ಎದಿಯೊಳಗ ನಡುಗು ಹುಟ್ಟಿತು! ನಿಮಗ, ಪುರುಷರಿಗೆ ಅನಸ್ತಿರ್ದದ....

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ಚೇಷ್ಟೆಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಏನು ಕಕ್ಕೇ, ಈಕೆ ಯಾವದರೆ ಸಭಾದಾಗ ಭಾಷಣಾ ಮಾಡಿ ಬಂದಾಳೋ ಏನು? ಈಕೆಯ ವೇಷ-ಭೂಷಣ ನೋಡಿದರೆ ಹಾಂಗು ಕಾಣಿಸ್ತದ ಮಾತ್ರ! ಕಕ್ಕೇ, ನೀನು ಹೋಗಿದ್ದೇನು ಮತ್ತು ಆ ಸಭಾಕ್ಕೆ?

ಬೇಬಿ:— ನಿನ್ನ ಕಕ್ಕೇ; ಮತ್ತು ಸಭಾಕ್ಕೆ? ಅಂಹಂ, ಆಕೆ ಮನ್ಯಾಗ ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ಟೆಟರ್ ಹೆಣೀತಾ ಕೂತಾಳ! ನನ್ನ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಚಳೀದು, ಆಕೆಗೆ ಆದೆಂಥ ಚಿಂತಿ? ಇತ್ತ, ಅಕ್ಕನ ಇಡೀ ಆಯುಷ್ಯದ್ದು, ಉರಿಬಿಸಿಲು ಆಗೋಹೊತ್ತು ಬಂದಂದ —ದಾದಾ, ತಿಳಿದು ಅದ ನಿನಗೆಲ್ಲಾ ಆ ಮಾತು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಓಹೋ! ತಿಳಿದದಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಅದು ಸರೀನಿಸ ಆದ; ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದ ನಿಯಮಗಳು ಕೂಡ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮಗಳಿದ್ದಾಂಗಳು! ಲಗ್ನದ ತರುವಾಯದ ಪ್ರೀತಿಸಂತದ ಬೆನ್ನಹಿಂದೆ ಅತಿಸಹವಾಸದ ಗ್ರೀಷ್ಮದ ಉರಿ....

ಬೇಬಿ:— (ಅವನ ಮಾತಿನ ಛಾಟಿಯನ್ನೇ ಅನುಕರಿಸಿ) ಆದರ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉರಿ ಶಾಂತಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ವರ್ಷಾಕಾಲದ ಜಲಧಾರೆಗಳೂ ಹರೀ ತಿರ್ರಾವ ಅಲ್ಲೆ! ಈ ಸವತೀಯಂಧ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳೂ ಉರಿಯೋ ರುಳಾ ಇರೋದಿಲ್ಲ!

ಇಂದಿರಾ:— (ತುಸು ವ್ಯಗ್ರಳಾಗಿ, ಮಾತಿನ ಓಟ ಬದಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ) ಸಾಕು ಮಾಡು, ಬೇಬಿ. ಅಣ್ಣಗ ಚಹ-ಗಿಹ ತೋಗೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬಿಡ್ಡೀಯೋ ಇಲ್ಲೋ? ನಡಿ, ಶ್ರೀಕಾಂತ ಒಳಗ.

(ಹೊರಡಲಸುವಾಗುವರು)

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನಡಿ, ಕಕ್ಕಿ. ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನಹಿಂದ ನಾವು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟೆವಿ.

ಇಂದಿರಾ:— (ತಿರುಗಿ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಮತ್ತು ಬೇಬಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ) ಲಗ್ನ ಬರಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರ ಕೂತೀರಿ ಮತ್ತು ವಾದ ಹಾಕತ.

(ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ)

ಬೇಬಿ:— ಯಾನಾಗ ಮುಟ್ಟಿತೋ, ದಾದಾ, ನಿನಗ ಅವ್ವನ ಪತ್ರ? ಎಷ್ಟು ನಿನ್ನ ದಾರೀ ಕಾಯತ ಇದ್ದಿವಿ ನಾವು!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— 'ನಾವು' ಅಂದರ ನೀನೂ? ಯಾಕೆ ಬ್ರಿಜ್ಜಿಗೆ ಒಂದು ಉದ್ದಿ ಕಡಿಮಿತ್ತೇನು?

ಬೇಬಿ:— ಅಂತ ನಿನ್ನ ದಾರೀ ನೋಡಾ ತಿದ್ದೆನೇನು?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಇದು ನೋಡು, ಬೇಬಿ. ಹೀಂಗ ಎರಡನೇದವರಮ್ಯಾಲ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೂಡೋದರಾಗ ಅರ್ಥಿಲ್ಲ. ನೀನು ಈಗ ದೊಡ್ಡಾಕೆ ಆದಿ. ಕಾಯದೇದೊಳಗೂ ಬಂದಿ. ನಿನ್ನ ಮಾಲಕಿಯ ಒಬ್ಬ ಕಾಯಮ ಉದ್ದರಿನ್ನ ನೋಡಿಡಲ್ಲ!

ಬೇಬಿ:— ಹೌದವಾ. ಅವ ನನ್ನ ಮಾಲಕಿಯೊಳಗ ಕಾಯಮಾಗಿ ಇರ್ರಾನಂಜೋದಕ್ಕೆ ಹೋಣೆಯಾರು? ಮತ್ತು ಹಾಂಗ ಕಾಯದೆ

ಎಲ್ಲಿದ? ವಾದಾ, ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರು ಜಾಣರಾಗಿದ್ದರ
ನಿಮ್ಮ ಪುರುಷಜಾತಿನ್ನು ಎಂದೂ ನಂಬಬಾರದು, ಇದೂ
ಖರೆ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಭಲೆ ಹುಡುಗಿ, ಹೌದು! ಬೇಬಿ, ನಿನಗ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು
ತಿಳಿಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಧಾಂಗ ಕಾಣಿಸ್ತವಾಂ! ಆದರ, ನಿನಗೊಂದು
ಕೇಳಿನಿ, ನಮ್ಮ ಜಾತಿ ನಂಬಿಗೀಗೆ ಸಾತ್ರಿಲ್ಲ ಅಂಬೋದು,
ಆ ಜಾತಿಯ ಪೂರ್ಣವರಿಷಯ ಆಗೋದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲ
ನಿನಗ ಹ್ಯಾಂಗ ತಿಳಿತು, ಬೇಬೀ? ಏನು ಇಷ್ಟರಾಗ
ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ, ಒಳಗಿಂದೊಳಗ ಮದಿವೀ
ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೀಯೋ?

ಬೇಬಿ:— ನಾನೂ? ನಾ ಯಾಕ ಒಳಗಿಂದೊಳಗ ಮದಿವೀ ಮುಗಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳಲಿ? ಚೆಲೋ ತಾಶೆ-ಬಜಂತ್ರಿ ಹಚ್ಚಿ ಮದಿವೀಮಾಡಿ
ಕೋತೀನಿ; ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಧಾಂಗ, ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಮದಿವೀ
ಮಾಡಿಕೊಂಬೋ ಹಕ್ಕು ನಿಮ್ಮ ವಿಷ್ವವರ್ಗದ್ದೂ ಅದ,
ರಾಯಾ! ಮೊದಲನೆ ಹೆಂಡತಿನ ಬಿಟ್ಟು, ಮನುಷ್ಯತ್ವ
ಮರತು, ಯಾವಾಗ ಸ್ತ್ರೀತಿವಿವಾಹ ಮಾಡೋದಿರ್ದಲ್ಲ
ಆಗ, ಅದು ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚಿ, ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಮಾಡೋದಿರ್ದದ,
ತಿಳೀತು?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಎಲಾ ಇವನ! ಬಹಳ ಗಡಚಿಂದ ಕಾಣಿಸ್ತದ ಈ ಎರಡನೇ
ಮದಿವೀ ತಂತ್ರ! ಕಲಿಲಿಕ್ಕೆ ತುಸು ಕಷ್ಟದ್ದೂ ಅದ ಹಂಗಾರ.

ಬೇಬಿ:— ಆದರ, ನಿನಗ ಅಪೇಕ್ಷಾ ಇದ್ದರ ನಾ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಸ್ತೀನಿ
ಬೇಕಾದರ. ಮೊದಲನೆ ಹೆಂಡತಿ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕೀ
ಮ್ಯಾಲ ಪ್ರೇಮ ಹ್ಯಾಂಗ ಮಾಡಬೇಕು, ಬಹಳ ದಿವಸ ಅದರ
ಪತ್ತೆ ಹತ್ತಗೊಡಧಾಂಗ ಹ್ಯಾಂಗ ಇರಬೇಕು, ಕೊನೀಗೆ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಬೇಬೀ, ನೀ ಬಹಳ ಅದೃಷ್ಟವಂತಿ ಇದ್ದೀ ನೋಡು. ಅಲ್ಲೂ,
ಜನರಿಗೆ ಈ ಜ್ಞಾನ ದೊರೀಬೇಕಾದರ ಏನು ಬೆಲೀ ತೆರ
ಬೇಕಾಗ್ತದ! ಅಂಥಾದು ನೀನು ಕಾಲೇಜದಾಗ, ಬಿ.ಎ., ದ

ಲೆಕ್ಕರ ಕೇಳ-ಕೇಳುತ್ತೂ ಸಹಜವಾಗಿ ದೊರಕಿಸಿದ್ದೀಯಲ್ಲ
ಇದನ್ನು?

ಬೇಬಿ:— ಕಾಲೇಜದೊಳಗಲ್ಲ, ಮಹಾರಾಯಾ; ಮನೀಯೊಳಗಸ!
ಆ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಬೇಗ ನಮಗ ಸಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ ಈ ಜ್ಞಾನ
ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನವಾ!

ಶ್ರೀಕಾಂಠ:—ಎಲ! ಹೌದಲ್ಲ! ಖರೆ! ವಸಂತ ಎರಡನೇ ಮದಿವೀಮಾಡಿ
ಕೋತಾನಲ್ಲ? ಅದು ಖರೆ ಇರಲೆ, ಇರದಿರಲಿ, ನಿಮ್ಮ
ತಿಳಿವಳಿಕಂತೂ ಹಾಂಗ ಆಗೇದ. ಯಾವದೋ ಹುಡುಗಿಯ
ಜತಿಗೆ ಅವನ ಸ್ನೇಹ ತುಸುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿದ್ದೀತು—ಕೂಡಿರ
ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ: ಒಂದು ವ್ಯಾಳ್ಯಾ ಬೌದ್ಧಿಕ ಇಲ್ಲವೇ ಕಲಾತ್ಮಕ
ಸಾಹಚರ್ಯವೂ ಇದ್ದಿದ್ದೀತು! ಆದರೆ ನೀವು ಹೆಂಗಸರು.

ಬೇಬಿ:— ಬೌದ್ಧಿಕವೂ ಅಲ್ಲ, ಕಲಾತ್ಮಕವೂ ಅಲ್ಲ; ಕೆಚ್ಚು ಪ್ರಣಯಾತ್ಮಕ
ಸಾಹಚರ್ಯ ಅದ! ಮತ್ತು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರ ಲಗ್ನ ಆಗೋದದ
ಅಂಬೋದು, ಬರೆ ನಮ್ಮ ತಿಳಿವಳಿಕಷ್ಟು ಅಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕ ಆಧಾರ
ಗಳೂ ಸಿಕ್ಕಾವ. ನಿಮ್ಮ ಡಾ. ವಸಂತರಾಯರು ಮತ್ತು
ಆ ಉಷಾಸೋ— ನಿಶಾಸೋ— ಆಕೆ, ಇಬ್ಬರೂ ಹದಿನೈದು—
ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿವಸದೊಳಗೂ ಮದಿವೀಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದು ತೀರ
ಸಂಭವನೀಯ ಅದ. ಯಾಕಂದರೆ, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ದ್ವಿಭಾರ್ಯಾ
ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಾನೂನು ಬ್ಯಾರೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕದ್ದದೆ.
ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ನೋಡು, ಇಡೀ ಊರಾಗ ಇದೊಂದೇ ಮಾತಿನ
ಚರ್ಚಾ!

ಶ್ರೀಕಾಂಠ:—ಹೀಗಂ? ಏನು ಭಾಗ್ಯವಂತ ಇದ್ದಾನ ಆ ಮಗ ವಸಂತ!
ಅವನ ಮದಿವೀ ಬಗ್ಗೆ ಇಡೀ ಊರು ಮಾತಾಡ್ತದಲ್ಲ?

ಬೇಬಿ:— ಹುಂ, ಮತ್ತು ಅವನ ಈ ಭಾಗ್ಯಾ ನೋಡಿ, ನಿನಗೂ ಮತ್ತರ
ಅನಿಸ್ತದಲ್ಲ? ಧಾದಾ, ಪರರ ಮನಸ್ಸಿನ ದರಕಾರಮಾಡದೆ,
ನಿಮ್ಮದೇ ಸುಖ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋ ಈ ನಿಮ್ಮ ಪುರುಷವೃತ್ತಿ
ನೋಡಿದರೆ, ನನಗ ಹೊಟ್ಟಾಗಿನ ಸಿಟ್ಟು ರಟ್ಟಿಗೇರ್ದದೆ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಬೇಬಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಶಾಂತವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೌದು, ಬೇಬಿ; ಆದರೆ ಆ ವಸಂತನ್ನು ಮದಿವೀ ಆಗೋವಾಕೆ ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀನು ಇದ್ದಾಳಲ್ಲ?

ಬೇಬಿ:— (ಕಾಲಪಳಿಸುತ್ತ) ಅದೇ ದುದೈವದ ಮಾತದ! ನಂಥಾ ಸುಖದಲ್ಲಿ ನಡದಿತ್ತು ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಸಂಸಾರ. ಈ ಉಷಾ ಉದಯಾಗೋ ಮೊದಲು, ಇಬ್ಬರೂ ಸುಖದ ತೆಸ್ವದೊಳಗ ತೇಲಾಡಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೌದಲ್ಲ, ನಿಯಮನು ಅದೇ ಅದು. ಎಲೈದರೂ ಒಬ್ಬರ ಸುಖಕ್ಕೆ ಗೋಪುರ ಏರಿದ್ದರ, ಸ್ತ್ರೀ ಜಾತೀನ್ನು ಒಯಿದು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ನೆಲಸನು ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಳ್ಯಾನು ಹಿಡಿಯೋ ದಿಲ್ಲ! ತಪಸ್ಸು ಭಂಗಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ದೇವೇಂದ್ರ ಕೂಡ ಸ್ತ್ರೀ ಜಾತಿಯನ್ನು ಅಂದರೆ ಅಪ್ಪರೆಯನ್ನು—ಕಳೆದ್ದ ಅನ್ನೋದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನು ನಿನಗೆ?

ಬೇಬಿ:— ಆದರೆ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವವರು ಗಂಡಸರಿದ್ದರು ಅಂತ! ಹೆಂಗಸರು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಗಂಡಸರು ಕಳೆದ್ದ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಆದರೆ ಹೆಂಗಸರು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡ್ತಾರೆಲ್ಲೆ ಮಣ್ಣಾಗ? ಅವರು ಬರೆ ತಪಸ್ಸು ಭಂಗಮಾಡುವವರಷ್ಟು!

ಬೇಬಿ:— ಅದ್ಯಾಕ, ಹೆಂಗಸರು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡೇ ಇಲ್ಲೇನು? ಪಾರ್ವತಿ
.....

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಉದಾಹರಣೆ ಸರಿ. ಹೆಂಗಸರು ತಪಸ್ಸೇನೋ ಮಾಡ್ತಾರೆ; ಅದು ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ—ಗಂಡನಿಗಾಗಿ. ಇಂದ್ರಪದದಂಥ ಮಾಮೂಲಿ ಮಾತಿಗಾಗಿ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ! ಮತ್ತೆ ಅವರು, ಒಮ್ಮೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೂ, ಇಂದ್ರನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಇಂದ್ರನೇ ಬಂದರೂ ಆ ತಪಸ್ಸು ಭಂಗಾಗಲಾರದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೇ ನೋಡಲ, ಉಷಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ವಸಂತನಿಗಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುಮಾಡ್ಯಾಳ. ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ನೀವ್ಯಾರೂ ಭಂಗಮಾಡೋದು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ.

ಬೇಬಿ:— (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಮಾಡವರ್ಯಾರು? ಯಾರ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋಯಿಸ್ತದೆ. ಅವರು ಅಜವಾನಾ ತಿನ್ನಬೇಕು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ತನ್ನ ಸಂಸಾರ-ಸುಖದ ಹೋಳಿ ನಡಿದಿದ್ದರೂ, ಅಕ್ಕಗಂಟಿ ಏನೂ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಅನಿಸದಿದ್ದರ... .

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಆಕೇ ಸುಖದ ಚಿಂತಿ ಯಾರಿಗದ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕು.

ಬೇಬಿ:— ಈ ಮಾತು ನೀನು ಆಡ್ತೀ ಅಂತ ನೆಟ್ಟಗ. ಮಗಳ ಸುಖದ ಚಿಂತಿ ಹಡೆದ ತಾಯಿಗೆ ಹೌದಲ್ಲೋ? ಇಲ್ಲಂತೂ ಅಕ್ಕನ ತರುವಾಯ ಯಾರಾದರೂ ಧಣ್ಣಗ ಕೂತವರಿದ್ದರ ಆಮೊಬ್ಬ ಅವ್ವ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಹೌದು ಆಕೆ ನಿನ್ನಾಂಗ ಭಾಷಣಾ ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ.

ಬೇಬಿ:— ಒಳ್ಳೇದು, ಬ್ಯಾರೆ ಆದರೂ ಏನು ಮಾಡ್ತಾಳವಾ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಅದು ನಿನಗ ಹ್ಯಾಂಗ ಗೊತ್ತಾದೀತು ಬೇಬಿ. ನಿನ್ನ ತಾಯಿನ್ನ ನೀ ಇನ್ನೂ ತಿಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಬೇಬಿ:— ನನಗಂತೂ ಆಕೆ ಏನೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡೋದಂಟ ಕಾಣವಲ್ಲದು, ಬರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಗೊಂಡು ಕೊರಗತಾಳ ಆತ್ಮ್ಯ, ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಸಿಗೋ ಫಲ ಏನು? ನನ್ನ ಕೇಳಿದರೆ. ನಾವು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಆ ವಸಂತರಾಯನ ಸುತ್ತ ದೊಡ್ಡ ಹುಯಿಲು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಸರಿ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ, ಈ ಹುಯಿಲೆಬ್ಬಿಸೋ ಸನ್ನಿ ಮೈಯಾಗ ಸೇರಿತು ಅಂದರೆ, ನಾವು ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನ ಮಾಡ್ತೀವಿ ಅಂಬೋದನ್ನ ಮರೆತು, ನಾವಂಟ ಈ ಹುಯಿಲೊಳಗ ಹಾದೀ ತಪ್ಪಿ, ಅಡವೀ ವಾಲಾಗೋ ಸಂಭವ ಬಹಳಿರ್ದೆ!

ಬೇಬಿ:— (ಚಿರಡಿಗಿದ್ದು) ಆತ್ಮ್ಯ, ಸುರು ಆತ್ಮ್ಯ ನಿನ್ನ ವಿಚಕ್ಷಣತೆಗೆ! ಮೊವಲಂ ನಾ ಅವ್ವಗ ಅಂದಿದ್ದೆ, ದಾದಾ ಬಂದ ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಕೃತಿಯ ಉದ್ದೇಶ, ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ, ಅದರ ಶಕ್ತ್ಯಾಶಕ್ತೆ, ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತೆ ಇದರ ಗುಂಜುಬಿಡಿಸೋ ಕೆಲಸಾ ಅಷ್ಟು ಮಾಡ್ತಾನೆ ಅಂತ. ಈ ನಿನ್ನ ಮುಠಿತಾರ್ಥದ್ದು

ನನಗ ಅರ್ಥಾಗೋದಿಲ್ಲ. ಸೀದಾ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡೋದು ನನಗ ತಿಳೇತದ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಅದ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದದ ಮತ್ತ. ನಾ ಕೇಳಿನಿ, ಕಕ್ಕೀದು ಬಿಡು, ನೀನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು ಮಾಡೀ ನನಗ ಹೇಳು.

ಬೇಬಿ:— ದ್ವಿಭಾರ್ಯಾ ಕಾನೂನಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡೋದಕ್ಕಾಗಿ ಇವತ್ತು ಸ್ವಚಂಡ ಸಭಾ ಕೂಡಿತ್ತಲ್ಲ, ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಹತ್ತ್ವದ ಭಾಷಣ ನಾ ಮಾಡಿದೆ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಗೇಲಿಮಾಡುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಕು) ಓಹೋ, ಅದು ಹೌದಲ್ಲೋ, ಬಂದಕೂಡಲೆ ಅದರ ನ್ಯಾವಲ್ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ತುಸು ಅಂದು ತೋರಿಸಿದಿ! ಒಳ್ಳೇದು, ಮುಂದ....

ಬೇಬಿ:— (ಬಿಕ್ಕೊಂಡವಳಾಗಿ) ದಾದಾ ಗೀದಾ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಅಲ್ಲ, ಹಾಂಗಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟುಗಬ್ಯಾಡ, ಇದು ನೋಡು, ನಿನ್ನ ನಿಶ್ವಾಸ ಸಾಂಘಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದ ಮ್ಯಾಲ ಅದ, ಕಕ್ಕಿಯ ನಿಶ್ವಾಸ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದ ಮ್ಯಾಲ ಇದ್ದೀತು....

ಬೇಬಿ:— ಹುಂ. ಮತ್ತ ನಿನ್ನ ನಿಶ್ವಾಸ....ಬರೆ ಭಾಷಿಕಪ್ರಯತ್ನದ ಮ್ಯಾಲ ಕಾಣೆನ್ನದ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಯಾವಾಗಲೂ ಮತ್ತೇನು ಬೇಬೀ, ಕಾಕಾ ಅವರ ನಿಶ್ವಾಸ ಯಾತರ ಮ್ಯಾಲದ? ಅದನ್ನ ತುಸು ಹೇಳಲ?

(ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯವರು ಬರುತ್ತಾರೆ.)

ಇಂದಿರಾ:— ಏನೋ, ಚಹಾಕ್ಕೆ ಬತ್ತಿರಲ್ಲ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಬಂದಿವಿ ಕಕ್ಕಿ. ಹಂ, ಬೇಬಿ, ಕಾಕಾ ಅವರ ನಿಶ್ವಾಸ.... ಹೇಳಲಿಲ್ಲ?

ಬೇಬಿ:— ಅಪ್ಪನ ನಿಶ್ವಾಸ? ನನಗ ಸೇರಾವ ಅವರ ರೀತಿ. ಅವರ ನಿಶ್ವಾಸ ಭೆಲೊ ಕಾಷ್ಟಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದ ಮ್ಯಾಲ ಕೂತದ. ವಸಂತರಾಯರು ಮದಿವೀಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋ ಸುದ್ದೀ ಕೇಳಿದ ದಿನಸಂತೂ, ಅಪ್ಪ ಹೀಂಗ ತಪ್ಪರಾದರು, ಆಗ ವಸಂತ ರಾಯರು ಎದುರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಅಂದರ ಅಪ್ಪನ

ಸೋಟಾಕ್ಕು ತುತ್ತಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಹಿಂಗಸ ಬೇಕು. ಬರೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೇಳಿ ಅವರು ಹಾದಿಗೆ ತಂದೇವು ಅನ್ನೋ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು. ಈಗ ತಾವು ಏನು ಮಾಡ್ತೀವಿ ಅಂಬೋದರ ಎಚ್ಚರ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ.

(ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಾರಾಯರು ಕಛೇರಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ 'ಯಾರಿಗೆ ಎಚ್ಚರ ಉಳಿದಿಲ್ಲ?' ಎನ್ನುತ್ತ ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಪಾರಾಯರು ಬುದ್ಧಿ ಶಾಲಿಗಳೂ, ಕರ್ತೃಶಾಲಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದು, ವಿರೋಧವನ್ನು ಸಹಿಸುವ ರೂಢಿ ಇಲ್ಲದ ಸರಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.)

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡ್ತೀನಿ, ಕಾಕಾ.

ಅಪ್ಪಾ:— ಯಾರು, ಶ್ರೀಕಾಂತ? ಯಾವಾಗ ಬಂದಿ? ಹಂ, ನಿನ್ನ ಕಕ್ಕಿಯ ಕಾಗದ ಮುಟ್ಟಿದಾಂಗೆ ಕಾಣಿಸ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪುರಾಣ ದೊಳಗೆ—ಪುರಾಣದೊಳಗೇ ಯಾಕ—ಈ ಕಾಲದೊಳಗೂ ತಂಗಿ ಯಾದಾಕಿ ಅಣ್ಣಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಅನೇಕವ. ಆದರೆ ಕಕ್ಕಿಯಾದಾಕಿ ಸಂಕಟದೊಳಗಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಮೈದುನನ ಮಗನಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದು ಇದು ಮೊದಲನೇ ಉದಾಹರಣೆನೇ ಇರಬೇಕು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಛೆ, ಛೆ, ಮೊರೆಯಿಡೋದೇನು ಬಂತು! ಏನೇನು ನಡದದ ಅನ್ನೋದನ್ನಷ್ಟು ಕಕ್ಕಿ ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಮತ್ತು ಇಂಥ ತೊಡಕಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗೆ ಇದರಹೊರ್ತು ಬ್ಯಾರೇ ಏನು ಮಾಡೋ ಹಾಂಗೆತ್ತು ಕಕ್ಕಿ?

ಬೇಬಿ:— ತೊಡಕಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನುಬಂತು? ಬ್ಯಾರೆಯವರು ಮೂರ್ಖತನ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತೊಡಕಿನದಾಗೋ ಕಾರಣೇನು?

ಅಪ್ಪಾ:— ಬೇಬಿ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನೀಯೇನೂ ಹೇಳಬ್ಯಾಡ. ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಂತ ಹತ್ತೊಂದು ನಿನಗೆ ಶಕ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟತ್ತೇಳು ವರ್ಷದವು ನಮ್ಮ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ. ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಂತ ಹತ್ತೊಂದು ನಿನಗೇ ಇನ್ನೂ ಅನಿಸವಲ್ಲದು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನಿಜವಾಗಿ ಕಕ್ಕಿಯ ಮನಸ್ಸಿತಿ ಬಹಳ ಗೊಂದಲಗಿಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೌದವಾ ಕಕ್ಕಿ, ನೀ ಅನ್ನೋ ಮಾತು ಖರೆ, ಆದರ. . . .

ಇಂದಿರಾ:— ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿನಲ್ಲೋ; ಈ ವಸಂತರಾಯನ ಪ್ರಕರಣ ಸುರುಸಾದಾಗಿನಿಂದ, ನನ್ನ ಜೀವ ಹಗೇದೊಳಗ ಒಗೆಧಾಂಗ ಆಗೇದ. ಅದರ ಕಬ್ಬನಾ, ನಿನ್ನ ಹೊರ್ತು ಜೇರಿಯವರಿಗೆ ಬರಲಾರದು. ಇವರ ಹಾದಿ ಒಂದು, ಬೇಚಿಯಮ ಇನ್ನೊಂದು. ಅಕ್ಕು ಅಂತೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತೇ ಆಡುವಹಾಂಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಧಾಂಗ ಕಾಣಿಸ್ತದ. ನಾನಾದರೂ ಮಾಡಲೇನು? ಅಂತೇ ವತ್ರ ಕಳಿಸಿದೆ ನಿನಗ. ಅನಿಸಿತು, ಈ ವ್ರಸಂಗದೊಳಗ ವಸಂತರಾಯನ ಕೂಡ ನೀನೇನಾದರೂ ಮಾತಾಡಬಹುದು ಅಂತ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನೀ ಅಂದುಕೊಂಡದ್ದು ಸರಿ ಕಕ್ಕಿ. ಆದರ ವಸಂತರಾಯನಂಥ ಸ್ವಭಾವದ ಮನುಷ್ಯನು ಅವನ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ವರಾವೃತ್ತ ಗೊಳಿಸೋದು ಬಹಳ ಕಠಿಣದ! ಮೊದಲೇ ಅವನ ಗಂಠುಸು, ಅದರಾಗ ಹಟದ ಸ್ವಭಾವ. ಇಂಥ ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರೇಮದ ಚಕ್ರದಾಗ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಅಂದರ, ಅದರೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗ ತಗಿಯೋದು ಬಹಳ ದುಸ್ತರ!

ಇಂದಿರಾ:— ನಿನ್ನ ಮಾತು ಖರೆ ಅದ, ಶ್ರೀಕಾಂತ. ಬಹಳಾದರ ವಸಂತ ರಾಯನ, ಈ ಮದಿವಿ ಆಗಬಾರದು ಅಂತ ನಾವು ಸಾಯಾಸ ಪಡೋದು. ಏನೂ ಅದರೂ ಅಕ್ಕೂನ ಸಂಸಾರ ಅಂದರ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಣ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಯಿ ಆತ್ಯು. ಇನ್ನು ಮುಂದ ಲೌಕಿಕದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಂತ ಹ್ಯಾಂಗೋ ಸಂಸಾರ ಮಾಡೋದು, ಆತ್ಯು. (ತುಸು ವಿಚಾರಮಾಡಿ) ಖರೆ ಹೇಳಲಿ, ಶ್ರೀಕಾಂತ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಂತೂ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಬರ್ರಾನ. ಅನಿಸ್ತದ, ಕಾಣಾಕಾಣಾ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ತಯಾರಾಗೇದಲ್ಲ ಅಂತ. ಸವತೀಮ್ಯಾಲ ಸಂಸಾರ ಅಂದರ, ಬಾಯೊಳಗ ಚೆಂಡು ತುರುಕಿ ಗುದ್ದಿಕಿ ಕೊಟ್ಟಾಂಗ ಅಂಬೋದು ಅವಳ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲೂ

ಅಪ್ಪಾ:— ಬೇಷ್! ಬೇಷ್! ಘೋಷಣೆ ಅನಶ್ಯಮಾಡು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು, ಒಳಗ ಹೋಗಿ ಚಹಮಾಡು ಚ-ಹ!

(ಬೇಬಿ ವಟಗುಟ್ಟುತ್ತ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಳು-ಹೋಗುವಾಗ
' ಸಣ್ಣವರು ಅಂದರ ಇವರ ಲೆಕ್ಕದೊಳಗೂ ಇಲ್ಲ' ಎನ್ನುತ್ತ
ಹೋಗುವಳು.)

ಅಪ್ಪಾ:— (ಅನಳು ಹೋದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ) ಇದೇ ರೀತಿ ನಡದದ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಮನಿಯೊಳಗ— ವಸಂತರಾಯನ ಈ ಪ್ರೇಮಪ್ರಕರಣ ಆರಂಭ ಆದಾಗಿನಿಂದ, ನಾ ಈಕೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಆಡಿತೋರಿ ಸೀನಿ, ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಲಗ್ನದ ಇತಿಹಾಸ ಮಕ್ಕಳ ಕಿವಿವ್ಯಾಲ ಹಾಕಿಬಿಡೋಣ ಅಂತ. ಆದರ ಈಕೆಗದು ಒಪ್ಪಿಗಿಲ್ಲ. ಆ ಕೆಲಸ ನೀನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ! ನಿನಗ ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮಿತ್ರವರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣ, ಬಯಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಕ್ಕೀಕತ್ತಂತೂ, ತಿಳಿದಿದ್ದು ಅದೇ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹುಂ.

ಅಪ್ಪಾ:— ಕಲಸಿ ಅವರಿಗೇನಾದರೂ ತುಸು ಬುದ್ಧಿ. ಎಂಥಾ ನುಸ್ತ ಭಾವದ, ಅಜ್ಞಾಧಾರಕಳಾದ ಹುಡುಗಿ ಹೆಂಡತಿ ಅಂತ ದೊರೆತಾಳ. ಈ ಮಗನದೇನೋ ಬ್ಯಾರಿ ಹುಡುಗಿಯ ನ್ಯಾಲ ಪ್ರೇಮ ಕೂತದಂತ! ದೈವಗೇಡಿಲಕ್ಷಣ, ಮತ್ತೇನು? ಆದರ ಅವಗ ಹೇಳಿ, ಈ ಅಪ್ಪಾರಾಯರ ಜೋಡೀ ವ್ಯವ ಹಾರದ ಅಂತ! ನೋಡಿ ನಿ ಒಂದು ಕೈ ಹ್ಯಾಂಗ ಲಗ್ನಾ ಗ್ತದೊ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಆದರ ಕಾಕಾ, ನೀವು ಕೂಡು... (ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ)
ಅಲ್ಲ... ಅಂದರ... ನೀವು ಈ ಮದಿವಿ ಮುರಿಯು
ನವರು ಹ್ಯಾಂಗ?

ಅಪ್ಪಾ:— ಯಾಕ? ತಿಳಿತ. ಅಂದರ ನಾವು ಸ್ವತಃ ಎರಡನೇ ಮದಿವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೀವಲ್ಲ? ನಮ್ಮ ಎರಡನೇ ಮದಿವಿ ಅಂದರ ಒಂದು ಅಪರಾಧನು ಆಯಿತು? ಹಂಗಾರ ನಾವು ಮಾಡಿದು

ಸೆಗಣೇ ತಿಂಬೋ ಕಾರಭಾರ ಅಂತಾತ್ಯಾ! ಅಲ್ಲೋ ಮೂರ್ಖಾ, ನಾವು ಎರಡನೇ ಮದಿವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವಿ, ಆಗಿನ ಮಾತು ಬ್ಯಾರಿ ಇತ್ತು. ಒಬ್ಬಾಕಿನ್ನ ಮದಿವ್ಯಾಗಿ, ಅವಳ ಪ್ರೇಮದ ಬೇಜಾರು ಬಂದಮ್ಯಾಲ, ಎರಡನೆಯಾ ಕಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಮನಸ್ಸು ಹೋಗಿ ಮೊದಲನೆಯಾಕಿ ಬ್ಯಾಡ ಅಂತ ನಮಗನಿಸಲಿಲ್ಲ! ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ನಮಗದು ಒಪ್ಪಿ ಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡನೇ ಮದಿವ್ಯಾಗಬೇಕು ಅಂತ ಅನಿಸಿತು. ನಾವು ಸರಳ ಇವರು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಿವಿ. ಯಾಕ್ರಿ? (ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ಉತ್ತರಕೊಡುವದಿಲ್ಲ.) ನಮ್ಮವೆಲ್ಲ ಕಗ್ಗ ಮಾರ್ಗ ಏನೈನಾ! ಈ ಕಾಲದ ನಿಮ್ಮ ಈ ಪ್ರೇಮದ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ನಮಗ ತಿಳಿಲಿಲ್ಲ! ನಾವೆಂದೂ ಈ ಪ್ರೇಮದ ಭಾನಗಡಿ ಯೊಳಗೂ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ! ಮತ್ತೆ ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲ ಯಾರದೂ ಶಹ ಬರಲಿಲ್ಲ. ವಸಂತರಾಯನ ಈ ಪ್ರೇಮ-ವ್ರತಕರಣ ಈ ಧರಕ್ಕ ಮುಟ್ಟೇತು ಅಂತ ನಮಗ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೂ ಅನಿಸಿದ್ದರ, ನಾವು ಹದಿನೆಂಟು ಖಟಪಿಟನಾಡಿ, ಆ ಹುಡು ಗಿನ್ನು ಈ ಊರು ಬಿಡಿಸೇ ಓಡಿಸಿಬಿಡ್ಡಿತ್ತಿವಿ; ಮತ್ತೆ ಈ ಪ್ರೇಮದ ಬೇರೂ ಕಿತ್ತಿಹಾಕ್ತಿದ್ದಿವಿ! ನಮ್ಮ ಬೇಬೀ ಮಾತ್ರ ಬಲು ಹರೇಮಿ ಹುಡುಗಿ! ಇದನ್ನ ಎಂದೋ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಳು ನೋಡು, ಶ್ರೀಕಾಂತ! ಆ ಹುಡುಗಿ ಕೆಲವು ದಿವಸದಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನ ನಮಗ ಹೇಳೇ ಹೇಳುತ್ತು. ಆದರ ನಮಗ ಆ ದೃಷ್ಟೀನೇ ಇಲ್ಲ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಮತ್ತೆ ಕಾಕಾ, ಈ ಪ್ರಕರಣ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮುಂದವರಿಂದ ಮ್ಯಾಲ ಅದನ್ನ ಮುರಿಯೋದೂ ಸುಲಭಲ್ಲ. ಹಿಂಗ ಬೆದರಕೇ ತೋರಿಸಿ, ಎಲ್ಲೆರ ಮದಿವಿ ಮುರೀತಿರತ್ತಾವೇನು?

ಆಪ್ತಾ:— (ಕುಪಿತರಾಗಿ) ಮುರಿಯೋದಿಲ್ಲ, ಅಂದರೇನು? ಮುರೀಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಕನಿಷ್ಟ ಈ ಮದಿವ್ಯಾದರೂ ಮುರಿದೇ ತೀರಬೇಕು. ತನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಹವ್ಯಾಸ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು

ಯಾರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಾಲ್ಕೆಳಗ ತುಳಿತೀನಿ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಆ ವಸಂತ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಆ ಮಗ ಪೂರಾ ಮರಧಾಂಗ ಕಾಣಿಸ್ತದ. ಆದರೂ ಗಂಟು ಅದ ನನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿತೇನು? ಹೇಳಿ ಅವನು, ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಅಂದರ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ ಅಂತ! ನಾ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕಾನ್ನ ಒಬ್ಬ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕೆಗೆ ಕೊಡ್ತಿದ್ದೆ, ಇಲ್ಲ, ಕಲೆಕ್ಕರಗೆ ಕೊಡ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರ ಈ ಹುಡುಗ ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಗುಣವಂತನೂ ಇದ್ದ; ಮೇಲಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕೇವಲ ಗೆಳೆಯ, ಮ್ಯಾಲ ಇವರ ಒತ್ತಾಯ, ಅಂತ ಇಂವನು ಹುಡುಗಿನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆವಿ. ಯಾಕ್ರಿ? ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದಿವಿ. ರಾಜರಮಗನ್ನಾಂಗ ಆರಾಮಿಲೆ ಇದ್ದು, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಲಿ ಅಂದಿವಿ. ಹುಡುಗ ಹುಷಾರ ಹಂ ಮತ್ತ. ಎಲ್ಲಾ ಸರೀಕ್ಷಾದೊಳಗೂ ಸಹಿಲಾ ನಂಬರ್ ವಾನ್! ನಿಜವಾಗಿ ನಮಗಾಗ ಧನ್ಯ ಅನಿಸಿತು; ಅಕ್ಕು ಎಂಥ ಅದೃಷ್ಟ ಶಾಲಿ ಅಂತ ಆನಂದಬಟ್ಟೆವಿ. ಈಗ ಅದೇ ಆ ಕುಲದೀವಕ, ತನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಎಲ್ಲಾ ಹೊರಗೆಡವಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾನ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಆಲ್ಲ, ನೀವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಅವನಮ್ಯಾಲ ಉಪಕಾರಮಾಡಿದಿರಿ. ಅದರ ನೆನಪು ಕೊಟ್ಟು, ಅವನ ಮನವೊಲಿಸೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಏನಾದರೂ ನೀವು ಮಾಡಿರಲೇಬೇಕಲ್ಲ?

ಆಪ್ತಾ:— ಮನವೊಲಿಸೋ ಪ್ರಯತ್ನ? ಅವು ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಶ್ರೀಕಾಂತ; ನಮ್ಮವಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾಗಿ ಆ ಹುಡುಗ ಮಹಾ ಪೆಂಗಿ ಇದ್ದಾನ. ನಮ್ಮ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹಾಂಗಂದರ ಕಾಕಾ, ನೀವು ಈ ಮುದಿವಿ ಮುರಿಯುವನ ರ್ಧಾಂಗ?

ಆಪ್ತಾ:— ಯಾಕೆ? ನಾವು ಆ ಹುಡುಗಿನ್ನು ಕಾಣೋದು ಅಂತ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡೀವಿ. ಅವನ ಯಾರೋ ಇದ್ದಾನಂತಲ್ಲ— ಅವಳ ಪಾಲಕ— ಚೈತನ್ಯ ಅಂತ, ಅವನ ಮಾರ್ಘತು ಅವಳು ಭಿಟ್ಟಿ ಯಾಗ್ತೀವಿ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೌದು, ಆಕೀಗೆ ನೀವು ಏನು ಹೇಳುವರು? ಆಕಿ ಹೀಂಗ ಅನಬಹುದು, ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯನ್ನ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಆಮ್ಯಾಲ ನನಗ ಉಪದೇಶಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರಿ—ಅಂತ.

ಅಪ್ಪಾ:— ಇದನ್ನ ನೀ ಅನಬಹುದು ಆಕಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿದ್ದಾಳೆ. ಆರ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಇದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಂದೂ ಹೀಂಗ ಅನಲಾರಳು. ಒಂದು ಸಮಯ ಹೀಂಗಂತಾಳೆ ಅಂತ ಇಟ್ಟುಗೊಳ್ಳೋಣ. ಆಗ ನಾವು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಆಕೀಗೆ ಈ ವ್ರತ್ನಿ ಹಾಕಬಹುದು— ಮಹರ್ಷಿ ಕರ್ನೆಯಂಥವರು ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ದೇಹ ಸವಿಸಿದರು, ಅದರದೇನು ಸಾರ್ಥಕಾತ್ಮ್ಯ? ನಿನಗ ಎಂಥ ಗಂಡಬೇಕು, ನನಗೆ ಹೇಳು. ನಾ ಹುಡುಕಿ ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಸಾವಿರಾರು ರೂವಾಯಿ ಪರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಿದ್ದರೂ ನಾ ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಆ ಹುಡುಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಂತ, ಒಳ್ಳೇದಾತ್ಮ್ಯ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಮಗಳಂತೆ ಭಾವಿಸ್ತೀವಿ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕಿಶೋರಿಯ ಸಂಸಾರ ಹದಗೆಡ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಯಾಕ್ರಿ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಅದು ಸರಿ, ಕಾಕಾ. ಆದರೆ ಇದು ನಿಮ್ಮ ಕಾಲದ ಎರಡನೇ ಮದಿವಿ ಅಲ್ಲ; ಈ ಕಾಲದ ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ ಅದ.

ಅಪ್ಪಾ:— ಹೌದ್ರೋ! ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿವಾಹ ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ ನನಗೆ ಇರಬೇಕು ಅಂತ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅದಯೇನು? ನಮ್ಮದೆಲ್ಲಿ ಅದ ಮಣ್ಣಾಗ ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ? ಆದರೆ, ಇಷ್ಟತ್ತೇಳು ವರ್ಷ ನಾವು ಒಳ್ಳೇ ಸುಖದೊಳಗ ಕಳೆಲಿಲ್ಲೇನು? ಯಾಕ್ರಿ? (ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ತಟಸ್ಥ ಇಲ್ಲವರು.) ಈ ಪ್ರೇಮದ ಪೈರು ಇತ್ತೀಚೆಗೇ ಬಾಳ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆತಾ ಅದ ಕಾಣಿಸ್ತದೆ. ಯಾವುದು ಕೇಳಿವಿ, ಅದೆಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ! ಹೌದ್ರೋ, ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹಿರಿ, ಆದರೆ ಈ ವಿವಾಹ ಯಾಕೆ? ಮತ್ತೆ ಅದರಾಗ ಮೊದಲನೆ ಹೆಂಡತಿ ಜೀವದಿಂದಿರುವಾಗ ಈ ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ ಅಂದರೆ, ನಮಗಂತೂ ಬಿಲ್ ಕುಲ್ ಮಾನ್ಯ ಇಲ್ಲ ನೋಡಸಾ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಅಂದರ... ನಿಮ್ಮ ಅಂಬೋಣ ಹೀಂಗ ಕಾಣಸ್ತದ ಕಾಕಾ, ಮೊದಲನೆ ಹೆಂಡತಿ ಜೀವಂತ ಇರುವಾಗ ಎರಡನೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ; ಆದರ ಅದು ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ ಮಾತ್ರ ಸರ್ವಧಾ ಇರಬಾರದು.

ಅಪ್ಪಾ:— ಆಲ್ಬರ್ಟ್! ಎರಡು ಮದಿವ್ಯಾದರೂ ಇಬ್ಬರ ಹೆಂಡರ ಸಂಸಾರ ಸರಾಗವಾಗಿ ನಾಗೋದು ಶಕ್ಯದ. ಆದರ ಎರಡ ನೇದು ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ ಅಂದರ ಮಾತ್ರ ಮೊದಲನೆಯಾಕಿಯ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಬಿಟ್ಟಾಂಗು! ಇನ್ನು ಮೊದಲನೆಯಾಕಿ ಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕುಂದಿದ್ದರ ಆ ಮಾತು ಬ್ಯಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರ ಭಂಗಾರದಂಥ ಹೆಣ್ಣಿ. ಹೋದವರ್ಷದವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಮ್ಯಾಲ ಇಂವಗ ಪ್ರೀತಿ ಇತ್ತು, ಈ ವರ್ಷ ಅಂಬೋದರಾಗು ಅದು ಹಾರಿಬಿಟ್ಟಿತು, ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕೀ ಮ್ಯಾಲ ಕೂತಿತು! ಭಲೆರೆ ಪ್ರೀತಿ! ಮೊನ್ನಿನವರೆಗೆ ಇಂವ ಅಕ್ಕನ ಮ್ಯಾಲ ಮಾಡೋ ಪ್ರೀತಿ ನೋಡಿದರ, ನನಗೇನೋ ಅನಿಸ್ತಿತ್ತು: ಈ ಲಕ್ಷಣ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಅಂತ. ಯಾಕಂದರ ಇಂಥ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯ ಒಬ್ಬಾಕಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡ್ತಾನ, ಅವ ನಾಳೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡವನು ಆಲ್ಲ! ಇವರಿಗಿಂತ ನಾವು ಮೇಲು ನಮಗ ನಿಮ್ಮ ಈ ಪ್ರೇಮದ ಕಂತ್ರಾಟ ತಿಳಿಯೊದಿಲ್ಲ, ಯಾಕಿ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ತಿಳೀತಿರಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿಗೆ ಇದು ತಿಳಿಯುಂದೇ ಇಲ್ಲ ಅಂತಾರ ಕಾಕಾ.

ಅಪ್ಪಾ:— ಆದರ ಕವಿಗಳಿಗೂ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಇದು ತಿಳೀತದ ಅಂತ ಕೇಳೇನಿ! ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ತಿಳೀತದ ಅಂಬೋದು ಈಗ ನಮ್ಮ ಅಳಿಯನ ಉದಾಹರಣೆಯ ಮ್ಯಾಲಿಂದ ಕಂಡು ಕಾಣಸ್ತದ. ಮತ್ತು ನಿನಗೊಬ್ಬಗ ತಿಳೀತದ. ಹಾಂಗ ನಿನಗ ಎಲ್ಲಾನೂ ತಿಳೀತದ ಅನ್ನು; ಹೀಂಗಂತ ನಿನ್ನ ಕಕ್ಕೀದಂತೂ ತಿಳವಳಿಕೆ

ಆಗೇದ. ನಮಗ ಈ ವಯಸ್ಸಿನೊಳಗ ಅದನ್ನು ತಿಳಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ, ಅವೇಕಪ್ಪಾನೂ ಇಲ್ಲ.

ಇಂದಿರಾ :— ಇನ್ನು ನನ್ನ ಅಂಬೋಣ ತುಸು ಕೇಳಿರೇನು? ವಸಂತ ರಾಯರ ಮದಿವಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಜತಿಗೆ ಆಗಬಾರದು ಅಂತ ನಿಮ್ಮ ಅವೇಕಪ್ಪಾ ಅದಲ್ಲ? ಮತ್ತು ಆ ಹುಡುಗೀನ್ನು ಕಂಡು ನೀವು ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದೀರಲ್ಲ? ಹಾಂಗಿದ್ದರ ಆಕೀ ಮನಸ್ಸು ಏನದ ಅಂಬೋದನ್ನು ತಿಳಕೊಳ್ಳೋದು ಬ್ಯಾಡ?

ಆಪ್ಪಾ :— ಅವರೊಳಗ ತಿಳಿಯೋದೇನದ? ನಾದಾ ಮಾತದ ಅದು. ಆಕಿ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಾಕಿದ್ವಾಳ. ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು ಅಂತ ಆಕೀಗೆ ಆನಿಸೋದು ನ್ಯಾಭಾವಿಕ ಅದ. ಅವಳ ಸಲುವಾಗಿ ನಾವು ಒಬ್ಬ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಹುಡುಗನ್ನು ಸೋಡೋಣ. ಆಕೀಗೆ ಡಾಕ್ಟರನ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರ, ಅಂಧವನನ್ನು ದೊರಕಿಸೋಣ.

ಇಂದಿರಾ :— ಅಲ್ಲ, ಆಕಿ ಡಾಕ್ಟರ ವಸಂತರಾಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಮಾಡ್ವಾಳ. ನೀವು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಯಾವ ಹುಷಾರ್ ಡಾಕ್ಟರ-ನ್ನಾದರೂ ಆಕಿ ಪ್ರೀತಿಸ್ತಾಳು ಅಂತ ನಿಮಗನಿಸ್ತದೇನು?

ಆಪ್ಪಾ :— ಅಂದರೇನು? ಹೆಂಗಸರು ಪ್ರೀತಿಮಾಡೋದು ಯಾವದಾ ದರೂ ಗುಣ ನೋಡೇ ಅಲ್ಲ?

ಇಂದಿರಾ :— ಆದರ ಡಾಕ್ಟರಿಕೆ ಇದು ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗದ; ಗುಣ ಅಲ್ಲ.

ಆಪ್ಪಾ :— ಗುಣ ಅಲ್ಲ! ಎಲಾ ಇವನ; ನಿಮಗೂ ಈ ಪ್ರೇಮದ ಕಂತ್ರಾಟ ತಿಳೀಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿತೋ ಏನು?

ಇಂದಿರಾ :— ಏನು ಅಸಹ್ಯ ಮಾತಿದು! ನಿಮಗ ಈ ಮದಿವೀ ಮುರಿಬೇಕಾ ಗೇದಲ್ಲ? ಮತ್ತು ಅದೂ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮನವೊಲಿಸಿ ಹೌದಲ್ಲೋ? ಹಾಂಗಿದ್ದರ, ವಸಂತರಾಯನ ಬದಲಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಹುಷಾರ್ ಹುಡುಗನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸ್ತೀವಿ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡ್ತೀವಿ—ಇಂಥಾ ಮಾತು ಆಕೀಯೆದುರಿಗೆ ತಗೀಬಾರದು ಅಂಬೋದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿದಲ್ಲಿಡಿರಿ. ಆಕಿ ಕಲಿತ ಹುಡುಗಿ ಇದ್ದಾಳ. ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಹುಷಾರ್ ಹುಡುಗರೂ

ಆಕಿಯ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಹಾಯ್ದುಹೋಗ್ಯಾರ. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸರಿಸಿ, ಆಕಿ ವಸಂತರಾಯನ ಮ್ಯಾಲ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡ್ತಾಳ ಅಂದಮ್ಯಾಲ, ಅವಳ ಮನವೊಲಿಸೋದು ಬಿಟ್ಟು, ಅವಳ ಪ್ರೇಮದ್ದು ಹೀಂಗ ಚ್ಯಾಷ್ಟಿಮಾಡಿದರ ಹ್ಯಾಂಗ ನಡೆದೀತು? ಅಪ್ಪಾ:— ಚ್ಯಾಷ್ಟಿಮಾಡಬ್ಯಾಡಿರಿ ಅಂದರ? ನಮಗ ಈ ಪ್ರೇಮನು ಮಂಜೂರಿಲ್ಲ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಕಾಕಾ, ಎರಡನೇಯವರಿಂದ ಮಂಜೂರುಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ, ಪ್ರೇಮ ಅಂದರ ರಜೇದ ಅರ್ಜಿ ಆದವೇನು? ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರೇಮಮಾಡೋದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಮಾಡ್ತಾನ; ಗುಣದ ಬೇರೀಜು ನೋಡಿ ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ! ಇದಂ ನೋಡಿರೆಲ್ಲ, ಈ ಊರೊಳಗ ಹುಷಾರ್ ಡಾಕ್ಟರರೇನು ಕಡಿಮಿದ್ದಾರೇನು? ಕೆಲವರು ಅವಿನಾಹಿತರೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರ ಅವರ್ಯಾರೂ ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ತುಂಬಲಿಲ್ಲ; ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡೀಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿದವ ಅಂದರ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕಾಳ ಗಂಡ. ಈ ಪ್ರೇಮದ ತಂತ್ರ ಅಂದರ ಹೀಂಗ ಚಮತ್ಕಾರದ್ದದ, ಕಾಕಾ! ಇಂಥ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಗುಣದವ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಲಾಯಲು ಅನ್ನೋದು ನಿರ್ದಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರ್ದದರ, ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟೀಹಾಂಗ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಜನರ ವಟ್ಟೀ ಕೂಡ ತಯಾರ್ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು! ಆದರ ಇಂಥಾ ಯಾದೀ ತಯಾರ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋದಂ ದುರ್ಬೈವ!

ಅಪ್ಪಾ:— ಅಂದಮ್ಯಾಲ ಈ ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ನಡೀತಿದ್ದರೂ, ನಾವು ಅದನ್ನು ತೆಪ್ಪಗ ನೋಡಬೇಕು ಅಂತ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಂಗಾರ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹಾಂಗಲ್ಲ ಕಾಕಾ, ಹೆದರಿಕೆ ಬೆದರಿಕೆ ತೋರಿಸಿ ಅಥವಾ ವಸಂತನ ಬದಲಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ್ನ ತಂದುನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇದು ಆಗೋ ಮಾತಲ್ಲ... ಇಷ್ಟಂ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಆಪ್ತಾ:— ಹೆದರಿಕೆ ಬೆದರಿಕೆ ತೋರಿಸದಿದ್ದರ, ಮತ್ತೇನು ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಕಾಲುಬೀಳು ಅಂತೀರೇನು ನೀವು?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಪ್ರಸಂಗಬಿದ್ದರ ಅದನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಬೇಕಾ ದೀತು. ನಾವು ಆ ಹುಡುಗಿಯ ನುನಸ್ಸು ತಿರುಗಿಸಬೇಕು ಅಂತೀವಿ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಒತ್ತಾಯ-ಬಲಾತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಹೃದಯ ಪರಿವರ್ತನ ಆಗ್ತಿರೋದಿಲ್ಲ, ಕಾಕಾ.

ಆಪ್ತಾ:— ಛೆ, ಛೆ, ಈ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯಪರಿವರ್ತನದ ತಂತ್ರ ನಮಗಂತೂ ಸುತರಾಂ ಸಮ್ಮತ ಇಲ್ಲ. ನಮಗ ಒಂದು ಹಾದಿ ತಿಳೀತದ. ನಿರೋಧಮಾಡೋದಿದ್ದರ ಸೆಡ್ಡು ಹೊಡೆದಂ ನಿಲ್ಲೋದು!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಹೌದು, ಕುಸ್ತಿಗೆ ನೀವು ನಿಲ್ಲುವರು; ಯಾರ ಜತಿಗೆ? ಈ ಕುಸ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜತಿಗಿಲ್ಲ, ಮಾನವೀ ಅಂತಃಕರಣದ ಜತಿಗದಂ. ಮತ್ತ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೆ ಬಳಸಿದ ಪೇಚು ಇದರಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರಲಾರವು.

ಆಪ್ತಾ:— ಇದು ನೋಡು ಶ್ರೀಕಾಂತ, ನಮಗ ಈ ನಿಮ್ಮ ಮಾರ್ಗ ಅರ್ಥಾಗೋದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕಕ್ಕೆಗೆ ಇವು ತಿಳೀತಾವ, ಮತ್ತ ಒಪ್ಪಿಗೀನೂ ಆಗ್ತಾವ. ನಾವು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಕಿಂತ ನಾಲ್ಕು ಮಳೆಗಾಲ ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡಿವಿ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಒಲಿಸೋ— ಒಪ್ಪಿಸೋ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಏನೂ ಆಗೋಹಾಂಗಿಲ್ಲ ಅಂದೋದು ನನಗ ಪಕ್ಕಾ ಗೊತ್ತದ. ಶ್ರೀಕಾಂತ. ನೀವು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡೋದನ್ನೋದರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಚರ್ಚಾಮಾಡಿರಿ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾರ್ಯಮಾಡೋದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಿಬಿಡ್ತೀವಿ.

(ಆಪ್ತಾರಾಯರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.)

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಕಕ್ಕೆ, ಏನಿದು, ಈ ರೀತಿ? ತಾವೂ ಅದೇ ತಪ್ಪುಮಾಡಿರು ವಾಗ, ಕಾಕಾ ಅವರು ಅಳಿಯನ ಮ್ಯಾಲ ರೇಗತಾರ, ಮತ್ತ ಸರಾಯೂ ಹುಡುಗಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕೋ ಮಾತು ಆಡ್ತಾರ.

ಅತ್ತ, ಬೇಬೀನೂ ಸಭಾದೊಳಗ ಭಾಷಣಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮ್ಯಾಲ ದೋಷ ಹೊರಿಸ್ತಾಳ. ತುಸು ಸುಮ್ಮನಿರು ಅಂತ ಯಾಕ ನೀವು ಆಕೀಗೆ ಹೇಳೋದಿಲ್ಲ? ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಮದುವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಹೇಳದೆ, ಅಜ್ಞಾನದೊಳಗ ಆಕಿನ್ನು ಯಾಕೆಟ್ಟೀರಿ? ನಿಮ್ಮ ಈ ಮುಚ್ಚು-ಮರಿ ವರ್ತನದಿಂದ ಇಂಥ ವಿಲಕ್ಷಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾದದ್ದು.

ಇಂದಿರಾ:— ಇತ್ತೀಚೆ ಹಗಲೆಲ್ಲ ವಿಂಗಡ ನಡಿದದ, ನಮ್ಮಪ್ಪಾ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಕಕ್ಕಿ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನೀನು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲನ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮದುವೀ ಇತಿಹಾಸ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದ ಯಾಕ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ಹೇಳಿದ್ದರ, ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗ ಅವರ ಜತಿಗೆ ಏನಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಬರಿತ್ತು.

ಇಂದಿರಾ:— ಹೌದು, ಶ್ರೀಕಾಂತ, ನಾ ಹೇಳದೆ ಇದ್ದದ್ದು ನಿಜ. ಆದರ ಆಗ ಅಂಥಾ ಹೇಳೋ ವ್ರಸಂಗನು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈಗ ಬಂದದ್ದು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸಿಡಿಲೆರಗಿಧಾಂಗು ಬಂತು! ನೀನು ವಿಚಾರಮಾಡು, ನನ್ನ ಲಗ್ನಾತ್ಯು, ಆಗೋ, ಪುರಸತ್ತಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಕಕ್ಕಿ, ಸಿಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವದೊಳಗಿರೋ ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟರು. ನಮ್ಮ ಆತ್ತಿಯವರಿಗಂತೂ ಅವರ ಹೆಸರೆತ್ತಿದ್ದು ಕೂಡ ಸೇರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಂತ ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಾತು ಹೊರಡ ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ವರ್ಗಾವರ್ಗಮ್ಯಾಲ ಊರೂರು ಹೋಗ ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಮಂದಿಗೂ ಅದು ತಿಳಿಯೋ ಕಾರಣ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗೇರು ದೊಡ್ಡ ಪರಾದರು; ಅತ್ತಿಯವರೂ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೇ ನಿನ್ನ ಆ ಕಕ್ಕಿ ಕೂಡ ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿ ತೀರಿ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಈ ಪ್ರಕರಣ ಕೊನೆಯದಾಗಿಯೇ ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತು. ಅಂದಮ್ಯಾಲ ನೀನೇ ಹೇಳು, ನಮ್ಮ ಹುಡು ಗೇರಿಗೆ ಹೇಳೋ ಆಗತ್ಯ ನನಗೆಲ್ಲಿತು ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೌದವಾ ಕಕ್ಕಿ, ನೀ ಅನ್ನೋ ಮಾತು ಖರೆ, ಆದರ....

ಇಂದಿರಾ:— ಆದನ್ನೇ ಹೇಳ್ತಿನಲ್ಲೋ; ಈ ವಸಂತರಾಯನ ಪ್ರಕರಣ ಸುರುನಾದಾಗಿನಿಂದ, ನನ್ನ ಜೀವ ಹಗೇದೊಳಗ ಒಗಿಧಾಂಗ ಆಗೇದ. ಅದರ ಕಲ್ಪನಾ, ನಿನ್ನ ಹೊರ್ತು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಬರಲಾರದು. ಇವರ ಹಾದಿ ಒಂದು, ಬೇಬಿಯದು ಇನ್ನೊಂದು. ಅಕ್ಕು ಅಂತೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತೇ ಆಡುವಹಾಂಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಧಾಂಗ ಕಾಣಿಸ್ತದ. ನಾನಾದರೂ ಮಾಡಲೇನು? ಅಂತೇ ವತ್ರ ಕಳಿಸಿದೆ ನಿನಗ. ಅನಿಸಿತು, ಈ ಪ್ರಸಂಗದೊಳಗ ವಸಂತರಾಯನ ಕೂಡ ನೀನೇನಾದರೂ ಮಾತಾಡಬಹುದು ಅಂತ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನೀ ಅಂದುಕೊಂಡದ್ದು ಸರಿ ಕಕ್ಕಿ. ಆದರ ವಸಂತರಾಯನಂಥ ಸ್ವಭಾವದ ಮನುಷ್ಯನು ಅವನ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ವರಾಪ್ರತ್ಯ ಗೊಳಿಸೋದು ಬಹಳ ಕಠಿಣದ! ಮೊದಲೇ ಅವ ಗಂಡುಸು, ಅದರಾಗ ಹಟದ ಸ್ವಭಾವ. ಇಂಥ ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರೇಮದ ಚಕ್ರದಾಗ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಅಂದರ, ಅದರೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗ ತಗಿಯೋದು ಬಹಳ ದುಸ್ತರ!

ಇಂದಿರಾ:— ನಿನ್ನ ಮಾತು ಖರೆ ಆದ, ಶ್ರೀಕಾಂತ. ಬಹಳಾದರ ವಸಂತ ರಾಯನ, ಈ ಮದಿವಿ ಆಗಬಾರದು ಅಂತ ನಾವು ಸಾಯಾಸ ವಡೋದು. ಏನೂ ಆದರೂ ಅಕ್ಕನ ಸಂಸಾರ ಅಂದರ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಣ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಯಿ ಆತ್ಮ್ಯ. ಇನ್ನ ಮುಂದ ಲೌಕಿಕದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಂತ ಹ್ಯಾಂಗೋ ಸಂಸಾರ ಮಾಡೋದು, ಆತ್ಮ್ಯ. (ತುಸು ವಿಚಾರಮಾಡಿ) ಖರೆ ಹೇಳಲಿ, ಶ್ರೀಕಾಂತ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಂತೂ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಬರ್ರಾವ. ಅನಿಸ್ತದ, ಕಾಣಾಕಾಣಾ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ತಯಾರಾಗೇದಲ್ಲ ಅಂತ. ಸವತೀಮ್ಯಾಲ ಸಂಸಾರ ಅಂದರ, ಬಾಯೊಳಗ ಚೆಂಡು ತುರುಕಿ ಗುದ್ದಿಕಿ ಕೊಟ್ಟಾಂಗ ಅಂಬೋದು ಅವಳ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲೂ

ಇರಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ. ನಾಳೆ, ಈ ಲಗ್ನ ಆತ್ಮ್ಯ ಅಂದರ, ಆಕೆ ಬದಿಕೆ ಬಾಳೆ ಮಾಡೋದಸ ಅಶಕ್ಯನಾಡಿ ಇಟ್ಟಾರು ನಮ್ಮವರು. ಇವರೇನು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:- ಹೌದು. ಕಾಕಾ ಅವರಿಗೆ ಇಂಥಾದು ಮಾಡೋ ಅಗತ್ಯನು ಬೀಳದಿದ್ದರ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆದು.

ಇಂದಿರಾ:- ಅದಂತೂ ಸರೀನೋ. ಅದಕ್ಕನು ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟು ಅವಸರದಿಂದ ಕರೆಸಿದ್ದು. ನೀನು ವಸಂತರಾಯಗ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿ ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದರ, ಈ ಮರ್ಯಾದಿಗೇಡು ಜೀವನ ತಗಿಯುವ ಅಕ್ಕೂನ ಮ್ಯಾಲಿನ ಪ್ರಸಂಗ ನಿವಾರಣೆಯಾದೀತು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:- ಆಗಲಿ, ನಾ ವಸಂತನು ಕಾಣತೀನಿ, ಮತ್ತು ನೋಡ್ತೀನಿ ಯಾವ ಮಜಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದೋ ಪ್ರಕರಣ. ಅಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆ ಆತ್ಮ್ಯ ಅಂದರ, ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವಳ ಮನವೊಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ - ನನ್ನ ರೀತಿಯಿಂದ - ಮಾಡಿಸೋಡ್ತೀನಿ. ಆದರ ಕಕ್ಕಿ, ಇದೆಲ್ಲ ಅಗೋತನಕ ನೀ ಹ್ಯಾಂಗಾರವಾಡಿ ಕಾಕಾ ಅವರನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸಿ ಹಿಡಿ. ಅವರಿಗೆ ನೀನು ಹಿಂಗ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ: ನೀವು ಹಿಂಗ ಗೊಂದಲ ಎಬ್ಬಿಸಿದರ ಮಾತ್ರ ವಸಂತ ಪೂರಾನು ತಾಳಗೆಟ್ಟು ಮದಿವಿ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳೋದಸ ನಿಜ, ಮತ್ತು ಹಾಂಗಾದರ ಇದು ಇಡೀದಸ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗೋದು ಖಂಡಿತ.

ಇಂದಿರಾ:- ಆಗಲೆಪ್ಪಾ, ಹೇಳಿ ನೋಡ್ತೀನಿ. ಇವರ ಸ್ವಭಾವಂತೂ ನಿನಗ ಗೊತ್ತಸ ಅದ. ಯಾರಿಗೊತ್ತು ಕೇಳ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲೊ.

ಬೇಜ:- (ಹೊರಗೆ ಬಂದು) ಅವ್ವಾ, ದಾದಾ, ಚಹಾಕ್ಕ ಬರ್ತೀರಲ್ಲ? ಅಪ್ಪ ಕೂತಾರ ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾದುಕೊಂಡು.

ಅಂಕ ೨

[ಡಾ. ವಸಂತರಾಯನ ಮನೆ. ವಸಂತರಾಯ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನ ವಯಸ್ಸು ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತುಮೂರು ವರ್ಷ. ಚೆನ್ನಾದ ರೂಪ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತುಸು ಕದಡಿದ ಮನಸ್ಕತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಗಂಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಚೈತನ್ಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇವನೊಬ್ಬ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನ ಪರಪ್ರಾಂತದ ಗೃಹಸ್ಥ.]

- ವಸಂತ:— ಓ ಚೈತನ್ಯ! ನೀವು ಈಗ—ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಿ?
- ಚೈತನ್ಯ:— ವಸಂತ, ನೀವು ಎನಿಕ್ ಮಾಫ್ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಉಷಾ ಯಾತ್ರಿಕೆ ಹೋಗಿದಾಳೆ. ನಾನು ಈ ಕಡೆ ಬಂದೆ.
- ವಸಂತ — ನನಗೆ ಆರ್ಥಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉಷಾ ಟ್ರಿಪ್ಪಿಗೆ ಹೋದಳು ಅಂತ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರೋ?
- ಚೈತನ್ಯ:— ಅರೆ ಡಾಕ್ಟರ್, ಅವಳ, ಇವಡೆ ಉಂಡೆಂಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಅವಳ ಹತ್ತರ ಕುಶಲ ಮಾತನಾಡತಿದ್ದರು. ನಾನು ಸತ್ಯಂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಕೇಳಿಯೋ?
- ವಸಂತ.— ಓಹೊ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳದಿದ್ದರ ಹ್ಯಾಂಗ? ಅವಶ್ಯ ಕೇಳೋಣ.
- ಚೈತನ್ಯ:— ನಾನು ವೃದ್ಧ, ಉಪದೇಶಂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಉಷಾ affair ತೀರ್ತು ಕಳವಿನ್. ನನಕ್ಕೆ ಅವಳ ಕಷ್ಟಪಾಡು ಸಹಿಕಾನ್ ಸಾಧ್ಯಮಿಲ್ಲ. ನೀವು ಎಂದಿನ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಾಡೂ ದಿಲ್ಲಾ. ಚುಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಮಾಡುತಿ — ಹಾಗಾದರ ಎಂದಿನ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಾಡ್ಲೇ ಕೂಡದು?
- ವಸಂತ:— ಇಲ್ಲ, ಚೈತನ್ಯ, ನಾವು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಮದಿವಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ನೂಡ್ತ ಇದ್ದೇವೆ.
- ಚೈತನ್ಯ:— ವಿಚಾರಿಚು, ವಿಚಾರಿಚು, ಎತ್ರ ವಿಚಾರಿಚುನ್ನು? ಎಂದಿನ ತುಂಬ ವಿಚಾರಮಾಡಲಿಲ್ಲೆ? ಇತ್ರ ಪ್ರಾಣನಿಂಗಿಲ್ ಯಾಕೆ

ಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಾಡಕೂಡದು? ನಿನ್ನೆ ದೇಪ್ಯು ಬಂದು ಅವಳ ಹತ್ರ ಕೇಳಿದೆ. ನಿನಕ್ಕೆ ಡಾಕ್ಟರುಡಿ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ನಿಡಿಲ್ಲಾ. ಡಾಕ್ಟರ್, ಎನಿಕ್ಕೆ ಒಳರೆ ದುಃಖಬಂದಿದೆ. ಪೆಣ್ ಮೋಸನಿಲ್ಲಾ. ಬ್ರಮ್ಮದೇಶತ್ತಿಲಿಂದಲೆ ಎನಿಕ್ಕೆ ಅವಳ ಮೇಲೆ affection ಇತ್ತ ಕಷ್ಟವಾಡ್ ಸಹಿಸು ಬ್ರಮ್ಮದೇಶ ದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒನ್ನು. ಅವಳ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಆಯಿಮಂಗೆ ಸಂತೋಷತೊಡಿ ತಿರಿಗಿ ಹೋಗತೆನೆ. ವೆರೋರು ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದರೆ ಎಂದಾಯಿ? ನಾವು ಹಿಂದು ಜನಂಗಳ್ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ತೀವೆ. ಕೃಷ್ಣದೇವನುಂ ಅನೇಕ ಹೆಂಡತಿ ಮಾಡ್ ಇದ್ದರು. ಅವಳನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಬಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅವಳೆ ನಿಂಗಳ್ ವೊಡು ನನ್ನಾಯಿ ನಡವಾಳು.

ವಸಂತ.— ಉಷಾ ಟ್ರೆಪ್ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಕೂಡಲೆ, ನಾವು ಅದನ್ನ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಬಿಡ್ತೀವಿ.

ಚೈತನ್ಯ:— ಕಲ್ಯಾಣಂ ನಿಶ್ಚಯಂ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನಾಯಿ ಇರುನು. ಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಅವಳೆ ನಿನಕ್ಕೆ ಕಾಣಾಲ್ ನಾಧ್ಯಮಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಕಾತು ಸಾಕಾಯಿತು.

ವಸಂತ:— ಹೀಗಿದೆ ನೋಡಿ, ಚೈತನ್ಯ, ಮದಿವಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳೋದಿ ಕ್ಯಾದರೂ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ವರಸ್ಪರರನ್ನ ಕಾಣಬೇಕಲ್ಲ?

ಚೈತನ್ಯ:— ಹಾಗಾದರೆ ಅವಳೆವನ್ನ ಕೂಡಿಕಂಡು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿರಿ.

ವಸಂತ:— ಅದಕ್ಕೆ ಆಕೆ ಟ್ರೆಪ್ ದಿಂದ ಬಂದಕೂಡಲೆ ನನಗ ತಿಳಿಸ್ತೀರಲ್ಲ?

ಚೈತನ್ಯ:— ಹಂ, ಇದು ತಿಳಿದಿರುವಿನ್, ನಾನು ಹೋಗತೇನೆ.

(ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಡಾಕ್ಟರು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿ ತಿರುತ್ತಾನೆ. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಗಂಟೆ ಆಗುತ್ತದೆ.)

ವಸಂತ:— ಒಳಗ ಬರಿ, ಯಾರು? ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದದ್ದು ಅದ.

ನೇಮಾ:— (ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು) ನಾ ನೇಮಾ.

ವಸಂತ:— ಯಾಕ ನೇಮಾ? ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸ್ಕಾರೇನು?

ನೇಮಾ:— ಹೌದರೆ ಪ್ವಾಸವರ. ಅಕ್ಕವ್ವಾಸವರ ಬರಸವರಿದ್ದರೆ, ಸಿರಿಕಾಂತಪ್ಪನೋರು ಬಂದಾರಿ. ಅದಕಂತೂ ಎಡ್ಡುದಿನ ಇದ್ದು ಬರ್ತಾರಂತಿ. ಹೇಳಾಕ ಹೇಳಿದರಿ.

ವಸಂತ:— ಯಾರು ಶ್ರೀಕಾಂತ ಬಂದಾನ? ಯಾವಾಗ ಬಂದ?

ನೇಮಾ:— ನಿನ್ನೆ ಮದ್ಯಾಣದಾಗರಿ.

ವಸಂತ:— ಹಿಂಗ? ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ಒಳ್ಳೇದು. ಇದು ನೋಡು ನೇಮಾ, ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕಾಗ ಹೇಳು, ತುಸು ಕೆಲಸದ ಬಂದು ಮತ್ತೆ ಹೋಗು ಅಂತ.

ನೇಮಾ:— ಹೇಳ್ತಿನಿ ಯವ್ವಾ. (ನೇಮಾ ನಿಂತೇ ಇರುವದನ್ನು ನೋಡಿ)

ವಸಂತ:— ಯಾಕ ನೇಮಾ? ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಹೇಳೋದದ ಏನು?

ನೇಮಾ:— ಏನಿಲ್ಲ, ಅಕ್ಕಾಸವರು ಹೇಳಿದ್ದರೆ— ಕಸಗಿಸಬಳದು, ಆಟು ಈಟು ಕೆಲಸಿದ್ದರ ಮಾಡಿ ಬಾ ಅಂತ. ಹಣಮಂತ ಇಲ್ಲ ಬ್ಯಾರೆ.

ವಸಂತ:— ಹಣಮಂತ ನಿನ್ನೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಾನ, ನೀ ಹೋಗು. (ಆದರೂ ನೇಮಾ ನಿಂತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು)

ವಸಂತ:— ಮತ್ತೇನು?

ನೇಮಾ:— (ನೇಮಾ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ತಂದ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು) ಏನಿಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡ ಬಾಯೇರು ಈ ಫರಾಳದ ಡಬ್ಬಿ ಕೊಟ್ಟಾರಿ.

ವಸಂತ:— (ಅದು ಬೇಡಾದವರಂತೆ) ಫರಾಳದ ಡಬ್ಬಿಕೊಟ್ಟಾರ? ಇಡು ಅಲ್ಲೆ. ಒಳ್ಳೇದು ನೀಹೋಗು.

(ನೇಮಾ ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎದುರಿಗೆ ಉಷಾ ಬಂದು ನಿಂತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಪರಸ್ಪರರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ನೇಮಾ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ವಸಂತ ತೀರ ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ ಮೇಜಿನ ಹತ್ತಿರದ ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾನೆ. ತಲೆಗೆ ಕೈಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತುಂಬ ವಿಚಾರಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವನ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಉಷಾ

ತೆರದಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪರ್ಸ್ ಜೋರಿನಿಂದ ಒಗೆಯು
ತ್ತಾಳೆ. ಆ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿ ವಸಂತ ವಿಚಾರದ ತಂದ್ರಿಯಿಂದ
ಎಚ್ಚತ್ತವನಾಗಿ)

ವಸಂತ:— ಯಾರು, ಉಷಾ? ಗೆಳತಿಯರ ಜತಿಗೆ ನೀನು ಟ್ರಿಪ್ಪಿಗೆ ಹೋಗಿ
ದ್ದೆಲ್ಲ?

ಉಷಾ:— ಹುಂ.

ವಸಂತ:— ಮತ್ತೆ ಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲೇನು?

ಉಷಾ:— ಹೋಗಿದ್ದೆ.

ವಸಂತ:— ಹೋಗಿದ್ದಿ? ಮತ್ತೆ ಇಷ್ಟು ಲಗು ತಿರುಗಿಬಂದಿ? ಎರಡು
ದಿನವದಮ್ಯಾಲ ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಕಿಷ್ಟೆಲ್ಲ?

ಉಷಾ:— ಹೌದು. ಮುಂಚೆ ಬಂದೆ.

ವಸಂತ:— ಯಾವಾಗ ಬಂದಿ?

ಉಷಾ:— ಇವೇ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಾಕಿ, ಹೀಂಗಿ ಬಂದೆ.

ವಸಂತ:— ಅಂದರೇನು?

ಉಷಾ:— ಅಂದರೇನು, ವಸಂತ, ಗೆಳತಿಯರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾ
ಡೋದು ನನಗೆ ಅಶಕ್ಯ ಆತ್ಮ್ಯ.

ವಸಂತ:— ಅಂತ ಗೆಳತಿಯರ ಅರ್ಥ ಹಾದಿಯಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟುಬಂದಿ?
ಉಷಾ, ನಿನ್ನ ತಲಿತಿರುಗೇದ ಅಂತ ಅವರು ಖಂಡಿತವಾಗಿ
ತಿಳಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಉಷಾ:— ಸಂಶಯ ಯಾಕೆ? ಅದು ಖರೇನೂ ಅದ.

ವಸಂತ:— ಬರೋದು ಬಂದಿ ಕೊಡಿಗಿಡಿಯಾದರೂ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರ
ಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಉಷಾ:— ಕೊಡಿ? ಹ:

ವಸಂತ:— ಯಾಕೆ, ಬಿಸಿಲು ತಾಕೋದಿಲ್ಲೇನು?

ಉಷಾ:— ತಾಕತದ, ಅಂತ ನೆರಳು ಹುಡುಕತ ಬಂದೆ. ಇಂಥಾ
ಗೆಳತಿಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಕಳಿಯೋದು ಕೂಡ
ನನಗೆ ಕಠಿಣಾತ್ಮ್ಯ, ವಸಂತ.

(ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಳಗಿನ ಬಾಗಿಲಕಡೆಗೆ ಹೋಗಹತ್ತುವಳು.
ವಸಂತ ಅವಳನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟುತ್ತ)

ವಸಂತ:— ಏನು, ಹೊರಟಿಲ್ಲೆ ನೀನು?

ಉಷಾ:— ಒಳಗ, ಅಕ್ಕನ ಕಡೆಗೆ.

ವಸಂತ:— ಅಂದರ, ಕಿಶೋರಿಯ ಕಡೆಗೆ?

ಉಷಾ:— ಹೌದು, ಅವರ ಕಡೆಗೇ ನನ್ನ ಕೆಲಸದ.

ವಸಂತ:— ನನಗ ಹೇಳಲ್ಲ, ಏನು ಕೆಲಸ ಅನ್ನೋದನ್ನು.

ಉಷಾ:— ನಿನಗ ಹೇಳೋಹಾಂಗಿದ್ದರ ಡೇಟ್‌ದ್ದೆ. ಆದರ ಇಂದೆ
ಅವರೂ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗೋದು ಅಂತ ಬಂದೀನಿ. ಅವರ
ಹತ್ತರ ಕೆಲಸದ ನನ್ನದು. ನನ್ನ ಒಳಗ ಬಿಡು. (ಬಾಗಿಲದ
ಹತ್ತಿರದವರೆಗೆ ಹೋಗುವಳು.)

ವಸಂತ:— ಇಲ್ಲ, ಆಕೆ ಮನೆಯೊಳಗಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೇ ತವರಮನೀಗೆ
ಹೋಗ್ಯಾಳ.

ಉಷಾ:— (ನಿರಾಶಳಾಗಿ) ತವರಮನೀಗೆ ಹೋದರು? ಯಾವಾಗ
ಬರತ್ತಾರ?

ವಸಂತ:— ಅಂದರ? ಕಿಶೋರಿಗೇ ಹೇಳುವಂಥ ಕೆಲಸೇನವಾ ಅದು?

ಉಷಾ:— ಕೆಲಸ? ವಸಂತ, ನಿನಗ ಗೊತ್ತದ, ಎಷ್ಟು ದಿನ ಅಂತ ನಾ
ನಿನ್ನಿಂದ ದೂರ ಇರಲಿ? ಇವತ್ತಿಂದಿವತ್ತ ಅನರ್ಹ ಕಂಡು,
ಅವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಲಿಕ್ಕಂತೂ ಬಂದಿದ್ದೆ ನಾನು. ವಸಂತ,
ಈ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಜೀವನ ನನಗಂತೂ ಸಹಿಸೋದು ಇನ್ನೆ ಅಶಕ್ಯ
ಅದ!

(ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅಳುವದಕ್ಕೆ

ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಳು.)

ವಸಂತ:— ಉಷಾ, ಮತ್ತೆ ನನಗಾದರೂ ಇದನ್ನು ಸಹಿಸೋದು ಶಕ್ಯದ
ಏನು? ನಮ್ಮ ಲಗ್ನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹಾದೀ
ಹುಡುಕುವ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲೇ ನಾನೂ ಇದ್ದೀನಿ. ಅಂತೂ
ನೀನು ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗೋದು ಬ್ಯಾಡ ಅಂತ

ನಿನಗ ಹೇಳಿದ್ದೆನಲ್ಲ? ಮತ್ತೆ ಹಂಗಾರ ಯಾಕ ಬಂದಿ? ಯಾಕ ಹಿಂಗ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಾ ತಗೋತಿ, ಉಷಾ?

ಉಷಾ:— ನಾ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಾ ತಗೋತೀನೋ, ನೀ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಾ ತಗೋತಿಯೋ? ನಿನ್ನ ನೋಡದ, ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗದ ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನ ಇರಲಿ? ಅಶಕ್ಯದ ವಸಂತ. ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾ ಅಡ್ಡಾಡ್ತೀನಿ, ನವಕರಿ ಮಾಡ್ತೀನಿ, ಗೆಳತಿಯರ ಬಳಗದಲ್ಲಿ ತಿರಗಾಡ್ತೀನಿ. ಏನೂ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಯಾಂತ್ರಿಕ, ಕೇವಲ ನಿರ್ಜೀವ! ಆದರೆ ಅದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಾಳೋ ಜೀವನ ಇನ್ನೊಂದೆ; ಅದು ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನದು! ಅದರೊಳಗ ಖರೆ ಜೀವಂತನ ಆದ. ಅದು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ನಾಗಿದ್ದರೂ ನನಗ ಅದೇ ನಿಜವಾದ ಜೀವನ ಅಂತ ಅನಿಸೇದ. ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನ ಕಾಣಬ್ಯಾಡ ಅಂತ ನನಗ ಹೇಳಿದಿ. ನನ್ನ ಆ ಜೀವನದೊಳಗಿಂದ ನೀ ಯಾಕ ಹೊರಗ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ?

ವಸಂತ:— ನೀ ಹೋಗಗೊಟ್ಟಿದ್ದರ ನಾ ಹೋಗತಿದ್ದೆ.

ಉಷಾ:— ನಾ ನಿನ್ನ ಕಾಣಬಾರದು ಅಂತ ನನಗ ನಿರ್ಬಂಧಹಾಕಿದಿ. ಆದರೆ ನಿನಗ ನೆನಪರ ಅದಯೇನು, ವಸಂತ? ಮೊನ್ನೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ನೀನು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿ. ಒಂದು ತಾಸು ಹೊತ್ತು ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡಿದಿ, ಹೊರಟು ಹೋದಿ. ನೀನು ಏನು ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ದಿ ಅಂಬೋದು ನಿನಗಾದರೂ ತಿಳಿತಿತ್ತೋ ಇಲ್ಲೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು. ಮನಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗೋದು ಅಂತ ಹೊರಟೆ. ಮನಿಯನ್ನಾದರೂ ಸರಿಗೆ ಮುಟ್ಟತಿಯೋ ಇಲ್ಲೋ ಅಂತ ಅನಿಸಿತು ನನಗ! ವಸಂತ, ನನ್ನಿಂದ ಅಗಲಿ ಹೋಗೋವಾಗ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೊಂದು ನಿರ್ಜೀವತೆ ಬರ್ತದೆ ಅಂಬೋದು ನಿನಗ ಕಂಡದೇನು?

ವಸಂತ:— ಮತ್ತೆ ಹಿಂಗ ನಿರ್ಜೀವನಾದ ನಾನು, ನನ್ನ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಪರರ ಜೀವಾ ಬದಕಿಸೋ ನಾಟಕಾ ಮಾಡ್ತೀನಿ! ರೋಗದ ನಿದಾನವಾದರೂ ನನ್ನಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗ್ತದೋ ಇಲ್ಲೋ

ಯಾರು ಬಲ್ಲರು! ರೋಗಿಯ ಹೆಸರಿನ ಬದಲಾಗಿ, ಅಷ್ಟ್ವೈ ಪ್ರಹರ ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ರೈಂಕರಿಸುವ ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೇ ನಾನೆಲ್ಲಿ ಬರೀತೇನೊ ಏನೊ! ಅವರ ಹೃದಯದ ಬದಲಾಗಿ ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಬಡಿತವನ್ನೇ ನಾನು ಕೇಳತೀನೊ ಏನೊ! ಈ ಶರೀರ ನನ್ನದಾಗಿರದೆ ಯಾವದೋ ಒಂದು ತಂತು ವಾದ್ಯವೇ ಆಗಿರುವದೋ ಏನೊ! ಏನು ಹೇಳಲಿ, ಉಷಾ! ತಪ್ಪಿ ಯಾರಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವರ್ಣಮಾಡಿದರೂ ಅದರೊಳಗಿಂದ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ರೈಂಕಾರವೇ ಹೊರಬೀಳುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವದು! ಉಷಾ ನನ್ನ ಯಾಚನೆಗಳು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರವು. ಯಾಕ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿ? ಅದೂ ನನ್ನ ಮದಿವ್ಯಾದಮ್ಯಾಲ, ಇಂಥ ಅಕಾಲಕ್ಕೆ!

ಉಷಾ:—

ಅಕಾಲ! ಪ್ರೇಮದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕಾಲ ಎಂದಿಗೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ, ವಸಂತ! ಎಲ್ಲ ಗಳಿಗೆಗಳೂ ಶುಭಗಳಿಗೆಗಳೇ, ಮಂಗಳವಾದವುಗಳೇ! ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮೊದಲ ಸಲ ಬಂದಿ, ಆ ಗಳಿಗೆಯನ್ನು ನಾನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಮೈಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಜ್ವರ ಏರಿತ್ತು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆಗ ಡಾಕ್ಟರ್ ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆತರಲಾಯಿತು. ನೀನು ಬಂದಿ, ಕೈಹಿಡಿದಿ, ನಾಡೀ ನೋಡಿದಿ, ಔಷಧ ಕೊಟ್ಟೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು! ಮರುದಿನವೇ ನಾನು ನೆಟ್ಟಗಾದೆ. ಒಮ್ಮೆ ನೀನು ಕೇಳಿದಿ, ನನ್ನ ಹತ್ತಿರದವರು ಯಾರಾದರೂ ಇರುವರೇ ಅಂತ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲ ಸೀರೂರಿತು. ಬಾಯಿವರೆಗೆ ಬಂದಿತ್ತು: ಅಂದು ಬಿಡಬೇಕು ನೀವಿದ್ದೀರಲ್ಲ ನನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಜತಿಗಾರರು ಅಂತ. ಆದರ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ತಡಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಜನ್ಮಾಂತರದ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಗಳಿರುವಂತೆಯೇ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದಿ. ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದಿ. ಅದೇ ಈಗ, ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಕಮರಿಹೋದ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಅಂಕುರ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಜಲಧಾರೆಗೆ ಬೇರು ಹಿಡಿದಿರಲು,

ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಬಂದಿ ಅಂತ ಕೇಳಿಲ್ಲ, ವಸಂತ!

ವಸಂತ:— ಏನು ಮಾಡಲಿ, ಉಷಾ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಾ ಕೇಳುವದಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ದೈವ ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳಿಲ್ಲ ಅದ. ಪ್ರೇಮದ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೇ ನಿನಗರ್ಪಿಸಿದ್ದರೂ ನಾನು ವಿನಾಹಿತ! ಕಿಶೋರಿಯ ವಿಚಾರ

ಉಷಾ:— ವರರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಸುಖದುಃಖದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಂದೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುವದಿಲ್ಲ, ವಸಂತ! ಅವರು, ತಮ್ಮ ಸುಖದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ತಾವು ಶಕ್ತರಾಗದಿದ್ದರೆ ನೀನದನ್ನು ಬಿಡಿಸುವದೆಲ್ಲಿಯ ತನಕ? ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ?

ವಸಂತ:— ಅವಳ ವಿಷಯಕವಾದ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ.

ಉಷಾ:— ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲಿಸಿ ಗಂಡನಾದವ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸುಖಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದೆ, ವಸಂತ? ಹೆಂಗಸರು ಗಂಡನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅವೇಕ್ಷಿಸ್ತಾರ; ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನಲ್ಲ! ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನೀನು ಆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡ್ತಲೇ ಇರುವಿ. ಆಯಿತೇನು ಅವರಿಗೆ ಸುಖ? ಅದಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮ ಮದುವೆ ಆಯಿತು ಅಂದರ. . . .

ವಸಂತ:— (ಕನಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವಸಂತ) ನಮ್ಮ . . . ಮದುವೆ . . . ಆಯಿತು . . . ಅಂದರ.

ಉಷಾ:— ಅಂದರ ಅವರು ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖಿತರೇನು ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಂತೇ ಆ ಮಾತನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕು ಅಂತ ಬಂದಿದ್ದೆ.

ವಸಂತ:— ನೀನು ಕೇಳುವದೇನಾಕೆಗೆ?

ಉಷಾ:— ಟ್ರಿಪ್ಪಿನಿಂದ ಬಂದ ಕ್ಷಣವೇ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದೆ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಜೀವನವನ್ನು ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ಕಳೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಅಂತ. ಹೋಗೋದವರಕಡೆಗೆ, ಪ್ರಸಂಗಬಿದ್ದರ ಅವರ ವಾದದ ಮೇಲೆ ಹಣೆಯಿಟ್ಟು ಅನ್ನೋದವರಿಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಮಾಲ್ಪಿಯ ಅಂತಃಕರಣದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನನಗ

ಆಸರಾಕೊಡ್ಡಿ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನಿರ್ದೀನಿ. ಆದರ ಪ್ರಾಣದ ಹೊರ್ದು ಶರೀರಾ ಬದುಕಿಸೋ ಈ ಅಸಂಭವ ಕೃತ್ಯಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಹಚ್ಚಬೇಡಿರಿ.

ವಸಂತ:— ಉಷಾ, ಕಿಶೋರಿ ನಿನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಯಾವ ಬಗೆಯ ವಿರೋಧವನ್ನು ತೋರಿಸದೆಯೂ ಕೊಡಬಹುದು.

ಉಷಾ:— ಕೊಡಬಹುದಲ್ಲ? ನಡಿ ಹಾಗಾದರ ವಸಂತ, ಅವರಕಡೆಗೆ.

ವಸಂತ:— ಮತ್ತೆ....

ಉಷಾ:— ಇನ್ನೆಲ್ಲಿದೊ ಮತ್ತೆ? ಯಾರ ಸುಖದ್ದು ನಾವು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗೇದ ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೀಕೊಟ್ಟವ್ಯಾಲ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿದು ಮತ್ತೆ?

ವಸಂತ:— ಆದರ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾವು ವ್ಯವಹರಿಸ್ತೀವಿ ಅಂಬೋದು ನಿನಗ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನು, ಉಷಾ? ದ್ವಿಭಾರ್ಯಾವ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಾಯದೆ ಪಾಸ್‌ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವರೆಗೆ ಹೆಂಗಸರ ಮಜಲು ಹೋಗಿರುವಾಗ, ನಾವು ಮದಿವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದಾದರೂ ಹ್ಯಾಂಗ?

ಉಷಾ:— ಕಾನೂನಿನ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವವರು ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮದ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೇನು? ಹೋಗಲಿ—ಸಮಾಜದೊಷಣಿಮಾಡಿದರ ನನ್ನ ಮಾಡ್ತದ. ಆದರ ಈ ಸಮಾಜದ್ದು ನನಗೇನು ಸಂಬಂಧ? ನನಗೇನಾದರೂ ಅನಿಸ್ತಿದ್ದರ ಅದೊಂದು ಅಕ್ಕನ ಬಗ್ಗೆ.

ವಸಂತ:— ಹೌದಲ್ಲೋ? ನಾನು ಸಹ ಅವಳನ್ನೇ ಕೇಳಿ ಏನಾದರೂಮಾಡಬೇಕು ಅಂತಿದ್ದೆ. ಅಂತೂ ನಾಲೞಾರುದಿನ ನನ್ನ ಕಾಣಬ್ಯಾಡ ಅಂತ ನಿನಗ ಹೇಳಿದ್ದೆ.

ಉಷಾ:— ಸಾಕು, ಸಾಕು, ನಿನ್ನೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಕಳೆದೆ, ಅದೇ ಸಾಕಾತ್ಯ; ಇನ್ನ ಹೆಚ್ಚುದಿನ ಕಳೆಯೋದಂತೂ ನನಗ ಅರಕ್ಕದ. ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ಇನ್ನ ನನಗ ಹೇಳಬ್ಯಾಡ ವಸಂತ. ಇವತ್ತಿಂದಿವತ್ತೇ ನಾನು

ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯೋ ಆಕೆ—ನಡಿ, ನಡಿ, ನಡಿಯಲ್ಲೋ
(ಹಿಂತಿರುಗಿ) ಯಾಕೋ ವಸಂತ, ಬಾ ಅಲ್ಲ?

ವಸಂತ:— ನೀನು ತುಸು ಸ್ವಸ್ಥ ಕೂಡು ನೋಡೋಣು. (ಉಷಾ ಕೂಡು
ತ್ತಾಳೆ.) ಈಗ ಹೀಂಗಮಾಡೋಣ. ಇಬ್ಬರೂ ಚಹ-ಗಿಹ
ತಕ್ಕೊಂಬೋಣು, ಆಮ್ಯಾಲ ನೋಡೋಣಂತ ಆಕೆನ್ನು
ಕಾಣೋದು ಬಿಡೋದು.

ಉಷಾ:— ಇಲ್ಲೆ ಚಹ? ಹಂಗಾರ ನಾ ಮಾಡಲಿ? ಮಾಡ್ತಿನಿ, ಹಾಂ?
ಆಮ್ಯಾಲ ಹೋಗೋಣಂತ ಇಬ್ಬರೂ.

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ)

ಉಷಾ:— ಯಾರಿದ್ದಾರೋ ಅವರ್ಮ ಲಗೂ ಕಳಿಸು, ಹಂ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರ
ವಿಜಿಟ್ಟಿನ ನೆವ ಹೇಳೇ.

(ಪುನಃ ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉಷಾ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಶ್ರೀಕಾಂತ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ವಸಂತ, ನೀನು? ನಾನು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟು
ಬದಲಾಗೇದೋ ನಿಸ್ಸೊಳಗ? ಜಡ್ಡು ಗಿಡ್ಡು ಬಡಕೊಂಡಿತ್ತೋ
ಎನ್ನಿನಗ?

ವಸಂತ:— ಜಡ್ಡಿನವನ್ನಾಂಗ ಕಾಣಸ್ತೀನಿ ನಾನು? ಛೆ, ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಕಾಣಸ್ತೀಯಂತೂ ಖರೆ, ಜಡ್ಡು ಬಡಕೊಂಡವರಾಂಗ!

ವಸಂತ:— ಕಾಣಸ್ತಿರಬಹುದು. ಜಡ್ಡು ಬಡಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಗಾಳಿ ಬಡ
ಕೊಂಡವ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೀಂಗ? ನನಗ ಮಂತ್ರವ ವಿದ್ಯಾ ಚಲೋ ಬರ್ದವ, ವಸಂತ!
ಬೇಕಾದಂಥಾ ಭಯಂಕರ ಭೂತಬಾಧಾ ಆಗಿರಲಿ, ನನ್ನ
ದಾರಾ ಕಟ್ಟದರ ನಾಕು, ಮನುಷ್ಯ ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತಾಗ
ಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು.

ವಸಂತ:— ತನಗ ಬಾಧಾ ಆಗೋ ತನಕಾ ಸ್ತುತಿಯೊಬ್ಬವ ತಾ ಮಾಂತ್ರಿ
ಕಾಂತಂ ತಿಳಕೊಂಡಿರಾನ. ಕಾಲೇಜದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ
ಸುತ್ತಲಿನ ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೀಂಗ ಸನ್ನಿ ಬಡ

ಕೋತಿತ್ತು. ಆಗ ನಾನೂ ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಮಾಂತ್ರಿಕಂಠಃ
ತಿಳಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ಶ್ರೀಕಾಂಠ:—ಮತ್ತ ಆ ಪಿಶಾಚ್ಯವಸ್ತ್ರಿಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಎಷ್ಟೋ
ವರ್ಷದ ಮ್ಯಾಲ, ಈಗ ನಿನಗ ಆ ಬಾಧಾ ಆಗಬೇಕು
ಅಂದರ? ದೈವಯೋಗ! ಬ್ಯಾರೆ ಏನನ್ನೋದದ! ನಿನ್ನ
ನೋಡಿದರ ಕೆಟ್ಟ ಅನಿಸ್ತದ, ವಸಂತ. ಆದರ, ಬೇಕು
ಅಂದರ ನಾನು ಧಾರಾ ಕಟ್ಟತೀನಿ! ನನ್ನ ಹತ್ತರ, ಇಂಥಾ
ಬಾಧಾ ಆದರ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧಾರ ಅವ!

ವಸಂತ:— ದಾರ ಇಲ್ಲ, ಭ್ರಮ ಅದ ಭ್ರಮ! ನಿನಗಿನ್ನೂ ಆ ಬಾಧಾ
ಆಗಿಲ್ಲ, ಅಂತ ಈ ಭಾಷಾ. ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಜಡ್ಡು
ಲಗೂ ಗುಣ ಹೊಂದೋಹಾಂಗ, ಕಾಲೇಜಜೀವನದೊಳಗಿನ
ಈ ಪಿಶಾಚಿಗಳೂ ಲಗೂ ಬಿಟ್ಟು ಗೋತಾವ; ಆದರ ಮೂವತ್ತೈದರ
ಮುರಿವಿನೊಳಗ ಈ ಬಾಧಿ ಬಡಕೊಂಡಿತು ಅಂದರ, ಅದರ
ದವಡಿಯೊಳಗಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವದರಸಿಲೆ ಪಾರಾಗಿ ಉಳಿ
ಯೋದಃ ಅಶಕ್ಯ ಅದ! ಶ್ರೀಕಾಂಠ, ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ನೀನು
ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀ. ಗೊತ್ತಾಗಿರಲೇಬೇಕು ನಿನಗೆಲ್ಲಾ.

ಶ್ರೀಕಾಂಠ:—ಆಗೇ ಅದ. ಆದರ ನಿನಗ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಪೂರಾ ಗೊತ್ತಾ
ದಂತೆ ಅನಿಸವೊಲ್ಲದು, ಅಥವಾ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ನೀ ಮರೆತಿರ
ಬೇಕು. ನೀನು ಎರಡನೇ ಲಗ್ನದ ವಿಚಾರಮಾಡ್ತೀಯಲ್ಲ?
ನಿನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನ ನೀನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಂತೆ
ಕಾಣ್ತದ. ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮೇಲಾದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ
ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದ್ದೇ ಅದ.

ವಸಂತ:— ಆಕಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ? ಆ ಹುಡುಗಿಯ
ಜೀವನದ ಕಲ್ಪನಾ ನಿನಗಿಲ್ಲ ಶ್ರೀಕಾಂಠ. ಎಂಥ ನಿಷ್ಠೇಮ,
ರುಕ್ಷ, ಏಕಾಕಿಜೀವನ ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ ಅಂತೀ?
ದೈವೀ ಕೋಪದಿಂದಲ್ಲ, ಕೇವಲ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ
ಅನ್ಯಾಯದ ಮೂಲಕ, ಸಮಾಜದಿಂದ ಸಿಡಿದು ಅವಳಿಗೆ

ದೂರ ಇರಬೇಕಾಗೇದ ಅಂದಮ್ಯಾಲ, ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಯಾಕ ಗೌರವ ಅನಿಸಬೇಕು ನೀನೇ ಹೇಳು. ಇಂಥ ಮಮತೆಯ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎಂಥ ಕಷ್ಟಮಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯೋ ಪ್ರಸಂಗ! ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಅವಳ ಸಹವಾಸದ ಯೋಗ ನಿನಗ ಬಂದಿಲ್ಲ; ಬಂದಿದ್ದರ ನನಗಿಂತ ನಿನಗೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಳ ಸನ್ನಿ ಬಡಕೋತಿತ್ತು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನನಗ ಬಡಕೋತಿತ್ತು! ಹಾಂಗ ಬಡಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ವಿಷಯ ಕಷ್ಟದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರ ನಾನು ಅವಿವಾಹಿತ. ಆದರ ನೀನು....

ವಸಂತ:— ಅಲ್ಲೋ, ಮನುಷ್ಯ ಹೀಗ ಹುಚ್ಚಾಗತಾನ, ಅದೇನು ಅವಗ ಇಷ್ಟ-ಅನಿಷ್ಟ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಆಗ್ತಾನ ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ವಸಂತ....

ವಸಂತ:— ಈ ಮಾತೆಲ್ಲ ಯಾಕ, ಶ್ರೀಕಾಂತ? ನಾನಂತೂ ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯ ದಿಂದ ಪರಾವೃತ್ತನಾಗೋದು ರಕ್ಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೌದೋ, ನಿನ್ನ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪರಾವೃತ್ತಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಾ ಬಂದೀನಿ ಅಂತ ನಿನಗ ಹೇಳಿದರಾರು ?

ವಸಂತ:— ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಯಾಕ ಬೇಕು? ಕಿಶೋರಿ ನಿನ್ನ ತಂಗಿ, ಅಂದ ಮ್ಯಾಲ ನಾ ಎರಡನೇ ಮದುವೀ ಮಾಡಿಕೊಂಡರ ಆಕೀಗೆ ದುಃಖ....

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಆದೀತಂತ ಇಲ್ಲ, ಹಂ ಮತ್ತೆ! ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ನಾ ನೋಡ್ತಿನಿ, ಫಿಲೊ ಚೈನಿಯೋಳಗ ಇದ್ದಾಳ ಆಕಿ! ಉಣ್ಣಾಳ, ತಿಂತಾಳ, ನಗತಾಳ, ಕೆಲೀತಾಳ. ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯಂತೂ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಹೀಗ ಜಲಸಾ ಮಾಡಿದಿವಿ, ಹಾಟಲಕ್ಕೆ ಹೋದಿವಿ, ಸಿನೇಮಾಕ್ಕೆ ಹೋದಿವಿ, ಮಜಾನೇ ಮಜಾ! ನನಗಂತೂ ಆಕಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ!

ವಸಂತ:— (ನೊಂದುಕೊಂಡವನಾಗಿ) ಹೆಂಗನರ ಅಭಿಮಾನ ಅದು! ತಮ್ಮ ದುಃಖ ಮಂದಿಗೆ ತಿಳಿದದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಸೇರೋದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಏನಾದರೂ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕು ನೊದಲಿನಿಂದಲೇ ವಿವೇಕಿ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೊರಗುವವಳಲ್ಲ. ಆಕೆ ಹೀಗೂ ವಿಚಾರಮಾಡಬಹುದು, ಕೆಲವು ಹೆಂಗಸರ ಗಂಡಂದಿರು ಸಾಯುವದಿಲ್ಲೇನು? ಅದರ ವೈಕಿ ತಾನೂ ಒಬ್ಬಳು! ತನ್ನ ಗಂಡನೂ ಸತ್ತಿರುವನೆಂತಲೇ ಭಾವಿಸಿದರಾತ್ಯು!

ವಸಂತ:— ಏನು ಶಹಣ್ಯಾ ಇದ್ದಿಯೋ! ಸಾಯುವ ಮಾತು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಾಗಲಾರದು. ಸಾಯೋದು ಯಾರ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮಾತೇನು?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಇದಾದರೂ ಅವಳ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮಾತದ ಏನು?

ವಸಂತ:— ಅವಳ ಕೈಯೊಳಗೂ ಇಲ್ಲ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕೈಯೊಳಗೂ. ಈಗ ಆ ಮಾತು ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಹಾಂಗಿರದಿದ್ದರ ಖಂಡಿತ ಅವಳ ದುಃಖಕ್ಕೆ ನಾ ಕಾರಣಾಗತೀರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಅಲ್ಲೋ, ಗಂಡ ಎರಡನೇ ಮದಿವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅಂದರ ಮೊದಲನೇ ಹೆಂಡತಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ದುಃಖಕ್ಕೊಳಗಾಗ್ತಾಳ ಹೀಂಗೇನೂ ಇಲ್ಲಾ ಮತ್ತು! ಗಂಡ ಎರಡನೇ ಮದಿವಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡದ್ದು ಕೇಳಿ, 'ಈ ರಾಕ್ಷಸನ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಬದುಕಿದೆ' ಅಂತ ಮೊದಲನೇ ಹೆಂಡತಿ ಸಮಾಧಾನದ ಉಸಿರ್ಗರೆದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟವ. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಎರಡನೇ ಮದಿವಿ ಆದದ್ದು ಕೇಳಿ, ನಾ ಖಾತ್ರಿ ಯಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು, ಆನಂದ ಆದರೂ ಆಗುವ ಸಂಭವ ಅದನೂ, ಮತ್ತು.

ವಸಂತ:— ನೀ ಏನೂ ಅನ್ನು ಶ್ರೀಕಾಂತ, ನಾ ಮಾತ್ರ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಅವಳನ್ನು ಸುಖದಲ್ಲಿಡೋ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡದೆ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಮತ್ತು ನಿನಗದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸೂ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೀತು, ಆದರೆ, ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಆಕೆ ದುಃಖಿತಳಾಗ್ತಾಳೆ ಅಂತ ನೀನು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರ ಮಾತ್ರ ಅದು ತಪ್ಪು. ಸುಖ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗೋ ನಾಮಧ್ಯೇಯತೆ ದುಃಖ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಬೇಕಾಗ್ತದ, ವಸಂತ! ಯಾವ ಸಹವಾಸದ ಆನಂದ ಅಂತಃಕರಣದ ಆಳವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಆ ಸಹವಾಸ ಆಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸುಖ ಉಂಟುಮಾಡಿದರೂ, ಆ ಸುಖ ಇಲ್ಲದಂತಾದ ಮ್ಯಾಲ ದುಃಖನೇ ಆದೀತಂಬೊ ನಂಬಿಗಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ಅಕ್ಕೂನ ಸುಖ-ದುಃಖದ ಅಳದಕ್ಕೆ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ನಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರ ಅಂತ, (ಕಾಲರ್ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ) ಸಮಾಜದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಘಟಕ ಅಂತ, ಮೊದಲನೇ ಹೆಂಡತಿ ಬದುಕಿರುವಾಗ, ಎರಡನೇ ಮದುವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಒಬ್ಬ ಮಿತ್ರನಿಗೆ, 'ಯಾತರ ಸಲುವಾಗಿ ನೀ ಇದನ್ನು ಮಾಡ್ತೀ?' ಅಂತ ಕೇಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಖಾತ್ರಿಯಿಂದ ಆದ.

ವಸಂತ:- (ಹುಸಿಧೈರ್ಯ ತಾಳಿ) ಓಹೋ, ಕೇಳು. ಬೇಕಾಥಾಂಗ ಕೇಳು. ಆದರ ಮಿತ್ರನಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು ಅನ್ನೋದು ನಿನಗ ಗೊತ್ತಿರಲಿ. 'ಮದುವಿ ಯಾಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ತೀ' ಅನ್ನುವದು ಅವನ ಕೇವಲ ಖಾಸಗೀ ಪ್ರಶ್ನೆ! ತೀರ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದದ್ದು!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:- ಹೀಂಗಿ? ಮೊದಲನೆಯ ಮದುವಿಹೊತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಈಗ ಬದಲಾಥಾಂಗ ಕಾಣಸ್ತಾವ ವಸಂತ! ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಲಗ್ನ ಅಂದರ ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಾಬು ಅಂತ ಅನಿಸಿತು ನಿನಗ. ಆಗ ಅಭಿನಂದನದ ಸಂದೇಶಗಳೇನು, ಸಪ್ರೇಮ ಆಹೇರು— ಉಡುಗೊರೆಗಳೇನು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಿ; ಬ್ಯಾಂಡು, ಬಜಂತ್ರಿ ಹಚ್ಚಿ ಲಗ್ನ ಜಾಹೀರ ಮಾಡಿಸಿದಿ; ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾಯಿ, ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಹಂಚಿದಿ! ಆಗ ಮಾತ್ರ ಇದು ಖಾಸಗಿ ಬಾಬು ಇರಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋದು ಖಾತ್ರಿ ಇತ್ತು, ಅಂತ ಹೀಂಗ ಮಾಡಿದ್ದೋ ನೀನು? ಯಾಕ ಹೀಂಗ ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಮೋಸಮಾಡಿಕೊಳ್ತೀ, ವಸಂತ? ಇನ್ನ ಮದುವಿಯ ಬವಲಾಗಿ, 'ಪ್ರೇಮ ಇದು

ನನ್ನ ಖಾಸಗೀ ಪ್ರಶ್ನೆ' ಅಂತ ನೀ ಅಂದರ ನಾ ಒಪ್ಪೇ ಬಿಟ್ಟೆ!

ವಸಂತ:- ಅಂದರ? ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯ ಜತಿಗೆ ಸಂಸಾರಮಾಡ್ತೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬಳ ಮ್ಯಾಲ ನಾನು ಪ್ರೇಮಮಾಡಿದರ ನಿನ್ನಡ್ಡಿ ಯಲ್ಲ ಅಂತಾತ್ಯು!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:- ಬಿಲ್ ಕೂಲ ಇಲ್ಲ! ಯಾಕಂದರ ಪ್ರೇಮ ಅನ್ನೋದು ಎಂದಿಗೂ ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭಾವನೆ. ಅದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳೋದೇ ಮೂರ್ಖತನ. ಆದರ ನೀನು ಈ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭಾವನೆಗೆ ಕಾಯದೆಯ ಆಧಾರ, ಧರ್ಮದ ಮಾನ್ಯತೆ, ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡೋದಕ್ಕಾಗಿ ಲಗ್ನವ ಈ ಸೋಗು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಂತೀ. ಇವುಗಳಲ್ಲೊಂದೂ ಖಾಸಗೀ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲ ಅನ್ನೋದು ಸ್ಪಷ್ಟವೂ ಅಂದಮ್ಯಾಲ, ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಖಾಸಗೀ ಬಾಬು ಅಂತಿದ್ದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಅಗತ್ಯ ನಿನಗನಿಸೋ ಕಾರಣೇನು? ನೀನು ಅವಶ್ಯ ಪ್ರೇಮಮಾಡು, ಬೇಕಾಥಾಂಗ ಅನಿರ್ಬಂಧ ಪ್ರೇಮಮಾಡು. ಮತ್ತೆ ಖರೆ ಪ್ರೇಮವೀರ ನೀ ಆಗಿದ್ದರ ಧರ್ಮ, ಕಾಯದೆ, ಸಮಾಜ ಎಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತೊಗೆದು, ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಸಹಚರೀ ಕೂಡ ಸುಖದಿಂದ ಸಂಸಾರ ಮಾಡು.

ವಸಂತ:- ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಈ ರೀತಿ ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯ ವಂಚನಾಮಾಡಿ.....

ಶ್ರೀಕಾಂತ:- ವಂಚನಾ ಯಾಕ ಮಾಡ್ತೀ? ಆಕೀಗೆ ಹೇಳಿಕೇಳಿ ಮಾಡು. ಮತ್ತೆ ಈಗಂತೂ ಆಕೀಗೆ ಹೇಳೋದೂ ಅಗತ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಗೊತ್ತದ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮಪ್ರಕರಣ ಆಕೀಗೆ. ಮತ್ತೆ ನೀನು ಈ ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಖಾಸಗೀ ರೀತಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸ್ತಾ ಇದ್ದೀ, ಅಂತ ಆಕಿ ಸರಸಳ ತಿಳಿಕೋತಾಳ. ಆಕ್ಯಾದರೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತದ ಪ್ರಶ್ನೆ(ತಡೆದು) ಮಾಡಬಹುದು ಎಲ್ಲಾ ದರೂ ನವಕರಿ ಚಾಕರಿ ಅನ್ನು.

ವಸಂತ:— ಆದರ ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲಿದ್ದ ಅವಳ ಆರ್ಥಿಕಹೊಣೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋ ಮನಸ್ಸು ನನಗೆಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಅಂದರಂತೂ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೇದಾಯಿತು. ಹೊಟ್ಟೆಯ ವ್ರಶ್ಚಿ ನೀ ಬಗೆಹರಿಸಿದಿ. ಇನ್ನ ಎರಡನೆ ವ್ರಶ್ಚಿ ಅಂದರ ಅವಳ ತಾಯತನದ್ದು. ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕು ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸ್ಯಾಳು, ಖಾಸಗೀ ರೀತಿಯಿಂದ! ಅದರಾಗೇನದ!

ವಸಂತ:— ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಸ್ವಂತ ತಂಗಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನೀನು ಈ ತರದ ಮಾತು ಬಳಸಿಯಲ್ಲ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಸ್ವಂತ ತಂಗಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತಲ್ಲ, ಗಂಡಬಿಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರ ಬಗ್ಗೆ! ಹೆಂಡತಿಯ ಪುತ್ರವ್ರಾಸ್ತಿಯ ಖಾಸಗಿ ಕಲ್ಪನೆ ಕೂಡ ನಿಮಗ—ಗಂಡಸರಿಗೆ—ಸಪ್ಪ ಅನಿಸೋದಿಲ್ಲ! ಅದೇ ನೀವು ಮಾತ್ರ....

ವಸಂತ:— ಶ್ರೀಕಾಂತ ಮಿತ್ರತ್ವದ ಮೂಲಕ ದೊರೆತ ಸವಲತ್ತುಗಳ ದುರ್ಲಾಭ ಸರ್ವತಾ ಇದ್ದೀ ನೀನು!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಒಪ್ಪಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಲಗ್ನಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ದೊರೆಯುವ ಸವಲತ್ತಿನ ದುರ್ಲಾಭ ನೀ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷತಾ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲ, ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ. ವಸಂತ, ಈ ನಿನ್ನ ಹೊಸ ಮದುವೆಗೂ ನೀನು, ಬುಳುಸು ಹಿಡಿದ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಲಗ್ನಪದ್ಧತಿಯ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬಹುದಲ್ಲ? ಒಬ್ಬ ಸಾಕ್ಷಿದಾರ ಅಂದರ ಭಟ್ಟ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಂದರ ಅಗ್ನಿ! ಭಟ್ಟನ ನಾಲಿಗೆ ಭಾರೀ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರ್ರೆದ. ಅಗ್ನಿಗಂತೂ ಒಂದಲ್ಲದ ಏಳು ನಾಲಿಗವ! ಆದರ ಒಂದು ನಾಲಿಗೆಯಿಂದಾದರೂ ಅವ ಎರಡನೇ ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ತಕರಾರು ಮಾಡಿದ್ದು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದೆದೇನು? ಎಲ ಹೌದಲ್ಲ, ಅವನೂ ಇಬ್ಬರ ಹೆಂಡರ ಗಂಡ! ನಿಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸಾಕ್ಷಿದಾರ!

ವಸಂತ:— (ಈ ಮಾತಿನ ರಭಸಕ್ಕೆ ಹತಪ್ರಭನಾಗಿ, ಏನಾದರೂ ಮಾತು ಮುಂದರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ) ಇಲ್ಲ, ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಇದು ನೋಡು....

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಅದನ್ನು ಊಹಿಸಿ) ಹೂಂ, ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು, ವಸಂತ. ಯುಕ್ತೆ
ವಾದ ಹೂಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿರುತ್ತರಗೊಳಿಸಬೇಕು ಅಂತ ನಾ
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕಾಗಿ
ಬಂದೆ. ಹಿಗ್ಗಿನಪಾದಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೊರಟಿರುವಾಗ,
ಭಾವನೆಯ ಎಳೆತಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಸಂಭವ
ಇದ್ದರ, ನಿನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತ ಬಂದೆ.

ವಸಂತ:— (ಆವೇಶದಿಂದ) ಕುರುಡುತನದಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬೀಳುವದು ಎಂದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ,
ಶ್ರೀಕಾಂತ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೀಗಿಂತ? ಯಾಕೆ? ಇದು ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ ಅಂತೇನು?

ವಸಂತ:— ನಿನ್ನಂಶಯವಾಗಿ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಏನು ಭ್ರಮೆಯವಾ! ಅಲ್ಲೋ, ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹದ ಲೆತ್ತ
ಕೈಯಲ್ಲೆ ಓಡಿದವ್ಯಾಲ, ಬಯಸಿದ ಸುಖದ ಘಾಸಿ ಬೇಕಾ
ಧಾಂಗ ಬೀಳ್ತಾವ ಅಂತ ನಿನ್ನ ಕೋಷ್ಟಕ ಆದ ಏನು?

ವಸಂತ:— ಆದ! ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನನ್ನ ಭಾವನೆಗಳೇ ನನಗೆ ಕೋಷ್ಟಕ!
ಬೇರೆ ಕೋಷ್ಟಕ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ನನಗ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಭಾವೀ ಸುಖದ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗ ವಿಶ್ವಾಸ ಬದಲ ಕಾಣುತ್ತದವಾ!
ಎಲ್ಲ ಜೂಜಾಟಗಳದೂ ಇದಂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಅದ ನೋಡು.
ತಿಕ್ಕೇಟು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ವಿಶ್ವಾಸ ಅಸ್ತಿತ್ವದ, ಬಕ್ಷೀಸು ತಾವು
ಖಾತ್ರಿಲೆ ಗೆಲ್ಲುವರು ಅಂತ. ಆದರ ವಸಂತ, ಲಗ್ನದಂಥ
ಜೂಜಾಟ ವ್ರವಂಚದಾಗ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ! ಮತ್ತೆ ಅದರಲ್ಲಿ
ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ ಅಂದರಂತೂ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೇ ಪಣಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ
ಲೆತ್ತ! ಬೇಡಿದ ಘಾಸಿ ಬಿತ್ತು, ನೀ ಗೆದ್ದಿ; ಆದು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ,
ನೀ ಬಿದ್ದಿ! ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹದೊಳಗ ಪರಸ್ಪರರ ಹೊಂದಿಕೆ
ಅಂಬೋ ಮಾತು ಇಲ್ಲ, ಅಂತಹೆಳ್ಳಿಸಿ, ಆಲೋಚನಿಮಾಡಿ
ಲೆತ್ತ ಒಗಿ. ಒಂದು ಮದುವೆಯ ಜೂಜಿನಲ್ಲಂತೂ ಸೋತು
ಇದ್ದೀ ನೀನು!

ವಸಂತ:— ಶ್ರೀಕಾಂತ, ನಾ ಬಲ್ಲೆ ಅದನ್ನ. ಮನುಷ್ಯ ಮದಿವೀಜೂಜು ಕಟ್ಟೋದು ದೈವದ ಜತಿಗೆ ಕಟ್ಟತಾನ. ಗೆದ್ದರ ಸುಖ, ಸೋತರ ದುಃಖ! ಆದರ ಪ್ರೇಮದ ಜೂಜಾಡೋದು ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣದ ಜತಿಗೇ ಆಡ್ತಾನ. ಗೆದ್ದ ಅಂದರ ಬದುಕಿದ, ಸೋತ ಅಂದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ತ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೌದು! ಆದರ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರಿ ಪ್ರೇಮದ್ದೇ ಅಲ್ಲ, ಲಗ್ನದ್ದದ. ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಾನ್ವಯ ನೀ ಗೆದ್ದಿದ್ದರೂ, ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಸೋಲೋದು ಖಂಡಿತ.

ವಸಂತ:— ಈ ಮಾತಿನ ವಿಚಾರ ನಾವು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಅಂತ ನೀನು ಭಾವಿಸಿ ಕೊಂಡೀ ಏನು? ನಾವು ಸೋಲುವದು ಅಸಂಭವ, ಶ್ರೀಕಾಂತ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನಿನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗಿರಬಹುದು— ಗಂಡಸರದೇನು? ಒಂದು ಆಟ ದಾಗ ಸೋತರು, ಇನ್ನೊಂದಾಟ—ಆದರ ಹೆಂಗಸರ ವಿಷಯ ಹಾಂಗಲ್ಲ. ಲಗ್ನದ ಘಟನೆ ಅಂದರ ಅವರ ಸರ್ವಸ್ವದ ಹೋಮ. ಅದರಲ್ಲಂತೂ ಆಕೆ ವಾಸ ಅನನುಭವಿಕಳು, ನಿನ್ನಾಂಗ ನುರಿತವಳಲ್ಲ. ತಾನು ಹಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡದ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಅವಳಿಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ವಸಂತ:— (ನಕ್ಕು) ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಈಗ ನಿನಗ, ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯರೆಂತ ನನ್ನ ಭಾವೀ ಪತ್ನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕನಿಕರ ಉಂಟಾಗಿದಲ್ಲೋ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನಾನೇನಪಾ, ಹೇಳಿಕೇಳಿ ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬಿ. ಈಕೆ ಸದ್ಯ ತಂಗಿ, ಈಕೆ ಮಲತಂಗಿ, ಈಕೆ ಕಕ್ಕನ ಮಗಳು, ಈಕೆ ತಂಗಿಯೇ ಅಲ್ಲ! ಇಂಥ ಭೇದಭಾವ ನಾ ಎಂದೋ ಬಿಟ್ಟೇನಿ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂಗಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಣಯಿನಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ. ಸ್ತ್ರೀ ಜಾತಿಯನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ ಜಾತಿ ಅಂತ ನಾ ಕಾಣೋದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಈಶ್ವರೀಶಕ್ತಿ ಅಂತಲೇ ಕಾಣ್ತೇನಿ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ— ಇವುಗಳೆರಡೂ ಈ ಶಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಮರೆತು, ಸಂಹಾರದ ಅಥವಾ ಪರರ ಸಂಸಾರ ಹಾಳುಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಈ ಶಕ್ತಿ ತೊಡಗಿ

ದಾದರ, ಪ್ರಸಂಚದ ಪ್ರಗತಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿಘ್ನವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿದಂತಾದೀತು. ನನಂತ, ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ನಂಸಾರ ಹಾಳುಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಣಯಿ ನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಬ್ಯಾರೇ ನೀ ಮಾಡಿಲ್ಲ?

ವಸಂತ:— ಛೇ, ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ. ಸಂಕಲ್ಪ ಇದ್ದದ್ದು ಅವಳದು. ಮದಿನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ್ದು ನಾನು ಅಂತ ನಿನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಆಗಿದ್ದರ, ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಶ್ರೀಕಾಂತ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:--ದಂಗಾರ ಅವಳು ನಿನ್ನ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದಳೇನು? ಮತ್ತು ಅವಳ ಅಗ್ರಹಕ್ಕೂ ನೀನು ಮದಿನಿಗೆ ತಯಾರಾದ್ಯಾ? ಅಲ್ಲೋ, ಮದಿನೀ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದೂ ಆದರ, ಸಂತವ ಪ್ರೇಮ ಕ್ಯಾವರೂ ಮಾಡಿಕೋ ಬೇಕು. ಆಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದೇನೋ ಸರಿ. ಮತ್ತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಅವಳು ಸ್ವತಂತ್ರಳಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರ, ನೀನು ಮೊದಲನೇ ಲಗ್ನದಲ್ಲೆ 'ಸಾತಿ ಚರಾಮಿ' ಅಂತ ಅಗ್ನಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಆಣೇ ಮಾಡಿಯಲ್ಲ?

ವಸಂತ — ಇದನ್ನು ನಾ ಆಕೀಗೆ ತಿಳಿದೇಲ್ಲ, ಮತ್ತೆ ಇದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಸರಾವೃತ್ತಗೊಳಿಸೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಲ್ಲ...ಅಂತ ನಿನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೇನು?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಬರಿ ಶಾಬ್ದಿಕವಾಗಿ. ಕೃತಿಯಿಂದಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ತಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲ ನಿರತಿಶಯವಾಗಿ ಪ್ರೇಮ ಮಾಡುವಾಗ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಅಹಂಭಾವದ ಉರಿ ಪ್ಯಾಂಗ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ತದ ಅನ್ನುವದರ ಕಲ್ಪನಾ ನಿನಗಿಲ್ಲ, ವಸಂತ! ಈ ಅಹಂಭಾವದ ಉರಿಯನ್ನು ನೀನು ಬೆಳಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಅವಳ ಮ್ಯಾಲಿನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ; ಸ್ವಂತದ ಮ್ಯಾಲಿನ ಪ್ರೇಮ ಕ್ಯಾಗಿ. ಈಗ ಆ ಹೊಣೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಳ ಮ್ಯಾಲ ಹೊರಸ್ತೀ. ಸಾಪ! ಸಾಪ!!

(ಉಪಾ ಚಹಾದ ಟೈ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ.)

ವಸಂತ:— ಪಾಪ! ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ! ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಒರೆಯೊಳಗಿನ ಕಠಾರಿಗೆ ನೀನೆಂದಾದರೂ 'ಪಾಪ' ಅನ್ನುವಿಯಾ? ಪ್ರಚಂಡ ಮೇಘಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ, ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿಸಿ ಮೋಹಗೊಳಿಸುವ ಮಿಂಚಿಗಿಂದಾದರೂ 'ಪಾಪ' ಅನ್ನುವಿಯಾ? ಈ ಸುಂಟರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಉಷೆಯಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಲತಾಂಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಎಂದೋ ಕನುರಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು! ಆದರ... ಉಷಾ... ಓ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ನಿರಾಶನಾಗಿ) ನಿನಗ ಪೂರಾನ್ಯ ಬಡಕೊಂಡದ ವಸಂತ! ಕಾಲೇಜ ಲೋಕದೊಳಗಿನ ಶಾಕಿನಿ-ಡಾಕಿನಿಯರು ಷೋಡಶ ವರ್ಷದ ಅಪ್ಸರೆಯರ ರೂಪತಾಳಿ ಎದುರಿಗೆ ಕುಣಿಯುವಾಗ, ನೀ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ! ಈ ನಿನ್ನ ಪ್ರಣಯಿನಿ ಆದಾಕಿ ಷೋಡಶವರ್ಷದ ಅಪ್ಸರೆಯಂತೂ ಇರುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ; ಆದರೂ ಈ ಮಾನವರೂವದ ಹೆಣ್ಣು ದೆವ್ವ ನಿನ್ನ ಪೂರಾನ್ಯ ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದೆ! ನಾ ನೋಡಲೇ ಬೇಕು ಈ ಪಿಶಾಚಿನ್ನ!

(ಉಷಾ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮುಂದೆ ಬಂದು)

ಉಷಾ:— ಚಹಾ ತೋಗೋತ್ತೀರಲ್ಲ? (ಇಬ್ಬರೂ ಮೆಟ್ಟಿ ಬೀಳುವರು)

ವಸಂತ:— ಇನ ನನ್ನ ಮುತ್ರ, ನಿನ್ನೇ ಊರಿಂದ ಬಂದಾನ.

ಉಷಾ:— ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿರುವಾಗಿನಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಗೆಳೆತನ ಬಹಳ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದ ನಿಮ್ಮ ಶೌರ್ಯದ್ದು ತುಂಬ ಶಿವಾರಸ್ಸು ನಡದಿತ್ತು! ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ಶಾಕಿನಿ-ಡಾಕಿನಿ ಯರೂ ಬಡಕೊಂಡಿಲ್ಲೇನು ಇನ್ನೂ?

ವಸಂತ:— ಇನ್ನೂ ಅಂತೂ ಬಡಕೊಂಡಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಇವರು ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬಿ ಗಳಿದ್ದ ದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಂಭವನೂ ಇಲ್ಲ. (ಶರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ) ಶ್ರೀಕಾಂತ, ನಿನಗ ಈಗ ಗೊತ್ತಾಗಿರಲೇ ಬೇಕು. ಇವರು ಉಷಾ... ಕೌಜಲಗಿ ಅಂತ!

ಉಷಾ:— ಒರೆಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಕಠಾರಿ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನಮಸ್ತೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಮಾತು ನಡೆದಿತ್ತು.

ಉಷಾ:— ಕೇಳಿದೆ. ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಪಿಶಾಚಬಾಧಾ ಬಡಕೊಂಡದ್ದು ಅಂಬೋ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯನೂ ಕೇಳಿದೆ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಯಾವದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮಜಲು ಹೋಯಿತು, ಅಂದರೆ ಅಂಥ ಅಕ್ರಮ ನಡತಿಗೆ ಸನ್ನಿ ಅನ್ನೋದೇ ಸರಿ ಅಲ್ಲ? ಉಷಾ ತಾಯಿ, ನೀನಾದರೂ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕಬಂಧನಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು.

ಉಷಾ:— ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಧನಗಳ ವಿಚಾರ ನಾ ಮಾಡಲಿ? ಇಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದ, ನಾಳೆ ಉಸಿರುಗಟ್ಟುವಂತೆ ಕೊರಳನ್ನು ಬಿಗಿಯುವ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಈ ಸಿಮ್ಮ ಲಹರೀ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಧನಗಳು!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಆದರೆ ನೀವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ದುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವರಲ್ಲ?

ಉಷಾ:— ಛೆ, ನಾನು ಯಾವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊಂದಿದೆ, ಆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ವಾಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಅಂದರೆ, ಬಂಧನಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೀವು ಬೆಳೆದಿರೇನು?

ಉಷಾ:— ಬಂಧನಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮಾಜ ನಾ ಕಾಣೆ. ನಾ ಯಾವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದೆ ಆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಂಧನಗಳೇನೋ ಅವ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಹಾಂಗ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕಾಡುವ ದುಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕಾಡದೆ ಇರುವ ದೇಶ! (ಮೆಲ್ಲಗೆ ವಸಂತನಿಗೆ) ಯಾವದೋ ಅದು ದೇಶ, ವಸಂತ?

ಉಷಾ:— ಅವರ ಯಾಕ, ನನ್ನ ಕೇಳಿ ರೆಲ್ಲ? ಅದು ಬ್ರಹ್ಮದೇಶ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಬ್ರಹ್ಮದೇಶ? ಹಿಂಗ? ಮತ್ತು-ಈ ಕಡೆಗೆ....

ಉಷಾ:— ಬಂದೆ, ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಬಡಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ— ಜಪಾನದ ದಾಳಿಯನಂತರ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹಂ! ಆದರೆ ಕನಡ ಛಿಲೊ ಮಾತಾಡ್ತೀರಲ್ಲ!

ವಸಂತ:— ಅದನ್ನೊ ಆಕೆಯ ಮಾತೃಭಾಷಾ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:-ಹೀಗಂ! ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದಿ ಯಾರೂ ಜತಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ
ಕಾಣಸ್ತದೆ. ಇವ ಅಂತಿದ್ದ—ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ಇದ್ದೀರಿ ಅಂತ.
ತಾಯಿ ತಂದಿ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೇನೋ!

ಉಷಾ:- ಇಲ್ಲ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:-ಅಯ್ಯೋ ವಾಸ. ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ಹಾಂ. ನನಗ ಆ ವಿಷಯ
ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆವ್ರಾರ್ಯರೂ ಇಲ್ಲೇನು?

ಉಷಾ:- ಯಾರಿಗೊತ್ತು?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:-ವಿಚಾರಿಸೋಣಲ್ಲ.

ಉಷಾ:- ಈ ವಿಚಾರ ಬೇಕೇತಕ್ಕು? ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಆವ್ರರು ಬ್ರಹ್ಮ
ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರು, ಅವರಲ್ಲರೂ ತೀರಿಕೊಂಡರು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:-ಆದರ ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀವು ಅಜ್ಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿರಿ.
ಏನು ಅವರ ಅಡ್ಡಹೆಸರು? ನನ್ನ ಪರಿಚಯದ ಒಂದು
ಮನೆತನ ಇತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿ—ಕೌಜಲಗಿ ಅಂತ.

ಉಷಾ:- ಅವರು ನಮ್ಮ ಸೋದರಮಾವ ಆಗ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:-ಮತ್ತ ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ತಂಗಿ ಇದ್ದರು—ಅವರು?

ಉಷಾ:- ಅವರೇ ನನ್ನ ತಾಯಿ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:-(ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು) ಏನು? ಆ ಶಾರದಾಬಾಯಿ ಜೋಶಿ ಅನ್ನು
ವವರು—ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ? ಹಾಂಗಾದರ ನಿಮ್ಮ ಅಡ್ಡಹೆಸರು
ಕೌಜಲಗಿ ಹ್ಯಾಂಗ?

ಉಷಾ:- ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ನನಗ ಅದೇ ಹೆಸರು ಇರಲಿ ಅಂತ ಇರಿಸಿದರು;
ಜೋಶಿ ಅಂಬೂ ಹೆಸರು ಬ್ಯಾಡ ಅಂದರು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:-ಅದೇನು ಕಾರಣ?

ಉಷಾ:- ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟುಕಿ, ಗಂಡನ ಹೆಸರನ್ನಾದರೂ ಯಾಕ ಹಚ್ಚಬೇಕು?
ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಂತೂ ಕುಂಕುಮ ಕೂಡ ಅಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:-ಆದರ ನೀವು ತಂದೀ ಹೆಸರು ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಏನಾಕ್ಷೇಪಣೆ
ಇತ್ತು? ತಾಯಿನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂದೀನ್ಯಾಲ್
ಪ್ರೀತಿ ಅನಿಸೋದಾ!

ಉಷಾ:— ನನಗ ಹ್ಯಾಂಗನಿಸಬೇಕು? ನಾನಂತೂ ಅವರ್ದ ಎಂದೂ ನೋಡಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿರಲಾರದು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— (ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು) ಎಲ, ಇದು ಹ್ಯಾಂಗೇನು? ನಿಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲೇಬೇಕು.

ಉಷಾ:— ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ, ಅವರು ಎರಡನೆ ಮದಿವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು—ಅಂತ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇಶಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸೋದರಮಾವನ ಕಡೆಗೆ ಹೋದರು ; ಅನಂತರ ಅಲ್ಲೇ ಆರೇಳು ತಿಂಗಳದಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಆತ್ಮ್ಯತಮಗೊಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಾಳೆ ಅಂಬೋದಂ ತಂದಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅವರಾದರೂ ಜೀವದಿಂದ ಇದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು !

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಇದ್ದಾರ.

ಉಷಾ:— (ಅಚ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಇದ್ದಾರ? ಎಲ್ಲೆ? ಹೋಗಲಿ. ನನಗ್ಯಾಕಬೇಕು ಅವರ ಉಸಾಬರಿ ! ಯಾರು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಜೀವನವನ್ನ ಹಾಳೆಗಡಿಸಿ ಮಣ್ಣುಪಾಲು ಮಾಡಿದರೊ, ಅವರ ಮುಖ ಕೂಡ ನೋಡುವ ಅವೇಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ನನಗ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಎಲ, ಎಲ ! ಉಷಾತಾಯಿ, ಯಾರು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿಸಿದರೊ, ಅವರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಗಳ ಸಂಸಾರವನ್ನೇ ನೀವು ಮಣ್ಣು ಪಾಲು ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ !

ಉಷಾ:— ಅಂದರೆ? ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿದು? ವಸಂತನ ಮಾವ ನನ್ನ ತಂದಿ ?

ವಸಂತ.— ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಏನಿದು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತ ಇರೋದು?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಹೌದು, ವಸಂತ ! ಈ ವಿಧಿಘಟನೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಬೆರಗುಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ !

(ಕೂಡಲೆ ತೆರೆ ಬಿಳುವದು.)

ಅಂಕ ೩

[ಉಷೆಯ ಮನೆ. ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ರೇಡಿಯೊ. ಎರಡನೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರದೆಯಾಚೆಗೆ ಉಷೆಯ ಮಂಚ. ಎಡ ಮಗ್ಗಲು ಗೋಡೆಗೆ ಒಂದು ಡ್ರೆಸಿಂಗ್ ಟೇಬಲ್, ಬಲಗಡೆಯ ಗೋಡೆಗೆ ಅನಿಸಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಟಾಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬುದ್ಧನ ಮೂರ್ತಿ, ಉಳಿದ ಕುರ್ಚಿಗಳು, ಟೇಬಲ್, ಇತರ ಫರ್ನಿಚರು. ತೆರೆ ಮೇಲಿದ್ದಾಗ ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಡು ಕೇಳಬರುವದು. ಉಷಾ ಹಾಗು ಚೈತನ್ಯ ಕೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಡಿನಕಡೆಗೆ ಉಷೆಯ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅನ್ನುತ್ತಾಳೆ.]

ಉಷಾ:— ಹಾಡು ಸಾಕು, ದೊಡ್ಡವ್ವ.

ಚೈತನ್ಯ:— (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಮಗಳೆ, ಎಂದೆ ಇವತ್ತು ಸಂಗೀತಂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ?

ಉಷಾ:— ಇವತ್ತಂತೂ ನನಗ ಏನೂ ಬ್ಯಾಡಾಗೇದ, ದೊಡ್ಡವ್ವ.

ಚೈತನ್ಯ:— ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ನಿನಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಮುಳ್ಳ ರಿಕಾರ್ಡು ಕೇಳಿಸಲಯಾ?

(ಚೈತನ್ಯ ಒಂದು ರಿಕಾರ್ಡು ಹಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಷಾ ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಿಚ್ಚಿ ಅಸ್ವಸ್ಥಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಡು ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾವನೆಯು ಉಮ್ಮಳಿಸಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡಂತೆ ಅನ್ನುವಳು.)

ಉಷಾ:— ಸಾಕು ದೊಡ್ಡವ್ವ, ನಾ ಕೇಳಲಾರೆ.

ಚೈತನ್ಯ:— ಇದುಂ ಬೇಡಾಯಿತೆ? ಸಂಗೀತಂ ನಿನಕೆ ಸೇರ್ದದಲ್ಲ?

ಉಷಾ:— (ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ) ಸಂಗೀತ ಅಂದರಾದರೂ ಏನಿರ್ದದ? ವಿವಿಧ ಸ್ವರಗಳ ಮಧುರ ಸಂಯೋಜನೆ. ಆ ಸಂಯೋಜನೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಂಗೀತವೇ ನಿರ್ವಾಣ ಆಗಲಾರದು. ಮಾನವರ ಆಯುಷ್ಯ ಕೂಡ ಹೀಂಗೂ ಆಲ್ಲ? ವಿವಿಧ ಭಾವಗಳ ಉಚಿತವಾದ ಮಿಲನವೇ ಜೀವನ-ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಮಧುರತೆ

ತರುವದು. ಇಲ್ಲ ಅಂದರ ನನ್ನಂಥ ವೈಷವ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಪರೀತ ಜೀವನ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುವದು.

ಚೈತನ್ಯ :- ನಿನಗ ಇತ್ತಾದಿಗಂ ಕಷ್ಟ ಏನು ನೇರದ ಕುಟ್ಟಿ? ನೀನು ಧೈರ್ಯಂ ಅವಲಂಬಿಸು. ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನುಂ ರಕ್ಷಿಸು.

ಉಷಾ :- ಹಾಂಗಿಲ್ಲ ದೊಡ್ಡವ್ವ, (ಒಮ್ಮೆಲೆ ದನಿತೆಗೆದು ಅಳ ಹತ್ತುವಳು.)

ಚೈತನ್ಯ :- (ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ) ಏನಿಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ನಿನ್ನ ದುಕ್ಕಂ. ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಿಂತಿ. ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವೇಗಂ ಮಾಡಿಸು ತ್ತೇನೆ; ಅದು ಡಾಕ್ಟರ ಸಂಗಡ.

ಉಷಾ :- (ಕಣ್ಣೀರ ಸಿಕ್ಕೊಂಡು) ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಭವಾದ ಮಾತಲ್ಲ ದೊಡ್ಡವ್ವಾ, ಅದು.

ಚೈತನ್ಯ :- ಅದು ಕಟಿಣಮಲ್ಲ. ಅವನ ಮಾವನನ್ನುಂ-ಅವನ ಹತ್ತಿರ ನೀ ಹೇಳು-ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ನ್ಯಾನ್ ವಿವಾಹ ಆಗ್ತೇನೆ ಅಂತ.

ಉಷಾ :- (ವಿಚಾರಮಗ್ನಳಾಗಿ) ವಸಂತನ ಮಾವನನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ವಸಂತನನ್ನು ಮದಿವ್ಯಾಗ್ನಿನಿ ಅಂತ ಹೇಳಲಿ? ಹ್ಯಾಂಗ ಅವರ, ಕಾಣಲಿ? ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಗೇನನಿಸಬಹುದು?

ಚೈತನ್ಯ :- ಅವನನ್ನು ಏನಿಸಿದ್ದಾಗ ಆಗಟ್ಟಿ, ಅವನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸತಾನೆ. ನಾನು ನಿನಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸತೇನೆ.

ಉಷಾ :- ತನ್ನ ಮಗಳ ಚಿಂತಿ? ಅವರ ಮಗಳು? (ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ) ದೊಡ್ಡವ್ವ, ಇವತ್ತು ನಾ ಅವರ ಕಾಣದಿದ್ದರ ನಡೀಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲೆನು?

ಚೈತನ್ಯ :- ನಾನು ಅವನ ಕಡೆ ವೋಗುನ್ನು. ಬಾಕಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು fix up ಮಾಡ್ತೇನೆ. ನೀನು ಅವರಿಕೆ ಹೇಳಬಿಡು. ಅಲ್ಪಂ ಕಳೆದು ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಾರೆ.

(ಗಂಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ.)

ಉಷಾ :- ಬರಿ. (ಶ್ರೀಕಾಂತ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದ ಒಂದು ವಸ್ತು ಇದೆ.) ಕೂಡೈಲ್ಲ. (ಶ್ರೀಕಾಂತ ಒಮ್ಮೆ ಉಷಾ, ಒಮ್ಮೆ ಚೈತನ್ಯ ಇವರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು

೨೪ದು) ಇವರು ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಇವರು ಚೈತನ್ಯದೇವ-ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಮಲೆಯಾಳದವರು. ಇವರ ಜತಿಗೇ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದೆ.

(ಶ್ರೀಕಾಂತ ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯ ಪರಸ್ಪರರು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.)

ಚೈತನ್ಯ:— ಹಾಗೇ ಆಗಟ್ಟೆ, ಕುಟ್ಟೆ. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪಂ ಕಳೆದು ಒರೆನು.
(ಹೋಗಹತ್ತುವನು.)

ಶ್ರೀಕಾಂತ:--ಎಲ, ನಾನು (ಹೊರಡಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ) ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಮಾತಾಡುವದಿತ್ತೋ ಏನೋ! ನಡೀಲಿ, ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರ್ತೀನಿ.

ಉಷಾ:— ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. ಇವರು ಅವರ ಕರೆದುಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾರ. ನೀವು ಹೋಗಿರಿ ದೊಡ್ಡವ್ವ. (ಚೈತನ್ಯ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.) ಇವತ್ತು ಅವರು ನನ್ನ ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವವರಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಆರ್ಥನಾಗದೆ) ಯಾರು ಬರುವವರಿದ್ದಾರೆ ಛೆಟ್ಟಿಗೆ?

ಉಷಾ:— ನಿಮ್ಮ ಕಕ್ಕ-ಕಕ್ಕೆ ಬರುವವರಿದ್ದಾರೆಲ್ಲ? ನೀವು ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಬಂದಿರಬೇಕು ಅಂತ ನಾ ತಿಳಿದೆ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಚಿರಗಾಗಿ) ಅಂದರೆ? ಕಕ್ಕ-ಕಕ್ಕೆ-ಈಗ ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಬರುವವರು?

ಉಷಾ:— ನಿಮಗ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಸತ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲ.

ಉಷಾ:— ನನಗನಿಸಿತು, ನಿನ್ನ ನೀವು ನನ್ನ- ಅವರ ಆಪ್ತವ್ಯದ ಮಾತು ಹೇಳಿರಬೇಕು. ಅಂತಲೇ ಇಂದ ಅವರು ನನ್ನ ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬೇಕು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಆಪ್ತವ್ಯದ ವಿಷಯ ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಉಷಾ:— (ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು) ನಿಜವಾಗಿ? ಇದು ಹ್ಯಾಂಗ ಶಕೈ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಉಪಾತಾಯೆ, ನಿಮ್ಮ ಮತ್ತು ಕಾಕಾ ಅವರ ಆಪ್ತವ್ಯದ ವಿಷಯ, ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಕ್ಷುಲ್ಲಕಸುದ್ದಿಯಂಥ

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲ, ತಿಳಿದಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲರೆದುರಿಗೆ ಹರಡಲಿಕ್ಕೆ!
ತಾರುಣ್ಯದ ಉಲಕೋಚಿತನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿನ ಮೂಲಕ,
ಕಾಕಾ ಅವರು ಈಗ ಎಂಥ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಎದುರಿಸ
ಬೇಕಾಗೇದ! ತಮ್ಮ ಅಕ್ಕಾಣ ಸವತಿಯಾಗುವ ಹುಡುಗಿ
ಯಾರು ಅನ್ನುವದರ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಪಾಪ, ಅವರಿಗೆ!
ಇತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಂತೂ ತಂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳ-
ತೀರದಷ್ಟು ತಿರಸ್ಕಾರ! ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಏನಾದರೂ
ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಹೇಳಿ, ಕಾಕಾ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತುಸು
ಅನುಕೂಲಮಾಡಿ, ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಈ ನಿಷಯ
ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು, ಅಂತೆಲ್ಲಾ ನಾನು ನಿರ್ದಾರಮಾಡಿ
ಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರ, ಅವರು ಈಗ ಬಂದೇ ಬಿಡ್ತಾರ.
ಅನ್ನೋ ಮಾತು ತಿಳಿತು.

ಉಷಾ:- ಜೈತನ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಸಹ, ಇಂದ ಅವರ ಕಾಣ್ತೀನಿ ಅಂತ
ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ ಆಗಿನಿಂದ ನನಗೂ ಒಂದು ರೀತಿ ಅನಸ್ತಾ
ಅದ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:- ಉಷಾತಾಯಿ, ನೀವು ನನ್ನ ಶಾರದಾಕಕ್ಕಿಯ ಮಗಳು ಅಂತ
ತಿಳಿದವ್ಯಾಲ, ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದವ್ಯಾಲ ಅದೆಂಥ ವಿಚಿತ್ರ
ವರಿಣಾಮ ಆತ್ಮ್ಯ ಅಂತ ಹೇಳಲಿ! ಮನೀಗೆ ಹೋದವ್ಯಾಲ
ಯಾರ ಜತಿಗೂ ಮಾತಾಡೋ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ ನನಗ.
ಆ ಅಘಟಿತಘಟನೆ, ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ತೆರೆಯನ್ನೆತ್ತಿ,
೨೨ ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನೊಯಿದು
ಬಿಟ್ಟಿತು. ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಶಾರದಾಕಕ್ಕಿಯ ಅದೇ
ಜೀವನದ ಚಿತ್ರವಟವನ್ನ ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೀನಿ. ನಾನು
ಎಳೆಂಟು ವರ್ಷದವ ಇರಬಹುದು. ಶಾರದಾಕಕ್ಕಿ ನಾಯಂ-
ಕಾಲ ಆತ್ಮ್ಯ ಅಂದರ, ದೇವರೆದುರಿಗೆ ನಿರಾಂಜನ ಹಚ್ಚುವಾಕಿ,
ನನಗ ಅಂಕಿ-ಮಗ್ಗಿ ಹೇಳಿಕೊಡುವಾಕಿ, ಕಥಿ ಹೇಳುವಾಕಿ,
ಅಜ್ಜೀ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ನನ್ನ ಜತಿಗೆ ಇಸ್ವೇಟುಕೂಡ ಆಡುವಾಕಿ!

ಕಕ್ಕಗೂ ಅಜ್ಜಿಗೂ ಅವಳ ಮ್ಯಾಲ ಪ್ರೀತಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ಏಕತ್ರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಆಕಿಗೆ ಜೋಡಿಯವ ನಾಗಿದ್ದೆ. ಮುಂದೆ ಆಕಿ ಒಮ್ಮೆ ತವರಮನಿಗೆ ಹೋದಾಕಿ ತಿರುಗಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ಕಾರಣಾ ಆಗ ನನಗ ತಿಳಿಲಿಲ್ಲ. ಆದರ ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಜೀವಕ್ಕ ಭಣಭಣ ಅನಿಸಿ, ನನಗ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಕೆಯ ನೆನಪು ಆಗೋದು. ಆಕಿ ತಿರುಗಿ ಬರಬೇಕು, ನನ್ನ ಜತಿಗೆ ಇಸ್ಪೆಟು ಆಡಬೇಕು—ಅಂತ ಬಹಳ ಅನಿಸಬೇಕು ನನಗ. ಅದರ ಅದೆಂದೂ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದ ಒಂದು ದಿನ ಇಂದಿರಾಕಕ್ಕ ಮನಿಗೆ ಬಂದರು. ಉಷಾ, ನಿನ್ನೆ ನಿನ್ನ ನೋಡಿದೆ. ತಟ್ಟನೆ ಶಾರದಾಕಕ್ಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಭಾಸಾಯಿತು! ಅವಳೇ ತಿರುಗಿ ಬಂದಳೇನೋ ಅನಿಸಿತು. ಎಂಥ ವಿಲಕ್ಷಣ ಸಾಸ್ಯ! ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ಆಂ!

ಉಷಾ:— ಯಾಕ? ಕ್ಷಮಾ ಯಾಕ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ತಪ್ಪಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಂಟಿ ಹೆವರೆಲೆ ಕರೆದೆ—ಉಷಾ ಅಂದೆ.

ಉಷಾ:— ಅದರಲ್ಲೇನು ಹಿರೇ ಅಣ್ಣನ ಹಕ್ಕು ಆದ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೀಂಗ ನನಗೂ ಅನಿಸ್ತದೆ. ನಿನ್ನೆ ಇಡೀ ದಿನವೆಲ್ಲ ಶಾರದಾ ಕಕ್ಕೀನ್ನು ತಿರುಗಿ ನೋಡಬೇಕು—ಅಂಬೊ ಆರೆಯಾಗಿ, ಬಹಳ ವ್ಯಸನಬಟ್ಟೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಬಿದ್ದ ಫೋಟೋಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮುಂಜಿಯ ಕಾಲದ ಈ ಗ್ರೂಪ್ ಫೋಟೋ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಶಾರದಾಕಕ್ಕಿಯ ಕೊನಿಯ ಫೋಟೋನೂ ಇದು ನೋಡಿ.

(ಉಷಾ ಫೋಟೋ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ.)

ಉಷಾ:— ಆದರೆ, ಇದಕ್ಕೂ ತರುವಾಯದ ಇನ್ನೊಂದು ಫೋಟೋ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಅದ... ನಾನು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕೂಸಿದ್ದಾಗ ತಗದದ್ದು. ತರ್ತಿನಿ, ನಿಲ್ಲಿರಿ ಆಂ. (ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಫೋಟೋ ತರುತ್ತಾಳೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಹಿಡಿದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ)

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಫೇಟ್ ಅದೇ ರೂಪ, ಅದೇ ವೇಷ. ನಡಮಧ್ಯೆ ಬೈತಲ, ಮೊಡ್ಡಂಚಿನ ಕುಬಸ, ಉದ್ದನ ಕುಂಕುಮ, ಒಂದೇ ಥರ. (ಉಷೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ) ಉಷಾತಾಯಿ, ತಾಯೀಹಾಂಗ ದ್ರೆನ್ ಮಾಡಿದರ, ನೀವು ಕೂಡ ಫೇಟ್ ಶಾರದಾಕಕ್ಕೀ ಹಾಂಗ ಕಾಣಿಸ್ತೀರಿ!

ಉಷಾ.— ಹೀಂಗ? (ಉಷೆಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಫೋಟೋದ ಕಡೆಗೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡು-ನೋಡುತ್ತ, ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು) ಮುತ್ತ ಇವರು ನಿಮ್ಮ ಕಕ್ಕ ಅಲ್ಲ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಹೌದು, ನನ್ನ ಕಕ್ಕ, ನಿಮಗ ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟ ತಂದಿ!

ಉಷಾ:— ಹುಂ, ತಂದಿ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಯಾಕ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟು ಇಟಗೊಂಡೀರಿ ಉಷಾ ತಾಯಿ? ಕಕ್ಕ-ಕಕ್ಕಿ ಹಾಂಗ ನಿಜಸಾಗೇ ಒಳ್ಳೆ ಜನ ಇದ್ದಾರೆವರು.

ಉಷಾ.— (ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ) ಇದ್ದಿದ್ದಾರೆ ವಾಪ! ಒಳ್ಳೆ ಜನ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಕೈಯಿಂದ ಯಾವದೇ ಒಂದು ತನ್ನಾತ್ಮ್ಯ ಅಂದರ, ಅಷ್ಟು ರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯ ವಿರಾಚಿ ಆಗಿಬಿಡೋದಿಲ್ಲ.

ಉಷಾ — ಒಂದು ತಪ್ಪು? ಪರರ ವ್ರಾಣಾ ತೊಗೊಳ್ಳುವ ತಪ್ಪು!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಉಷಾತಾಯಿ, ಇನ್ನತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲ ಅದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಕಾ ಅವರಿಗೆ ಇದು ತಪ್ಪು ಅಂತಕೂಡ ಅನಿಸಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಲಗ್ನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ತಪ್ಪು ಮಾಡೋದು, ನಾವು ಪುರುಷರು—ನಮ್ಮ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು ಅಂತಲೇ ಭಾವಿಸ್ತೀವಿ!

ಉಷಾ — ಮುತ್ತ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿತು ಅಂದರ, ನಿಮಗ ಅದರ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಆಗೋಹಾಂಗ ಮಾಡೋದೂ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕದ ಅಂತ ನಮಗೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೇದ! ಹೇಳ್ವಿ ನಿಮ್ಮ ಕಕ್ಕಂದಿರಿಗೆ ಇನ್ನತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿ ಅಪೂಟ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಿ; ಈಗ ಭೋಗಿಸಿರಿ ಅದರ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ!

(ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಫೋಟೋ ಬಗೆಯುತ್ತಾಳೆ)

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಜೊ, ಜೊ, ಜೊ! ಉಷಾತಾಯಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಸೇಡಿನ ಭಾವನೆ ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಯಾರಿಗೆ ನೀವು ಕೊಡ್ತೆ ಇದ್ದೀರಂಬೋದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿರಿ. ತಪ್ಪು ಕಾಕಾ ಅವರದು—ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನದು! ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗೋದು ಒಬ್ಬ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಳಿಗೆ! ಅದು ಕೂಡ, ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳಿಂದಲೇ! ಇದೆಂದೂ ನ್ಯಾಯ ಅನಿಸಲಾರದು.

ಉಷಾ:— ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ಕಕ್ಕಂದಿರರದು ಮಾತ್ರ ನ್ಯಾಯ, ಅಲ್ಲ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಯಾರಂತಾರ ನ್ಯಾಯ ಅಂತ? ಅದಂತೂ ಶುದ್ಧ ಅನ್ಯಾಯ. ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪು ನಿಜ. ಆದರೂ ಅವರು ಗಂಡಸರಿದ್ದಾರೆ—ಉಷಾ ತಾಯಿ, ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಂತಃಕರಣದ ಧರ್ಮಗಳೇ ಬಹಳ ಭಿನ್ನ; ಅದರಂತೆ ಸಂಸ್ಕಾರವೂ ಭಿನ್ನ. ನಮ್ಮ ಗಂಡಸರ ಅಂತಃಕರಣ ಇನ್ನೊಂದು ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ, ಸುಖವನ್ನಷ್ಟೇ ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಪೀರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಂತ ಹವಣಿಸ್ತಾವೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರ ಅಂತಃಕರಣ, ತಾಯಿ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ತಣಿಸಲು ಹೊರಟ ನೀಲಮೇಘಗಳಂತೆ, ಪ್ರೇಮಜಲವನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿ. ಪುರುಷ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಘಲ್ಲಗೊಳಿಸ್ತಾವೆ! ಉಷಾತಾಯಿ, ಶಾರದಾ ಕಕ್ಕಿಯವರಮ್ಯಾಲ ಅನ್ಯಾಯ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಕಾಕಾ ಅವರಿಗೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕೊಡುವುದು ಬ್ಯಾಡ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಧರ್ಮ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಲ್ಲ, ಪ್ರೇಮ ಮಾಡುವುದು.

ಉಷಾ:— ಹೌದು, ಈ ಧರ್ಮ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದವರಾರು? ನಿಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಈ ಮುಖಸ್ತುತಿಗೆ ಮರುಳಾಗುವ ಕಾಲ ಹೋಯಿತು. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ನೀವು ನಿರ್ಣಯಿಸೋದು ಬ್ಯಾಡ. ಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರೇಮ ಮಾಡೇವು; ಬ್ಯಾಡಾದರೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡೇವು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಇದು ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಅಲ್ಲ, ಉಷಾತಾಯಿ. ನಿರ್ಮಿತಿ ಮಾಡೋದು, ಆ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಮನಿ ಮಾಡೋದು, ಅನ್ನ ನೀರು ಉಣಿಸೋದು, ಅದರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹವಣಿಸೋದು— ಇದು ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ಅದರ ನಾವು ಗಂಡಸರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು-ಮರಿಗಳ ಅಕಲ್ಯಾಣನಾಡದೆ ಎಂದೂ ಇರಲಾರದು. ಅದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರ, ನಮ್ಮ ಹಾದಿಯಲ್ಲೇ ನೀವು ನಡೆದರಾಗದು. ಅವರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಹೊಸ ಹಾದಿ ನೀವು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು, ಹೊಸ ಸಮಾಜ ನೀವು ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

ಉಷಾ:— ಎಷ್ಟು ಭಂದಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತೀರಿ ನೀವು! ಜೈತನ್ಯರು ಹೋಗಿ ತುಂಬ ಹೊತ್ತಾತ್ಯು. ನಿಮ್ಮ ಕಕ್ಕ-ಕಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಬರಬಹುದು. (ಫೋಟೋ ಎತ್ತಿ, ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಕೊಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತ) ಅವರು ಬರುವವರೆಗೆ ನೀವು ನಿಲ್ಲಿರಿ ಹಾಂ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹೌದು, ನಿಲ್ಲಲೇಬೇಕು. ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ನೀವು. ಇನ್ನೊತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕಕ್ಕ, ಅಂದಮ್ಯಾಲ ಇಬ್ಬರ ಪರನಾಗಿಯೂ ನಾನು ನಿಲ್ಲಲೇಬೇಕು.

ಉಷಾ:— ಅನುವರೆಗೆ ಕೂತಿರಿ. ನಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ. (ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ) ನಿಮ್ಮ ಕಕ್ಕ-ಕಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವವರಿದ್ದಾರಂತೆ! ನೋಡಿರಿ, ಈಗ ಮೋಜು ಏನಾಗ್ತೋ! ಅವರು ಬಂದರ ನನ್ನ ಕೂಗಿರಿ ಹಾಂ! (ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕು ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.)

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಸ್ವಗತ) ಹಂ, ಶ್ರೀಕಾಂತರಾಯಾ, ಮುಂದೆಬರೋ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಇನ್ನ ಸಿದ್ಧನಾಗು. (ದೊಪ್ಪನೆ ಕೆಳಗೆ ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕೂಡುತ್ತಾನೆ. ಬೇಬಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಬರುತ್ತಾಳೆ.)

ಬೇಬಿ:— ಭಲೆ! ದಾದಾ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಆಂ, ಬೇಬೀ! ನೀನು ಹ್ಯಾಂಗ ಬಂದಿ ಇಲ್ಲೆ?

ಬೇಬಿ:— ನೀ ಹ್ಯಾಂಗೋ, ಹಾಂಗಸ ಬಂದೆ ನಾನೂ! ನನಗ ತಿಳಿಧಾಂಗ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬರೋ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ. ಅದು ನನಗ ತಿಳಿತು. ಅಂತಸ ಬಂದೆ... ಪರಭಾರೆ ಕಾಲೇಜದಿಂದ. ಅವರೆಲ್ಲಿದ್ದಾರ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಒಳಗ.

ಬೇಬಿ:— ಅಲ್ಲೋ, ನೀ ಇಲ್ಲೆ ಛೆಲೊ ಮನೀಯವನ್ತಾಂಗಸ ಕೂತೀಯಲ್ಲೋ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಕೂಡಲೆ) ಹೌದಲ್ಲಸ! ಇದು ಮಂದೀ ಮನಿಯಲ್ಲ? ಖರೆ ಹೇಳಲ್ಯಾ, ಬೇಬೀ? ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸ್ವಂತ ಮನಿ, ಮಂದೀಮನಿ, ಹಾಟೆಲು, ಜೇಲು ಇದರೊಳಗಿನ ತಾರತಮ್ಯನು ತಲಿಯೊಳಗ ಉಳಿಧಾಂಗ ಆಗೇದ? ಅದಿರಲಿ, ಬೇಬೀ, ನೀ ಇಲ್ಲೆ ಬಂದದ್ದು ಕಾಕಾ ಅವರನ್ನ ಕೇಳದಸ ಬಂದಿ. ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲ ಹಂ ಇದು.

ಬೇಬಿ:— ಕೇಳಿದ್ದರ ಅವರು ಇಲ್ಲೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಡ್ತಿದ್ದರೇನು? ಅದಕ್ಕುಸ ಕಾಲೇಜದಿಂದ ಪರಭಾರೆ ಬಂದೆ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಒಳ್ಳೇದು, ಈಗ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳು, ಜಾಣ ಹುಡುಗೀ ಹಾಂಗ ರುಟ್ಟು ಮನೀಗೆ ಹೋಗು ನೋಡೋಣ.

ಬೇಬಿ:— ಉಂ, ನಾ ಯಾಕಂತ ಹೋಗಲಿ? ನಾ ಏನು ತೊಟ್ಟಿಲ ದಾಗಿನ ಕೂಸಲ್ಲ! ಮೊನ್ನೆ ಅಪ್ಪ ಹೀಂಗಸ ನನ್ನ ಒಳಗ ಕಳಿಸಿದರು, ಚಹಾದ ನೆವಮಾಡಿ. ಈಗ ನಾ ಹೋಗೋದೇ ಇಲ್ಲ. ನೀವೇನೇನು ಮಾತಾಡ್ತೀರೋ ನನಗೂ ಕೇಳಬೇಕಾಗೇದ. ಏನೋ, ನೀನು ನಿನ್ನೆ ವಸಂತರಾಯನ್ನ ಕಂಡಿ, ಏನೇನು ಮಾತಾಡಿದಿ, ಅದನ್ನಸಹಿತ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ವಸಂತನ ಜತಿಗೆ? ಜುಗ್ಗಿ ಮಾತಾಡಿದಿವಿ!

ಬೇಬಿ:— ಹೌದು? ಏನೇನು ಮಾತಾಡಿದಿರೆಪಾ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಅದಂ... ಈ ನಮ್ಮ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪರಿಭಾಷಾ ಇರಬೇಕು ಅಂತ ಚರ್ಚಿಸಿದಿವಿ. ಅಂದರೆ, ಈ ಅಪೆಂಡಿ-

ಸಾಯಿಟಿಸ್ಸಿಗೆ 'ಉಂಡ್ರುಪುಚ್ಚುವಿದ್ರಧಿ' ಈ ಹೆಸರು ಯೋಗ್ಯ ಆದೀತೋ ಹ್ಯಾಂಗ? ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಆಯುರ್ವೇದದೊಳಗ ಈ ಖಾರಗೆಣಸು, ಕಟಗರೋಣಿ ಇವಕ್ಕೆನು ಅವಾಸ್ತವ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟಾರಲ್ಲ— ಇದು ಯೋಗ್ಯದನೊ ಇಲ್ಲೊ ಈ ವಿಷಯದ್ದೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಿವಿ.

ಬೇಬಿ:— ಹುಂ, ಮತ್ತು ಯಾವ ವಿಷಯ ಹೊರಟಿತ್ತನಾ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಮತ್ತು? ಖಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ಮಾತಾಡಿದಿವಿ. ಅಂದರ ಹಿಂಗ, ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಈ ಗ್ರಹ ಗಳು ಸ್ವಂತ ಕಕ್ಷೆ ಬಿಟ್ಟು ತಿರಗೊ ಈ ಮಾನವನ ಮ್ಯಾಲ ವರ್ಚಸ್ಸು ನಡವ್ತಾವೋ ಇಲ್ಲೊ?

ಬೇಬಿ:— ಅಲ್ಲೊ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಾಳುಹರಟೆ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೊ, ಏನು ವಸಂತರಾಯನ ಮದಿವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೊ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಮದಿವೀ ಬಗ್ಗೂ ಮಾತಾಡಿದಿವಲ್ಲ!

ಬೇಬಿ:— ಹಂಗಾರ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರಶ್ರೇಷ್ಠನಿಗೆ ಖಂಡತುಂಡ ಕೇಳಿದಿಲ್ಲೊ, — ನೀ ಈ ಮದಿವಿ ಯಾಕ ಮಾಡಿಕೋತೀ ಅಂತ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಛೆ, ಇಲ್ಲ ಬಿಡು ಅದನ್ನ ಕೇಳಿಲ್ಲ!

ಬೇಬಿ:— ಅದನ್ನ ಯಾಕನಾ ಕೇಳಿಲ್ಲ ಹಂಗಾರ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಹ್ಯಾಂಗ ಕೇಳೋದು? ಗಂಡನಿಗೆ ಎರಡನೇದು ಬಿಡು, ಮೊದಲನೆ ಮದಿವಿಯಾದರೂ ತಾವು ಯಾಕ ಮಾಡಿಕೋತೀವಿ ಅಂಬೋದು ಎಲ್ಲೆ ಗೊತ್ತಿರ್ತೆಡ? ಹೆಣ್ಣು ಹೇಳಿ ಬರವ್ತಾವ, ಅಂತ ಗಂಡಸು ಮದಿವ್ಯಾಗತಾನ!

ಬೇಬಿ:— ದಾದಾ, ನೀನು ಮಾತು ಹಾರಹೋಡೀತಿದಿ ಅಂಬೋದು ನನಗ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲ— ಅಂತ ತಿಳಿಬ್ಯಾಡ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ತಿಳಿತಿದ್ದರ ಹೋಗು ನೋಡೋಣ ಮನೀಗೆ. ಇಲ್ಲೆ ಏನು ಮಾತು ನಡೀತದ ಅಂಬೋದು ನಾ ನಿನಗ ಒಂದೂ ಬಿಡದ್ದ ಹೇಳ್ತಿನಿ. ಆದರ ಈಗ ಇಲ್ಲೆ ನೀ ಇರೋದು ಥರ ಅಲ್ಲ.

ಬೇಬಿ:— ಅದ್ಯಾಕೆ? ನಾನೂ ಉಷಾತಾಯಿಗೆ ಜನಾಬು ಕೇಳೋ ಆಕೆದ್ದೀನಿ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹಂ? ಕೇಳುವಾಕೆ ಏನ್ನೀನು?

ಬೇಬಿ:— ಕೇಳಿ ನಿನ್ನೇನು ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ವಿಷ ಕಲಸ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ಅಂತ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಮತ್ತೆ ನೀವು ಅವಳ ಪ್ರೇಮಭಂಗಮಾಡಿ ಅವಳ ಸುಖದಲ್ಲಿ ವಿಷ ಕಲಸ್ತಾ ಇದ್ದೀರಲ್ಲ, ಅದು?

ಬೇಬಿ:— ಡಾದಾ, ಸ್ವಂತ ತಂಗಿಯಕಿಂತ ನಿನಗೇ ಈ ಬಾಯವ್ವನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಿಂತೆ ಅನಿಸ್ತೆದಲ್ಲ? ಹಾಂಗಿದ್ದರ ಅವಳ ಸುದೀರ್ಘವೇನೇ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡು ವಸಂತರಾಯರ ಜೊತೆಗೆ! ಹೆಂಗಸರ ಭಾವನೆಯ ಬೆಲೆ ನಿಮಗೆಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ. ಅನ್ನೋದಂ ಖರೆ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನಿನಗಾದರೂ ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಭಾವನೆಯದಷ್ಟೇ ಬೆಲೆ ಆದ. ನಿನಗನಿಸ್ತೆದ, ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಸವತಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀ ಜಾತಿಯದೂ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರಾಯ್ತು ಅಂತ.

ಬೇಬಿ:— ಓಗಿಂದೂ ಇಲ್ಲ, ಯಾರದೇ ಇರಲಿ, ಸವತೀ ಮ್ಯಾಲ ಮದಿನಿ ಆಗಬಾರದು ಅನ್ನೋದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಚಳವಳಿ ಮಾಡ್ತೀವಿ. ತನ್ನ ಎದಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಸವತಿ ಅಂದರೆ, ಆ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಜೀವಂತ ಬಲಿದಾನ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹಂ! ಸವತಿ ಬಂದಾಗೂ ಹೆಂಗಸರ ಬಲಿದಾನ ಆಗ್ತೆದ ಅಂತ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆ! ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲಿದಾನ — ಹಣೀ ತುಂಬ ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಗಂಡನ ಸಂಗಡ ಸಂಸಾರಮಾಡೋ ಹೆಂಗಸರ ಬಲಿದಾನ— ಇಂದ ಎಷ್ಟೋ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡಿದಿದ್ದೀತು, ಅದು ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣೋದಿಲ್ಲ! ಆ ಬಲಿದಾನದ ವಿರುದ್ಧ ಎಲ್ಲೂ, ಯಾರೂ ನೀವು ಚಳುವಳಿ ಸುರುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಂತದ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಕೊಂಡು, ಗಂಡನ ಪಾಶವೀ ಇಚ್ಛೆಗೆ ತುತ್ತಾಗುವ

ಹೆಂಗಸರನ್ನು ನೀವು ಪತಿವ್ರತೆಯರು ಅಂತ ಪೂಜಿಸ್ತೀರಿ!
 ಮುಖದ ಮ್ಯಾಲ ಸಮಾಧಾನದ ಕಳೆ ಕಟ್ಟಿಗೊಂಡು ನಿಂತ,
 ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಮೃತಶಾಂತತೆಯ ರಕ್ಷಿಣಿಯರನ್ನು ನೀವು
 ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಂತ ಭಾವಿಸ್ತೀರಿ! ಬಾಲ್ಯೇಬಿಟ್ಟು, ಹೊಸತಿಲ
 ಹೊರಬಿದ್ದು ಯಾರು ಎಂದೂ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ ಅಯೋಗ್ಯತೆ
 ಯನ್ನು ಆಗಸಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ ಅಂಥ ಮಾನವತಿಯರ ಸಂಸಾರ
 ಸುಖದಿಂದ ಸಾಗ್ಯಾವ ಅಂತ ನೀವು ನಂಬತೀರಿ! ಹೆಣ್ಣಿಯ
 ಮ್ಯಾಲ ಗಂಡ ಪ್ರೀತಿಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಅಧವಾ ಮದಿವಿಯ
 ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತೇನೂ ಮಾಡಿದ, ಅಂದರೂ ನಿಮಗ
 ನಡೀತದ! ಅವ ಎರಡನೇ ಮದಿವೀ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ
 ಬಾರದು ಇಷ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆ! ಇದಕ್ಕಿಂತ ಜೀವಂತ
 ಬಲಿದಾನ ಎಷ್ಟೋವಾಲು ಬೇಕು. ಬಲಿಗಾಗಿ ತಂದಿರುವ
 ಪಶುವಿಗೆ, ವ್ರಾಣ ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಿರುಚುವ
 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೂ ಇರ್ದದ. ಆದರ ತೋರಿಕೆಯ ಸಂಸಾರದ
 ಹೋಮಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯಾಗುವ ನಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರು
 ಸ್ನಿಗ್ಧವಾಗಿ, ಉಜ್ವಲವಾಗಿ, ತಟತಟಕಾಗಿ, ಉರಿದು, ನಂದಿ
 ಹೋಗ್ತಾರ! ಪಾಪ! ಕೊನೀ ತಟಕು ತೀರುವವರೆಗೆ ಅವರ
 ಹೋಮ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ! ಬೇಬಿ, ನಿನ್ನ ಚಳವಳಿಯ ವಿಶೇಷ
 ಆವಶ್ಯಕತೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಇದ್ದರ, ಅದು ಗಂಡಬಿಟ್ಟ
 ಹತಭಾಗಿನಿಯರಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಭಾಗ್ಯವತಿಯರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ
 ಈ ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿಯರಿಗೂ ಅದ!

ಬೇಬಿ:— ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರದೇನೂ ಇದ್ದರೂ, ಬಯಲಿಗೆ ಅವರ
 ಮರ್ಯಾದಿಗೇಡು ಆಗಿರೋದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅವರ
 ಸಂಸಾರ ಮುಳುಗಿರೋದಿಲ್ಲ, ಶ್ರೀಕಾಂತ.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಸಂಸಾರ! ಸಂಸಾರ! ಸಂಸಾರ! ಈ ಸಂಸಾರ ಎಷ್ಟೇ
 ಜೊಳ್ಳು, ನಿರ್ಜೀವ, ಪ್ರೇಮಹೀನವಾಗಿದ್ದರೂ ನಮಗ
 ನಡೀತದ, ಇದ್ದರ ಮುಗೀತು! ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ

ಸಾರಸರ್ವಸ್ವನೇ ಇದಾಗಿ ಕೂತವ! ಬುನಾದಿ ಗಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಭವ್ಯಮಂದಿರಗಳು, ಆಡಂಬರದ ಆರಾಸು, ಡಬಡಾಳಿಕೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಬಂಡವಾಳಿಲ್ಲದ ಬಡಾಯಿ! ಅಲ್ಲ, ಎನಿರ್ದಾವಂ. ಬೇಬೀ, ನಿಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ಕಲ್ಪನಾ? ಜೋಗೇರಾಕಿಯ ಕಡಿಯಿಂದ ಜಿಕೇರಿನಾಡಿ ಕೂಂಡ ನಾಲ್ಕು ಹಿತ್ತಾಳಿಯ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಜಜಜ ತಿಕ್ಕಿ ಜತಿಯಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಡೋದು, ಸಂಕ್ರಮಣ ಬಂತು ಅಂದರ ಸರಿರಾತ್ರೀತನಕ ಆಕಳಿಸಿಕೋತ ಕುಸುರೆಳ್ಳು ಹಚ್ಚೋದು, ಬಿಸಿಲುವೇಶದಾಗಿದ್ದರೂ ತಲಿ ತಿರಗೋಹಾಂಗ ಸ್ವೆಟಿರಾ ಹೆಣಿಯೋದು, ಇಷ್ಟಾದರ ಮುಗೀತು ನಿಮ್ಮ ಸಂಸಾರ! ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಅರ್ಥ ಮಾನವ ಕೋಟಿಯ ಸಂಹಾರ ಆತ್ಮ್ಯ. ಉಳಿದದ್ದರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ವಾಲು ಜನಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಳೋದು ಕೂಡ ಕಠಿಣ ಆತ್ಮ್ಯ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಹಂಗಸರ ಸಂಸಾರದ ಕಲ್ಪನಾ, ಸಾಲಾಗಿರಿಸಿದ ಹಿತ್ತಾಳೇ ಡಬ್ಬೀ ಹೊರಗ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ! ಬೇಬೀ, ನಿನ್ನಂಥ ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಹುಡುಗಿಯ ರಾದರೂ ಸಂಸಾರದ ಈ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಸ್ವಂತದ ಸಂಸಾರದ ಜತಿಗೆ ವರರ ಸಂಸಾರದ ಕಡೆಗೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಇಡಬೇಕು. ಹೀಂಗ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ಚತುಃಸೀಮೆಗಳನ್ನು ನಾವು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಯದಿದ್ದರ ನಮ್ಮ ಚಳವಳಿಗೆ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ ಇಲ್ಲ.

ಬೇಬಿ:— ನಿನ್ನ ಈ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗಾದೀತೇನು? ಈ ಮಾತನ್ನು ನೀನು ಅವರಿಗೂ ಹೇಳಿದರ ಸರಿ ಅಂದೇನು.

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಹೇಳೇ ಹೇಳಿ ನಿ. ತನ್ನಂತೆ ಪರರನ್ನು ಬಗೆಯುವ, ಪರರ ದುಃಖದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರುವ ಈ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಗಾದರ ಸಾಕು. ಈ ಉದ್ದೇಶಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಜಯಶಾಲಿ

ಯಾದರ, ನಿನ್ನಕಿಂತ ನಾನೇ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದೆ ಅಂತಾದೀತು. (ಗಂಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಸ್ಪರಾಯರು ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯವರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬೇಬಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕಾಂತ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.)

ಆಸ್ಪಾ:— ಆಂ! ಬೇಬಿ! ಶ್ರೀಕಾಂತ!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ನೀವು ಬರ್ತಿರಿ ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ. ಹಂಗಾರ ನಾವೂ ಹಾಜರ್ ಇರೋಣ—ಈ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಮ್ಯಾಲ ಅಂತ ಬಂದೆ.

ಆಸ್ಪಾ:— ಅವರೆಲ್ಲಿದ್ದಾರ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಒಳಗಿದ್ದಾರೆ, ಇದೀಗ ಬರ್ತಾರೆ. ಕೂಡೈಲ್ಲ ಕಾಕಾ.

ಆಸ್ಪಾ:— ಹೀಗೇ!

ಇಂದಿರಾ:— ಬೇಬಿ, ನೀ ಯಾಕ ಇಲ್ಲೆ ಬಂದಿ?

ಬೇಬಿ:— ಉಷಾತಾಯಿಗೆ ನಾನೂ ಏನಾದರೂ ಹೇಳನೋಡಬೇಕು ಅಂತ ಬಂದೆ.

ಆಸ್ಪಾ:— ಅದನ್ನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾವಿದ್ದೀವಲ್ಲ ಇನ್ನೂ! (ಶ್ರೀಕಾಂತನಿಗೆ) ಹಂ, ಏನು ನಿರ್ಲಯ ಆಧಾಂಗಾತ್ಯು, ಶ್ರೀಕಾಂತ? ಬರ್ತು-ದೇನು ತಲಿ ಹಾದೀಮ್ಯಾಲ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ತಲಿ? ಹಾದೀಮ್ಯಾಲ? ಬರ್ತಿತ್ತು ಕಾಕಾ! ಆದರ ನೀವು ಬಂದು ಎಲ್ಲಾ ಘೋಟಾಳೆ ಮಾಡಿದಿರಿ. ನೀವು ಈಗ ಬರವರು ಅಂತ ನನಗ ಹೇಳಬಾರದು? ನಿಮಗ ಎಷ್ಟೋ ಮಾತು ಮೊದಲ ತಿಳಿಸೋವಿದ್ದು ವು.

ಆಸ್ಪಾ:— ನೀ ನನಗ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕ? ಈ ವಯಸ್ಸಿನೊಳಗ ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನಿಂದ ನಾವು ಕಲಿಯೋ ಹೊತ್ತೂ ಬಂತು!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ) ಹಾಂಗಂತಲ್ಲ, ಕಾಕಾ. ಈ ಹುಡುಗಿ ಯಾರು ಗೊತ್ತದಯೇನು ನಿಮಗ?

ಆಸ್ಪಾ:— ಅಂದರ ಯಾರು? ಹರಿಜನ, ಮುಸಲ್ಮಾನ್, ಕೆಂಪುಮೋತಿ ಮಡಮ್ಮ? ಇದ್ದಾಳೆರೆ ಯಾರು?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹಾಂಗರೆ ಇದ್ದರ ಒಳ್ಳೆದಾಗತಿತ್ತು ಕಾಕಾ!

ಅಪ್ಪಾ:— ಅಂದರೆ? ಅವರಕಿಂತನೂ ಕಡಿ. (ಎದುರಿಗಿನ ತಂಬೂರಿ, ತಬಲಾ ಇವುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ) ಯಾರು? ಇದ್ದಾಳೆರೆ ಯಾರು?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—ಹ್ಯಾಂಗ ಹೇಳಲಿ ನಿಮಗ ಕಾಕಾ? ಆಕಿ....

ಉಷಾ:— (ಒಳಗಿನಿಂದ) ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಬಂದರೇನಿ ಆ ಜನ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಹತಬದ್ಧನಾಗಿ) ಹೌದು, ಬಂದರು. ಬರಿ ಉಷಾತಾಯಿ.

(ಉಷಾ, ಈ ಮೊದಲು ವರ್ತಿಸಿದ ತಾಯಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬರುವಳು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಪ್ಪಾರಾಯರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಕಾಂತನೂ ಬೆರಗುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂದಿರಾ-ಬಾಯಿ ಹಾಗೂ ಬೇಬಿಗೆ ಇದರ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇಲ್ಲ.)

ಅಪ್ಪಾ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ) ಆಂಸ್ಸ!

ಬೇಬಿ:— (ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಾಯಿಗೆ) ಅನ್ನಾ, ಎಷ್ಟು, ಸಾದಾ ಕಾಣಿಸ್ತಾರ್ಸ? ಅಲ್ಲ, ಹದಿನೆಂಟು ಮೊಳದ ಸೀರಿ, ಹಣೆಗೆ ಉದ್ದ ಕುಂಕುವು
....

ಶ್ರೀಕಾಂತ:—(ಎಲ್ಲರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಉಷೆಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತ) ಉಷಾತಾಯಿ, ಇವರು ಕಾಕಾ, ಕಕ್ಕಿ, ಬೇಬೀ.

ಅಪ್ಪಾ:— ಹುಂ, ಮತ್ತು ಇವರು ಉಷಾತಾಯಿ ಅಲ್ಲ? ಒಮ್ಮೆಲೆ ಏನೋ ಚಮತ್ಕಾರದ ಭಾಸಾಯ್ತು ನನಗ! ನಾ ಎಲ್ಲೋ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇವರನ್ನೇ ನೋಡಿಧಾಂಗನಿಸಿತು! ಹಾಂಗ ಒಬ್ಬರಾಂಗ ಒಬ್ಬರು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಇರಾರ ಅನ್ನು!

ಇಂದಿರಾ:— (ಉಷೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ) ಕೂಡೈಲ್ಲ? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕಾಣ ಬೇಕು ಅಂತ ಬಹಳ ಆಶೆಯಿತ್ತು.

ಅಪ್ಪಾ:— (ತುಸು ಅಧ್ಯತೆಯಿಂದ) ಈ ಮೊದಲನ ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆತ್ಮ್ಯ, ಇವತ್ತು ಬಂದಿವಿ ಅಂತೇನು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉಷಾತಾಯಿ! ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಯಾಕ ಬಂದೀವಿ ಅನ್ನೋದರ ಕಾರಣ— ಚೈತನ್ಯರು ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಮ್ಯಾಲ ಈಗಾಗಲೇ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ

ನಿಮಗ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳೋ ಪ್ರಸಂಗ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲ ಬಂದದ್ದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬ್ಯಾಡಾದ ಮಾತು! ಆದರೆ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದೆದ.

(ಉಷಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ)

ಇಂದಿರಾ:— (ಗಂಡನಿಗೆ ಯಾಚನೆಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ತಾವು ತುಸು ಶಾಂತರಾಗಿರಿ.

(ಉಷಾ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ) ಉಷಾತಾಯಿ, ಹಡೆದವರ ಕರುಳು, ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡೋದಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಅಂತ ಬಂದಿವಿ. ತಾವು ಸಿಟ್ಟಾಗಬ್ಯಾಡರಿ ಆಂ!

ಅಪ್ಪಾ:— (ತುಸು ಹಾದಿಗೆ ಬಂದು) ಉಷಾತಾಯಿ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ನೀವು ಹೊಟ್ಟೆಯವಳಿದ್ದಾಂಗ. ನಿಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಾಗಬೇಕು ಅಂತ ನಮಗ ಎಂದೂ ಅನಿಸುವ ಕಾರಣಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವದು ನಿಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣಾಗೋದದ, ದುರ್ಬೈವ ದಿಂದ ಅದೇ ನಮ್ಮ ಮಗಳ ಸುಖವನ್ನ ಹಾಳುಮಾಡೋದದ!

ಉಷಾ:— ಇಂಥ ಘಟನೆಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಂಭವಿಸಿತ್ತಾವ... ಪ್ರಸಂಚದ ಮ್ಯಾಲ.

ಬೇಬಿ:— ಅವು ತಾವು ಸಂಭವಿಸೋದಿಲ್ಲ, ಸಂಭವಿಸೋ ಹಾಂಗ ಮಾಡಲಾಗ್ತದ.

ಇಂದಿರಾ:— ಬೇಬಿ, ನೀ ತುಸು ಸುಮ್ಮನಿಗಿಲ್ಲ!

ಉಷಾ:— ಇಲ್ಲ, ಅವರು ಹೇಳೋ ಮಾತು ಸರಿ ಅದ. ಅವು ತಾವು ಸಂಭವಿಸೋದಿಲ್ಲ, ಸಂಭವಿಸೋ ಹಾಂಗ ಮಾಡಲಾಗ್ತದ!

ಅಪ್ಪಾ:— ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದರೆ ಅವನ್ನ ತಪ್ಪಿಸೋದೂ ಶಕ್ಯದ ಉಷಾತಾಯಿ, ನಿಮ್ಮಂಥ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇಂಥ ಘಟನೆಗಳಾಗೋದನ್ನ ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಲ್ಲ?

ಉಷಾ:— ಹಿಂಗಂತೀರಿ?

ಅಪ್ಪಾ:— ಯಾವಾಗಲೂ! ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂತೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನೆ ನೊದಲು ವಿಚಾರಮಾಡೋದು ತುಂಬ ಅಗತ್ಯ.

ಉಷಾ:— ಮತ್ತೆ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಪುರುಷರು ಬ್ಯಾಡೀನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ?

ಅಪ್ಪಾ :— ಬ್ಯಾಡ ಯಾಕೆ? ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಕೂಡ ಮೋಷಿಗಳೇ....

ಉಷಾ :— ಹೌದಲ್ಲ? ಹಾಂಗಿದ್ದರ, ನನ್ನ ಬದಲಾಗಿ ನೀವು. ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯಂದಿರೋ ಯಾಕೆ ಕಾಣಬಾರದು?

ಅಪ್ಪಾ :— ಗಂಡನು ಅಂದರ ಹಾಂಗ ತುನು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರನೂ ಇರತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕಂತೂ ಹೆಂಗಸರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಹೆಂಗಸರು..

ಉಷಾ :— ಆದರೆ ವಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ನಾನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತಳಿರದಿದ್ದರೂ ಇದನ್ನೇ— ಅಂದರೆ ಮದಿನಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿದ್ದೆ.

ಅಪ್ಪಾ :— ಆದರೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮದ 'ಉಢೊ ಉಢೊ' ನಡಸಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹಕ್ಕಿನ ಕಡೆಗೆ. ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯದ ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡ್ತೀ ಇದ್ದೀರಿ.

ಉಷಾ :— (ಮುಖದಮೇಲೆ ಯಾವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ತೋರಗೊಡದೆ) ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಹೀಗಿರುವಾಡ್ತಾರೆ. ಅದರ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವವರೂ, ಮತ್ತು ಅಂಥವರನ್ನೆ ದಂಡಿಸುವವರೂ?

ಬೇಬಿ :— ವರರು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡ್ತಾರೆ ಅಂತ ತಮ್ಮ ಅನ್ಯಾಯ ಸಮರ್ಥನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು!

ಉಷಾ :— ಆದರೆ ನಾನು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ನನಗೆ ಅನಿಸೋದೇ ಇಲ್ಲ.

(ಶ್ರೀಕಾಂತ ಉಷಾ ಕಡೆಗೆ, 'ಇದನ್ನೇನು ಮಾತಾಡ್ತೀ ಇದ್ದೀರಿ?' ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.)

ಅಪ್ಪಾ :— ನೀವು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡ್ತೀ ಇದ್ದೀರಿ, ವರರ ಹಕ್ಕಿನಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡ್ತೀ ಇದ್ದೀರಿ ಅಂತ ನಿಮಗೆ ಅನಿಸೋದೇ ಇಲ್ಲ? ಆಶ್ಚರ್ಯ!

ಉಷಾ :— ಆಶ್ಚರ್ಯ ಅನಿಸದ ನಿಮಗೆ? ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹಕ್ಕಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಒತ್ತಿಚೆಗೇ ತುಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕ್ಕೆಳಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

ಇಷ್ಟತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳು ಹೀಂಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲವೆ?

ಅಪ್ಪಾ — ಉಷಾತಾಯಿ, ಬಹಳಮಾಡಿ ಇಷ್ಟತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ನನ್ನ ಲಗ್ನದ ಸಮಾಚಾರ...! (ಗೊಂದಲಗಿಡುವರು.)

ಉಷಾ -- (ಗಂಭೀರಭಾವದಲ್ಲಿ) ಹೌದು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಕಿ ಬದುಕಿರುವಾಗ, ನೀವು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಎರಡನೆಯ ಮದುವಿಯ ಸಮಾಚಾರ ನನಗೊತ್ತದೆ!

ಶೇಷ -- ದಾದಾ, ಇವರೇನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಮದುವೆ ಸವತೀಮ್ಯಾಲ ಆತ್ಮ್ಯ?

ಶ್ರೀಕಾಂತ್ -- ನಿನಗೆ ಮನೀಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ನೀ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮುಮ್ಮಗಿರು. ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿ ನಿನಗಿನ್ನೂ ತಿಳಿಯೋವವ!

ಅಪ್ಪಾ -- ನಾ ಯಾವಾಗ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ, ಆಗ ಹಾಂಗೂ ಕಾರಣಾನೂ ಇದ್ದವು.

ಉಷಾ -- ಇರಬಹುದಲ್ಲ! ತನುಗೆ ಹುಡುಕಿ ನೇರದ ಇರೋದು, ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪುಟಿಕೊಡೋದು ಇವಂತೂ ಆ ಕಾಲದ ಬಹಳ ಮಹತ್ತ್ವದ ಕಾರಣಗಳು!

ಅಪ್ಪಾ :-- ಅದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತಾಯಿಗೆ ನಾ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ. ಆಕೆಗೆ ವಂಶವೃದ್ಧಿಯ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇರೋದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಮತ್ತು ಅವಳ ಅಭಿಲಾಷೆಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡೋದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಇತ್ತು. ಮದುವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ನನ್ನ ಮೊದಲನೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಉಷಾ :-- ಮತ್ತು ಅದರ ನೆವಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಯಕೆ ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡಿರಿ. ಅದು ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗೇ ಕೇವಲ ಅಲ್ಲ!

ಅಪ್ಪಾ :-- ಈರೀತಿ ನೀವು ತರ್ಕಮಾಡುವದು ನಿಮ್ಮ ಅನುಕೂಲದ್ದಿರಬಹುದು— ಅಂತ ನಾ ಯಾಕೆ ಅನಬಾರದು?

ಇಂದಿರಾ :-- ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಈ ಮಾತಿನ ಅರೆದಾಟಯಾಕೆ?

- ಅಪ್ಪಾ:— ತಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ. ಉಷಾತಾಯಿ, ನಾನು ಎರಡನೇ ಮದಿವಿ ಯಾದದ್ದು ಕೇವಲ ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ನೀವನ್ನುವದು ಸರಿ ಅಲ್ಲ.
- ಉಷಾ:— ಅಲ್ಲದೆ ಏನು? ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗೋದು ಶಕ್ಯ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ನೀವು ಖಾತ್ರಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿರೇನು? ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ದಿವಸ ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಮುಂದೆ ಕೂಡ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಹಿಂಗ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವಳ ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಎರಡನೆ ಸ್ತ್ರೀಯೆನ್ನುವುದಿವೆಯಾದಿರಿ.
- ಅಪ್ಪಾ:— ಅದರಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನ ಏನು? ಎಷ್ಟೋ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗೋದಿಲ್ಲ.
- ಉಷಾ:— ಆದರೆ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನನಸ್ತಿರ್ದದ ಅದನ್ನೆಂದಾ ದರೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರೇನು? ಆ ಕಲ್ಪನಾ ನಿಮಗಿದ್ದರೆ, ಮಕ್ಕಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುವ ಅವಳ ನೊಂದ ಜೀವದ ಮ್ಯಾಲ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಮತೆಯನ್ನು ತೋರಿ, ಅವಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹತ್ತರ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಅಜ್ಜಿಗೆ ಇರುವ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಬಯಕೆಗಿಂತ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಇರುವ ಅಪತ್ಯದ ಬಯಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅವಳ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾಗುವದರ ಬದಲಾಗಿ, ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ತಳಮಳಿಸಲು ಅವಳ ಪಾಡಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನೀವು ಮಾತ್ರ ನಿರಂಬಳಾದಿರಿ. ಅವಳ ಬದಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲ ಏನಾದರೂ ದೈವಿಕೋಪ ಉಂಟಾಗಿ ನಿಮಗ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಜೀವದ ಪರಿವಿಲ್ಲದ ಅವಳು ನಿಮ್ಮ ಸೇವಾ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕೋಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಡಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನೀವು ಭಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಜತಿಗೆ ಬೀದಿಬೀದಿ ತಿರುಗುವದಕ್ಕೂ ಅವಳು ತಯಾರಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು!

ಇಂದಿರಾ:— (ಇದನ್ನು ಕೇಳುವದು ಸಹನವಾಗದೆ) ಕೇಳಲಾರೆ! ಬ್ಯಾಡ ಉಷಾತಾಯಿ. ಸಾಕುಮಾಡು.

ಉಷಾ:— ಯಾಕಂತ ಸಾಕುಮಾಡೋದು? ಇವರು ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೇವಾ ಮಾಡೋ ಭಾಗ್ಯಸಹಿತ ಲಭಿಸಗೊಡಲಿಲ್ಲ!

ಇಂದಿರಾ:— ಅಂದರೆ, ಉಷಾತಾಯಿ....

ಅಪ್ಪಾ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಚಕಿತರಾಗಿ) 'ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ'? ಏನಂದಿರಿ?

ಉಷಾ:— ಹೌದು, ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ. ಅಪ್ಪಾ, ಮಕ್ಕಳಾಗುವದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಯಾರನ್ನ ನೀವು ಹೊರದೂಡಿದಿರಿ, ಆಕೆಯ ಮಗಳೇ ನಾನು!

ಅಪ್ಪಾ:— ಆಕೆಯ ಮಗಳು? ಇದು ಹ್ಯಾಂಗ ಶಕ್ಯ ಅದ?

ಉಷಾ:— ಅದ. ಶಕ್ಯ ಅದ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯ ಅದ! ನೀವು ಎರಡನೇ ಮದಿವ್ಯಾದಿರಿ ಅಂತ ತಾಯಿ ದುಃಖದಿಂದ ಹುಚ್ಚುಳಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿರೋ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಕಡಿಗೆ ಹೋದಳು, ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದವ್ಯಾಲ ಆರೇಳು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಆತ್ಮ್ಯ!

ಅಪ್ಪಾ:— (ಇನ್ನಷ್ಟು ಗೊಂದಲಗಟ್ಟು) ಅಂತೂ ನನಗ ಆಗಲೆ ಹಾಂಗ ಭಾಸಾತ್ಮ್ಯ! ತೀರ ಅವಳು ನೋಡಿದಂತೇ ಅನಿಸಿತು!

ಇಂದಿರಾ:— (ಚಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಉಷೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ) ಉಷಾತಾಯಿ, ನೀನು ಅವರ ಮಗಳು? (ಮುಂದೆ ಏನೂ ತೋಚದೆ ಹಾಗೇ ಸ್ತಂಭಿತರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವರು.)

ಉಷಾ:— ಹೌದು, ನಾನು ಅವರ ಮಗಳು. ಮತ್ತೆ ರೂಪದೊಳಗ ಹ್ಯಾಂಗ ತಾಯಿನ್ನು ಹೋತೀನಿ, ಗುಣದೊಳಗ ಹಾಂಗ ತಂದೀನ್ನು ಹೋತೀನಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮದಿವಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಆಗಬೇಕು ಅಂತ ನನ್ನ ಹಟ ಅದ. ಅಪ್ಪಾ, ನೀವು ಹ್ಯಾಂಗ ಸಂತಾನದ ಸಲುವಾಗಿ ಮದಿವ್ಯಾದಿರಿ, ಹಾಂಗ ನಾನು ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಆಗ್ತೀನಿ, ಮತ್ತೆ ಆಗೇ ತೀರ್ದೀನಿ! ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸುಖದ ಪರಿವಿ ನಿಮಗಿರಲಿಲ್ಲ,

ಆಂದವ್ಯಾಲ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಸುಖದ ಪರಿವಿ ನನಗಾದರೂ
ಯಾಕಿರಬೇಕು ?

ಇಂದಿರಾ :— (ದೈನ್ಯವಾಣಿಯಿಂದ) ಉಷಾತಾಯಿ (ಕಣ್ಣೀರಸುರರು.)

ಬೇಬಿ :— ಅಪ್ಪಾ, ವಸಂತರಾಯನ್ನ ನೀವು ಮದಿವ್ಯಾಗ ಬ್ಯಾಡಿರಿ ಅಂತ
ಇವರಿಗೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನ ನಮಗ ಮಾರಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದ?

ಉಷಾ :— ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನವಕ್ಕಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಅಚ್ಚಾದ ಮಗಳತ್ತಿದ
ಈ ಸವಾಲಿಗೆ ಉತ್ತರಾ ಕೊಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಇಂಥ ನ್ಯಾಯಾ-
ನ್ಯಾಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನಾಯಾಕ ಬೆಲೆ ಕೂಡಬೇಕು
ನೀವು ಹೇಳಿ? ನನ್ನ ತಾಯಿ (ದುಃಖ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ) ಸ್ವಭಾವ
ದಿಂದ ಭೋಳೆ ಇದ್ದಿದ್ದಾಳು, ಶರೀರದಿಂದ ದುರ್ಬಲವಿದ್ದಿ-
ದ್ದಾಳು! ಆದರೂ ಆಕೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀ ಇದ್ದಳು. ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕಾ
ನಷ್ಟೇ ಸಂಸಾರಮಾಡುವ, ತಾಯಿಯಾಗುವ ಹಕ್ಕು
ಅವಳದೂ ಇತ್ತು. ಈ ಅವಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀವು ಅನ್ಯಾಯ
ದಿಂದ ಅವಹರಿಸಿದಿರಿ. ಆದರೆ ನರಮೇಶ್ವರನದೇ ದಯೆ,
ಅವಳ ತಾಯನವನ್ನು ಅವಹರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಿಮಗ
ಆಗಲಿಲ್ಲ ! (ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ) ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ,
ನೀವು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹಕ್ಕಿನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿದಿರಿ.
ನಿಮಗ ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ಅನ್ವಯಿಸ್ತದೆ, ಅದನ್ನೇ ನನಗ
ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡಿರಿ. ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮಾನಸಿಕ
ಯಾತನೆಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ನಿಮಗೆಂದಾದರೂ ಬಂತೆ? ಇಡಿಯ
ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವಳು
ನಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಸುಖ
ಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡೋದಕ್ಕಾದರೂ
ನಿಮಗ ಆಸ್ಪದ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆದರೆ ಪಾಪ ನನ್ನ ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿ !
ಯಾವದಕ್ಕೂ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶಿಸಿದೆ, ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವರಿಗೆ
ತಿಳಿಯಿತು—ನೀವು ಎರಡನೇ ಮದಿವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಿ ಅಂತ!
ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ತವರುಮನಿಗೆ ಅಟ್ಟಿ, ನೀವು ಹೊಸ

ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿದಿರಿ ಅಂತ! ಮುಂದೆ, ನಾನು ಸಣ್ಣಾಕಿದ್ದೆ. ಎರಡನೇ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ತಂದಿ ಇದ್ದರು. ನಾ ಕೇಳಿದೆ. 'ಅಜ್ಜಿ, ನನ್ನ ತಂದಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರ?' ಅಜ್ಜಿ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಅಂದ್ಲ 'ನಿನ್ನ ತಂದಿ ಸತ್ತುಹೋಗ್ಯಾರ'. ನಾ ಕೇಳಿದೆ. 'ಹಂಗಾರ, ಅವ್ವ ಕುಂಕುಮ ಯಾಕ ಹಚ್ಚತಾಳ?' ಅವ್ವಗ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು, ಆ ಭರದಾಗ ಅವ್ವ ಕುಂಕುಮ ಒರಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಳು! ಆಪ್ತಾ, ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕುಂಕುಮದ್ದು ಮಹತ್ತ್ವ ಅಲ್ಲ, ಎರಡು ದುಡ್ಡಿಗೆ ಭರಣಿ ತುಂಬ ಸಿಗೋ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಪುಡಿ! ಸೌಂದರ್ಯ ವ್ರಸಾಧನ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಳಗಿನ ಕವಡಿ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನ ವಸ್ತು! ಆದರ ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕುಂಕುಮ ಅಂದರ, ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಚಿದ್ವನಾಗಿತ್ತು. ನಿಂತು ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡದ್ದು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಸಹನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೊಂದು ವ್ರತಿಷ್ಠಾ ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಕುಂಕುಮಕ್ಕ! ಅಂಧ ಕುಂಕುಮ, ಅವ್ವ ಒರಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ಅವ್ವನ ಆ ಹಾಳುಹಣಿ ಅಜ್ಜಿ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ಆ ದುಃಖಭಾರದಿಂದಲೇ ಅಜ್ಜಿ-ಅಜ್ಜಿಯರಿಗೆ ಲಗು ಮುನ್ನು ಬಂದು, ಅವರು ತುಸುದಿವಸದಲ್ಲೇ ಮರಣಕ್ಕ ತುತ್ತಾದರು. ಅವರ ಮರಣದ ದುಃಖ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಜಡ್ಡಿಗೆ ಕೆಡವಿತು. ಆದರ ಸಾಯೋವರೆಗೂ ಆಕೆಗೆ ಒಂದೇ ಧ್ಯಾನ — 'ನನ್ನ ಉಷಾ ನ ಲಗ್ನ ಹ್ಯಾಂಗಾ ದೀತು?' 'ಆಕೆಗೆ ಸುಖ ಆದೀತು?' ಆಕೆ ಅನ್ನುವಾಕಿ — 'ಆಪ್ತಾ, ಲಗ್ನ ಅಂದರ ಒಂದು ಜೂಜಿದ್ಧಾಂಗವ್ವಾ' ಅಂತ. ಪಾಪ ಆ ಜೂಜಿನಲ್ಲೇ ಆಕೆ ಸೋತಳು; (ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಗೆ) ನೀವು ಗೆದ್ದಿರಿ.

ಇಂದಿರಾ:— ಬ್ಯಾಡ, ಉಷಾತಾಯಿ, ಇದನ್ನ ಆಡೋದು ಬ್ಯಾಡ.

ಉಷಾ:— (ಅದನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಆಪ್ತಾರಾಯರಿಗೆ) ಈಗ ಈ ಲಗ್ನದ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಿಶೋರಕ್ಕ ಸೋಲುವಾಕಿ ಇದ್ದಾಳ; ನಾ

ಗೆಲ್ಲುವಾಕಿದ್ದೀನಿ! ಅಪ್ಪಾ, ನೀವು ಅವಿಚಾರದಿಂದ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡ ಮದಿವಿಯಿಂದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸಂಸಾರವೊಂದನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಲಿಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳ ಸಂಸಾರವನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಸಿದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಾ ಅಲ್ಲ; ನೀವು! ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ತವರಮನೆಗೆ ಬಂದಾಳಲ್ಲ? ಇನ್ನು ಅವಳು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಇರಲಿ. ಅವರೂ ಬಿಡಿಸಿ, ಆ ಸಂಸಾರ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾ ನಡೆಸುತ್ತೇನಿ. ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮ್ಯಾಲ ನೀವು ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯದ ಸೇಡಿದು!

(ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ಅವಳ ಬೆನ್ನಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ 'ಉಷಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವಳು ಹಾಗೇ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಹೋದಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅಪ್ಪಾ-ರಾಯರು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು)

ಅಪ್ಪಾ:— (ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯವರನ್ನು ಡೈರೆಸಿ) ಯಾಕೆ ಆ ಉರ್ಮಟೆ ಹುಡುಗಿಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿರೀ? ಇಂಥ ಈ ಹುಡುಗಿ ನಮ್ಮ ಮಗಳು? ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಹಡೆದ ತಂದೀ ಜತಿಗೆ ಆಡೋ ಮಾತಿನ— ಇದು ರೀತಿ. ಒಟ್ಟು ಎಲ್ಲಾ ಮೂರ್ಖತನ. ಸವತೀಮ್ಯಾಲ ಮದಿವ್ಯಾಗೋ ಸೋಸು ತನಗಿದ್ದರ, ಬ್ಯಾರೆ ಯಾವನ್ನಾದರೂ ಮದಿವ್ಯಾಗು ಅಂತ ಹೇಳ್ತೀ, ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಕ್ಕನ ಗಂಡನ ಜತಿಗೆ ಲಗ್ನ? (ಶ್ರೀಕಾಂತ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತಾನೆ.) ಮತ್ತೆ ಆ ವಸಂತ, ಅವ ಆದರೂ ತಲೆ ಸಮ ಇಟುಗೊಂಡು ಇದ್ದಾನೋ?

ಬೇಬಿ:— ಅಪ್ಪಾ, ನೀವಾದರೂ ವಸಂತರಾಯಗ ಯಾವ ಬಾಯಿಲೆ ಹೀಗ ಅಂತೀರಿ?

ಅಪ್ಪಾ:— ಹುಂ! ಈಗ ನಿನಗೆ ಆ ವಸಂತನ ಮ್ಯಾಲ ಕಳಕಳಿ ಹುಟ್ಟಿ ತೇನು? ರೀಕದೇ! ಅವನ ಮ್ಯಾಲ ಇನ್ನು ನೀ ಪ್ರೇಮ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುಮಾಡು! ನಾಲ್ಕು ದಿವಸದಾಗ ಆ ಲಘಂಗ

ಈಕೀಗೂ ಬ್ಯಾಸತ್ತ ಅಂದರ, ನೀ ಹೊಡಿಸಿಬಿಡು ಅವನ ಸಂಗತಿ ಮೂರನೇ ಲಗ್ನ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನ್ಯಾಯಸ್ಥರಲ್ಲ?

ಬೇಬಿ:— ಹಾಂಗಲ್ಲಪ್ಪಾ! ವಸಂತರಾಯನ ಮಾತು ಬಿಡ್ಡಿ, ಉಷಾ-ತಾಯಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯಾದರ, ಅವರಾದರೂ ಯಾಕ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಗೋಬಾರದು?

ಅಪ್ಪಾ:— ಅಲ್ಲ, ಸೇಡೇನು ಬಂತು? ಆಕಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಹವ್ಯಾಸ ಪೂರಯಿಸಿಗೋಬೇಕಾಗೇದ. ಅದಕ್ಕ ಆಯತನ ಈ ಸೇಡಿನ ನೆವ ಸಿಕ್ಕಿತಷ್ಟು! ಮೂರ್ಖ ಮುಂಡೇದು!

ಶ್ರೀಕಾಂತ:— ಏನನ ಆದರೂ, ಆಕಿಯ ಅನ್ನೋಣ ಸುಳ್ಳದ ಏನು, ಕಾಕಾ?

ಅಪ್ಪಾ:— ಸಾಕುಮಾಡಿರಿ ಇನ್ನು ಈ ಖರೆ-ಸುಳ್ಳಿನ ಆರೆದಾಟ. ನಮಗ ಒಟ್ಟು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಹೇಸಿಗಿ ಬಂದದ! ಇಂಥ ಅಮ-ಯಾರದೀ ಸಹನಮಾಡೋದಕ್ಕೆಂತ, ಅಕ್ಕೂಗ ಸವತಿ ಬಂದದ್ದು ಸಾವಿರಪಾಲು ಮೇಲು. ಯಾಕ್ರೆ? (ಇಂದಿರಾ-ಬಾಯಿ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ) 'ಏ ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಇನ್ನು ಇಲ್ಲೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸಹ ನಿಲ್ಲೋಹಾಂಗಿಲ್ಲ. ಆಕೀಗೆ ಹೇಳು—' ನೀನು ಮತ್ತ ಆ ವಸಂತ ಇನ್ನು ಬೇಕಾದ ಗೊಂದಲ ಹಾಕೋಳ್ಳಿ; ನಿನಗೂ ನಮಗೂ ಇನ್ನುಮುಂದ ಯಾವ ಸಂಬಂಧನೂ ಇಲ್ಲ' ಅಂತ! ನಡೀ ಬೇಬಿ.

ಬೇಬಿ:— ಅಪ್ಪಾ, ಮತ್ತ....

ಅಪ್ಪಾ:— ನಡಿ ಅಂತೀನಿ, ನಿನಗೇನು ಭಾಷಣಾ ಮಾಡೋದದ, ಅದನ್ನು ಮನೀಗೆ ಹೋದಮ್ಯಾಲ ಮಾಡು. ಎಲ್ಲಾರೂ ನಡೀರಿ.

(ಬೇಬಿ ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ಹಾಗೇ ಕೂತಿರು

ತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಪಾರಾಯರು ಬಾಗಿಲವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ ನಡೀರೆಲ್ಲ!

ಇಂದಿರಾ:— (ನಿಧಾನವಾಗಿ) ನೀವು ಹೋಗಿರಿ, ನನಗ ಇಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಗೇದ.

ಅಪ್ಪಾ:— (ಸಂತಾಪ ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯದೊಡನೆ) ಈಗ ಆದ ಅಗೌರವ ಸಾಕಾಗಲಿಲ್ಲೇನು ನಿಮಗ?

ಇಂದಿರಾ :— ಅಗೌರವವೇನು ಬಂತು? ಅಕ್ಕಾದರೂ ನಮ್ಮ ಮಗಳಂ ಇದ್ದಾಳಲ್ಲ? ಅವಳ ಸುಖ-ದುಃಖದ ಚಿಂತೀನೂ ನಾವು ಮಾಡೋದು ಬ್ಯಾಡ?

ಅಪ್ಪಾ :— ಹದ್ದು ಮೀರಿತು ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಮುಂದ! ಅಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮಗಳ ಸುಖಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ, ನೀವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಗಳ ಸುಖದ ಚಿಂತೀಮಾಡಿರಿ.

ಇಂದಿರಾ :— ಮಾತಾಡಬಾರದು ಅಂತ ಇಷ್ಟೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ಇನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಡದಂ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಅಲಿ, ಮೂರದ ದೇಶದಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಬಂದ್ಲು, ಹುಟ್ಟಿದ ಮ್ಯಾಲ ಇದಂ ಮೊದಲ ಸಾರೆ ನಿಮಗ ಭೆಟ್ಟಿ ಆದ್ಲು : ಅಂಥ ಮಗಳ ಜತಿಗೆ ನೀವು ಯಾವ ರೀತಿ ನಡಕೊಂಡಿರಿ?

ಅಪ್ಪಾ :— ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತಲಿ ತಪಾಸಮಾಡಿಸಬೇಕು! ಮಾನ-ಅಸಮಾನ ಎಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೀರಿ. ನಮಗಂತೂ ಇದು ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಸೇರಕಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನಾವು ಈ ಮನಿಯೊಳಗ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸಹ ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ. ನಡೀ ಬೇಬಿ. ನೀವೂ ನಡೀರಿ.

(ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯವರೊಡನೆ ಕಿವಿಮಾತು ಆಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ)

ಇಂದಿರಾ :— ಶ್ರೀಕಾಂತ, ಆಮ್ಯಾಲ ಮಾತಾಡೋಣ. ಇವರ ಕಡೆ ಯಿಂದ ಏನಾದರೂ ಕೆಟ್ಟಮಾತು ಆಡಿಸಿ ಕೊಂಬೋದೇನು ಛಿಂದ?

ಅಪ್ಪಾ :— ಇದು ನೋಡಿರಿ. ನಿಮಗೇನು ಕಾರಸ್ಥಾನ ಮಾಡೋದದಂ. ಗುಜುಗುಜು ಮಾತಾಡೋದದ ಅದು ಮನಿಯೊಳಗ; ಇಲ್ಲೆ ಬ್ಯಾಡ. ಈಗ ಸುಮ್ಮನೆ ನಡೀರಿ, ಬೇಬಿ, ಏನು ಹೇಳ್ತಿನಿ ನಾನು?

(ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕಾಂತ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ.)

ಬೇಬಿ:— ಒಂದು ಮಾತು, ಅಪ್ಪಾ, ನಿನಾಹದ ಈ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆ.....

ಅಪ್ಪಾ:— ನಿನಗೇನು ಭಾಷಣಾ ಬಿಗಿಯೋದದ. ಲೆಕ್ಚರ್ ಹೊಡಿಯೋದದ ಅದು ಮನಿಯೋಳಗ. ಇನ್ನು ಒಂದು ಅಕ್ಷರ ಸಹಿತ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನಾ ತಯಾರಿಲ್ಲ. ನಡಿ ಮುಂದ.

(ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.)

(ಕೂಡಲೆ ತೆರೆ ಬಿಳುವುದು.)

ಅಂಕ ಳ

[ಉಷೆಯ ನುನೆ. ಪರದೆಯ ಅಚಿಗಿರಿಸಿದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಉಷಾ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಬೆಳಗಿನ ಆ ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತು. ಚೈತನ್ಯ, ಉಷಾ ಏಳುವ ಹಾದಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.]

ಚೈತನ್ಯ :— ಉಷಾಕುಟ್ಟೇ ಏಳು. ಎಂದೆ ಇವತ್ತು ಬಹಳ ಸಮಯಂ ನಿದ್ರೆ?

[ಉಷಾ ಎಚ್ಚರಾಗುವದಿಲ್ಲ, ಕೊನೆಗೆ ಚೈತನ್ಯ ತಂಬೂರಿ ಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅದರ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸತೊಡಗುವನು. ಆಗ ಒಂದು ತಂತಿ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಉಷಾ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡು ಏಳುತ್ತಾಳೆ. ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಗಿ ಬಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಇಳಿಬಿದ್ದ ಹೆರಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಂದು, ಪುನಃ ಪುನಃ ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಚೈತನ್ಯ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಉಷೆಗೆ ಇದರ ಅರಿವಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಚೈತನ್ಯ ಅವಳನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ.]

ಚೈತನ್ಯ :— ಉಷಾಕುಟ್ಟೇ

ಉಷಾ :— ನೀವು ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ?

ಚೈತನ್ಯ :— ಕುಟ್ಟೇ, ಯಾಕೆ ಈ ನಮೂನೆ ಕೂಕುವಳಿ ಮಾಡ್ತೀ? ಎಂದಿನ್ ಇತ್ರ ಗಾಬರಿಯಾಗಿದಿ? ಕನ್ನಾಡಿ ನೋಡಿಯೋ?

ಉಷಾ :— ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೂದಲು ಬೆಳ್ಳಗಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಹೌದು, ತೀರ ಬೆಳ್ಳಗೆ! (ಪುನಃ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಹೆರಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ.)

ಚೈತನ್ಯ :— ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲ ಯಾವದಾದರೂ ಕಾಣಿಸ್ತದೆ. ಸ್ವಪ್ನತ್ತಿಲ್ ವಾಯುವಿಲ್ ಹಾರಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆನೆ ಮೇಲೆ ಕೂತು ವಾಯುವಿಲ್ ಹಾರಾಡುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವಪ್ನಂ ಇಂಗಿನೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಕುಟ್ಟೇ.

ಉಷಾ:— ಕೂದಲು ಬೆಳ್ಳಗಾದದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಅದೇನೋ ಚಮ-ಚಮತ್ಕಾರದ ಸ್ವಪ್ನಗಳು !

ಚೈತನ್ಯ:— ಇಂಗಿನೆಯೋ ?

ಉಷಾ:— ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಮೇಳಿಲ್ಲ. ಉದ್ದವಾದ ಒಂದು ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಎರಡೂ ಮಗ್ಗಲಿನ ಗಿಡಗಳ ತರಗೆಲೆಗಳು ರಾಶಿ-ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ನಾನು ಅದರ ಮೇಲಿಂದಲೇ ನಡೆದಿದ್ದೆ. ನಡೆದು ನಡೆದು ದಣಿದೆ. ಆಮ್ಯಾಲ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಲು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟೆ.

ಚೈತನ್ಯ:— ಇಂತಹ ಸ್ವಪ್ನ ನೀನು ಕಂಡುವೋ ?

ಉಷಾ:— ಮುಂದೆ ಹೀಂಗೂ ಹೋದಾಗ, ತುಸು ಅಂತರದ ಮ್ಯಾಲ ನನ್ನ ತಂದಿ ಕಂಡರು. ನನ್ನ ಬಳಗದ ಜನ ಕಂಡರು.

ಚೈತನ್ಯ:— ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ತಿಲ್ ಅಪ್ಪನನ್ನು ನೀ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಹೇಗೆ ಸ್ವಪ್ನತ್ತಿಲ್ ಅವನ ಕಂಡು ?

ಉಷಾ:— ಇಲ್ಲ, ನನ್ನ ತಂದೆಯವರನ್ನ ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ನೋಡಿರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಚೈತನ್ಯ:— ಅಪ್ಪನೆ ಕಂಡು ಎಂದರೆ ಯಾಕೆ ಕೂಕುವಳಿ ಮಾಡಿದಿ ?

ಉಷಾ:— ಇಲ್ಲ, ಕೊನಿಗೆ ನನಗ ವಸಂತ ಕಂಡ.

ಚೈತನ್ಯ:— ಹಾಗಾದರೆ ಎಂದಿನ ಕೂಕುವಿಳಿಚು. (ನಗುತ್ತಾನೆ.)

ಉಷಾ:— ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡಸ್ವ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತೋಟ. ಅದರಲ್ಲೊಂದು ತೂಗುಮಂಚ. ನನ್ನನ್ನು ವಸಂತ ಆ ಮಂಚದ ಮ್ಯಾಲ ಕೂಡಿಸಿದ. ನಾ ಉಯ್ಯಾಲೆ ಆಡಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕಾಂತನಂಥ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಬಂದ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತೂಗಹತ್ತಿದ. ನಾನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದೆ; ಆದರೂ ಅವ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತೂಗಿದ. ಮತ್ತೆ ಆ... (ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುವಳು.)

ಚೈತನ್ಯ:— ಕುಟ್ಟೇ, ಸ್ವಪ್ನಗೆ ಯಾಕೆ ಭಯಪಡುನು ?

ಉಷಾ:— ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಆಗ ಆ ಮಂಚದ ಸರಪಳಿಗಳು ಚಟ್ ಚಟ್ ಎಂದು ಹರಿದವು. ಮತ್ತೆ....

ಚೈತನ್ಯ:— ಮತ್ತು ನೀಂ ಕೂಗಿದೆ. ಅರೆ ಕುಟ್ಟೇ, ಅದು ಮುರಿನ್ಯಾದು ಸರಪಳಿಯಲ್ಲ, ಅದು ಎಂಡೆ ನೀಣಾ ಕಂಚಿ ಮಾತ್ರ. ಆ ಸ್ವಪ್ನ ನೀ ಮರೆನುಬಿಡು. ಕುಟ್ಟೇ, ನಿನ್ನಿಯ ವೃತ್ತಾಂತ ಮೆಲ್ಲ ನನಕ್ಕೆ ಹೇಳು. ವಸಂತಂಡೆ ಮಾವ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು? ನೀ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ?

ಉಷಾ:— ನಾನೇನಂತ ವಚನಕೊಡಲಿ ಅವರಿಗೆ? ವಸಂತನನ್ನು ಮದಿವಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲ ಅಂತ ವಚನ ಕೊಡಲಿ?

ಚೈತನ್ಯ:— No, No, No. ವಸಂತನೆ ತನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಕೊ. ಅವನ ಆದ್ಯತ್ತ ಬಾರ್ಯೆಯ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮಗಳ್ ಎಂದು ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀ ವಸಂತನ ಮಾವಗೆ ಹೇಳು.

(ಗಂಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ.)

ಉಷಾ:— (ಮೆಟ್ಟಿಬಿದ್ದು) ವಸಂತ ಇರಬಹುದು. ನಾನಿನ್ನೂ ಮುಖ ಸಹಿತ ತೊಳೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಚೈತನ್ಯ:— ಕುಟ್ಟೇ, ನೀ ಪೊ, ನ್ಯಾನ್ ವಾಕಿಲ್ ತೆರೀತೇನೆ.

(ಉಷಾ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಚೈತನ್ಯ ವಿಂಗಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯೊಡನೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.)

ಇಂದಿರಾ:— (ಬಂದ ಕೂಡಲೆ) ಉಷಾತಾಯಿ ಇದ್ದಾಳಲ್ಲ ಒಳಗೆ?

ಚೈತನ್ಯ:— ನೀಂಗಳ್ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಉಷಾವರುನ್ನು.

[ಚೈತನ್ಯ ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಡುತ್ತಾನೆ. ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾರೋ ಪರಾಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಎಂದು ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಉಷಾ ಓವೆಲ್ಲಿನಿಂದ ಮುಖ ಬರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೊರಗೆ ಬರುವಳು.]

ಉಷಾ:— (ಬಂದಕೂಡಲೆ) ಬರಬ್ಯಾಡ ಅಂದರೂ ಬಂದೆಲ್ಲ, ವಸಂತ? (ಕಣ್ಣುಮೇಲಿನ ಓವೆಲ್ ತೆಗೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.)

- ಉಷಾ :— (ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ) ಯಾರು—ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ? ನೀವು? ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿರಿ?
- ಇಂದಿರಾ :— ಹೌದು, ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೇ ಬಂದೆ. ನಿನಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆತ್ಮೇನು ನಾ ಬಂದದ್ದು ಕಂಡು?
- ಉಷಾ :— (ಗೊಂದಲಗಟ್ಟು) ಇಲ್ಲ, ಹಾಂಗೇನೂ ಇಲ್ಲ.
- ಇಂದಿರಾ :— ನಿನಗ... ಅನಿಸಿರಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ. ಆದರ ಉಷಾ, ನನ್ನದು ನನಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಅನಿಸ್ತದೆ. ಮೊನ್ನಿನ ಪ್ರಾಂಗದನಂತರ ನಾ ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಈಗ ಪುನಃ ಬಂದೆ. ಯಾವದೂ ಒಂದು ಅಜ್ಞಾತ ಶಕ್ತಿ ನನ್ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಎಳೆದು ತಂದಿತು.
- ಉಷಾ :— (ಚುಚ್ಚು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ) ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಮನವೊಲಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು ಅಂತ ನಿಮಗನಿಸಿರಬಹುದು.
- ಇಂದಿರಾ :— ಛೇ, ಛೇ, ಇಲ್ಲ ಉಷಾ. ನಿನ್ನ ಮನವೊಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗೋ ಪುಣ್ಯ ಆದರೂ ನನ್ನ ಬಳಿ ಎಲ್ಲದ? ಯಾವಳ ತಾಯಿಯ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಕಿಡಿ ಹಾಕಿದೆ, ಅವಳ ನನ್ನ ಮಗಳ ಸಂಸಾರ ಉಳಿಸು ಅಂತ ನಾ ಯಾವ ಬಾಯಿಲೆ ಕೇಳಲಿ?
- ಉಷಾ :— ಖರೇನೂ ಅದ. ನಾ ಮೊನ್ನೆ ಮಾಡಿದ... ನಿಶ್ಚಯ... -
- ಇಂದಿರಾ :— ಅದನ್ನ ಮಾಡಿದಾಕೆ ನೀನು? ನನಗಾಮಾತಿನ ಮ್ಯಾಲ ವಿಶ್ವಾಸಿಲ್ಲ, ಉಷಾ. ಆ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡೋ ಉಷಾ ನೀ ಇರಲಿಲ್ಲ!
- ಉಷಾ :— ನಾ ಇರಲಿಲ್ಲ... ನಾ ಇರಲಿಲ್ಲ?
- ಇಂದಿರಾ :— ಅಂಹಂ! ಮೊನ್ನಿನ ನಿನ್ನ ಸಂತಾಪ, ನಿನ್ನ ಸೇಡಿನ ವಿಚಾರ, ಅಂತಃಕರಣವನ್ನ ಹಿಂಡಿ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ ಹೊರಬಿದ್ದ ದುಃಖ— ಈ ಎಳೆವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಕಷ್ಟದ ಅನುಭವ ನಿನಗೆಲ್ಲೆಂದ ಬರಬೇಕು?
- ಉಷಾ :— ಎಲ್ಲಿಂದ ಅಂದರ?

ಇಂದಿರಾ:— ಆ ದುಃಖ ನಿನ್ನದಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಸಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಮಾನಸಿಕ ಯಾತನೆಗಳೂ ಶಾಬ್ದಿಕರೂಪ ತಾಳಿ ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಮಹಾಸಾಗರದಂತೆ, ತನ್ನ ಶೋಕದ ವಡವಾಗ್ನಿಯನ್ನ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಸಮಾನದ ವಿಷವನ್ನ ಆಕೆ ಹ್ಯಾಂಗ ನುಂಗಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ! ಸಂತಾಪ-ನಿರಾಶೆಗಳ ಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಅವಳ ಪ್ರಾಣ ಎಷ್ಟು ಸಂಕಟವಟ್ಟಿರಬೇಕು! ಆದರ ಶಬ್ದಚಿತ್ರವನ್ನ ನೀನು ಮೊನ್ನೆ ಚಿತ್ರಿಸಿ ತೋರಿಸಿದಾಗಲೇ ನನಗನಿಸಿತು, ನೀನು ನಿಜವಾದ ಉಷಾ ಅಲ್ಲ, ಶರೀರ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನದು, ಮಾತಾಡಿದವಳು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಅಂತ. ಉಷಾ, ವಸಂತರಾಯನನ್ನ ಮದಿವಿಯಾಗುವ ನಿರ್ಧಾರ ನೀನು ಮಾಡಿದಿ? ನಾನು ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನ!

ಉಷಾ:— ಏನು? ನೀವು ಆ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ?

ಇಂದಿರಾ:— ಇಲ್ಲ. ನಾ ಏನು ಕೇಳಿದೆ, ಏನು ನೋಡಿದೆ, ಅದನ್ನ ಉಷಾ ಹ್ಯಾಂಗ ನಾ ಹೇಳಲಿ? ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡಿ ಹೀಗೆ ಅಂದಂತೆ ಭಾಸಾಯ್ತು—‘ನನ್ನ ಸಂಸಾರ ನೀನು ಮುಳುಗಿಸಿದಿ, ಇನ್ನ ನನ್ನ ಮಗಳು—ನನ್ನ ರಕ್ತಮಾಂಸದಿಂದಲೇ ಬೆಳೆಸಿದ ಆ ನನ್ನ ಮಗಳು—‘ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದ ಎಂದೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.’ (ಮೈಗೆ ನವಿರು ಬಂದಂತಾಗಿ) ಉಷಾ, ಅಂದು ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಈ ನಿರ್ಧಾರ ನಿನ್ನದಿರಲಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯದಿತ್ತು!

ಉಷಾ:— (ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು) ಇಂಥ ದುಷ್ಟಳಿರಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ತಾಯಿ.

ಇಂದಿರಾ:— ಮತ್ತೆ ನೀನೂ ಇಲ್ಲ, ಉಷಾ. ಆದರ ಇದು ನಿಸರ್ಗದ ನ್ಯಾಯ! ಪರರ ಆಹುತಿಗಾಗಿ ಹವಣಿಸುವವರಿಗೆ ತಾವೇ ಆಹುತಿಯಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರೋದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.

ಉಷಾ :— ಹೌದಲ್ಲ? ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸುಖದ ಆಹುತಿಯನ್ನು ನೀವು ತಕ್ಕೊಂಡಿರಲ್ಲ?

ಇಂದಿರಾ :— ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸುಖದ ಆಹುತಿಯನ್ನು ನಾನು ತಕ್ಕೊಂಡೆ? ಹೌದೇನು? (ಶೂನ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ) ಹೌದು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹೀಂಗಿಂತ ಅಂದಿತು ಜಗತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಆದರೂ ಹೀಂಗಿಂತ ಅಂತದ— ಜನ ಅಂದರ ಮರುಳು! ದೃಶ್ಯದ ಆಚೆಗಿರುವದರ ಅರ್ಥ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ತಿಳಿತದ? ನಾನು ಕೂಡ ಆಗ ಜನ ಆಡಿದ್ದೇ ಸತ್ಯ ಅಂತ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಜನದ ರೀತಿಯೇ ಬ್ಯಾರೆ. ಆದರೆ, ನೀನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಮ್ಮ ಮಗಳು; ನಿನ್ನಗೂ ಹಾಂಗಿಂತ ಅನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನಿನ್ನಗಾಗಿಯೇ ಯಾತನೆಗಳನ್ನೂ ಕಂಡೆ. ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಹೊಲಕೊಂಡು ಕೂಡೋದು ಅಸಾಧ್ಯ ಆಯ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷ ಹತ್ತಿಟ್ಟ ಮನಸ್ಸು ಮೊನ್ನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಅಂಕೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹೊರಬಂದು ಹೇಳಿತು— 'ನೀನು ಯಾರ ಸಂಸಾರವನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಇದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧವಿಲ್ಲ.'

ಉಷಾ :— ಏನು ಮಾತು ನಿಮ್ಮದು? ನೀವು ಯಾರ ಸಂಸಾರವನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡಲಿಲ್ಲ?

ಇಂದಿರಾ :— ಇಲ್ಲ, ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಉಷಾ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸಂಸಾರ ನನ್ನಿಂದ ಎಂದೂ ಹಾಳಾಗಲಿಲ್ಲ; ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಅವರು ಹೂಡಿದ ಸಂಸಾರಪಟದ ಮ್ಯಾಲ ನನ್ನ ಸುಖದ ಮೊಹರೆ ಮಾತ್ರ ಆಹುತಿ ಆಯ್ತು! ಉಷಾ, ಬಲಿದಾನ ಅವರದಾಗಲಿಲ್ಲ, ನನ್ನದಾಯ್ತು! ಆ ಇರಿಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ನನ್ನ ಜೀವ ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷ ಉಸಿರುಗಟ್ಟ ಒದ್ದಾಡತಾ ಅದ! ನನ್ನನ್ನು ಈ ಪೇಚಾಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿದವರು ಬ್ಯಾರೆಯವರಾರೂ ಅಲ್ಲ; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನನ್ನ ಹಡೆದ ತಾಯಿ! ಪಾಪ, ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಆಯುಷ್ಯದ

ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಇರಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ, ಅವಳಿಗನಿಸಿರಬೇಕು — ಗಂಡ ಚಿಕ್ಕವ ಇದ್ದಾನೆ, ಉಮೇದಿಯವ ಇದ್ದಾನೆ, ದುಡ್ಡುಳ್ಳವ ಇದ್ದಾನೆ, ಮೊದಲನೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೇರೋದಿಲ್ಲ ಅಂದ ಮ್ಯಾಲ, ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಸುಖ ಆದೀತು — ಅಂತ.

ಉಷಾ :— ಮತ್ತೆ, ಹಾಂಗ ನಿಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕೆ ಯಾವದೂ ಕೊರತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಇಂದಿರಾ :— ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೀಂಗ ಅನಿಸಿತು, ಅಂದಮ್ಯಾಲ ನಿನಗನಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯೇನು? ಮತ್ತೆ ಹೊರಗಿಂದ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಹಾಂಗ ಇದ್ದೂ ಇತ್ತು. ನೋಸಿತ್ತು, ಸಂಪತ್ತಿತ್ತು, ಭಂಗಾರದಂಧ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದವು. ಹಾಂಗ ಉಷಾ, ನಿನ್ನ ಹಡದವರು ನನಗೆ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಕಡಿವಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರ....

ಉಷಾ :— ಯಾಕೆ? ಆದರೇನು ಮತ್ತೆ?

ಇಂದಿರಾ :— ಯಾಕೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು, ಜೀವನದ ಆನಂದವನ್ನು ಮನ-ನೇಚ್ಚಿಯಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನನಗಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಒಳಗ ಮನಸ್ಸಿನ ಕೊರಿ, ಹೊರಗ ಸಮಾಜದ ಹಂಗಣೆ. ಈ ಎರಡರ ಚುಚ್ಚಿನ ಪೆದನೆಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಹಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಸಂಕಟಾಯ್ತು. ಹೊಸಮೊದಲಗಿತ್ತಿ ಅಂತ ನಾ ಮನೀಗೆ ಬಂದೆ. ಅತ್ತಿಯನರೂ ನನ್ನ ಕೌತುಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಡ-ತಿದ್ದರು. ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಅತ್ತಿಯವರ ಕೇಳುವವರು— 'ಇವರೇ ಏನು ನಿಮ್ಮ ಎರಡನೆ ಸೊಸಿ?' ಕುತ್ತಿತನದ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ನನ್ನ ಕರುಳನ್ನು ಕೊರೀತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮನಿಯಲ್ಲಿ, ತಪ್ಪಿ ಕೂಡ ನೊದಲನೆಯ ಲಗ್ನದ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮರೀಲಿಕ್ಕೆ ಇವರೆಷ್ಟೆಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡತಿದ್ದರು ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಆ ಸತ್ಯ ನನಗಂಟಿಕೊಳ್ತಾ ಇತ್ತು! ದಿನದ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ತಾಸೂ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಮ್ಯಾಲ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಛಾಯೆ ಇದ್ದೇ ಇರೋದು. ನನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಅವರು ಬಳಸಿದ್ದರು.

ಮತ್ತೆ, ಅವರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ನಾನು ತೊಡತಿದ್ದೆ. ಗೋಟು—
 ಪಾಟ್ಲಿಯ ಈಡು ಸಣ್ಣದ್ಯಾಕೆ? ಅವರು ಅಶಕ್ತರಿದ್ದರು
 ಅಂತ. ನತ್ತು ದೊಡ್ಡದ್ಯಾಕೆ? ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪತಿತ್ತು ಅಂತ.
 ಲಗ್ನ ಆದ ಹೊಸತಾಗಿಯಂತೂ ನನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ವಾತಾ-
 ವರಣ ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನೇ ಸಾರತಿತ್ತು.
 ಮೊದಲು ತೀರಿಕೊಂಡ ಸವತಿಯ ಹೆಸರಿಲೆ ಸಂಸ್ಕಾರದ
 ಉಡೀ ತುಂಬಿದರ, ಅವರ ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತಾಗಲಿಕ್ಕೆ
 ಬರ್ತದ. ಆದರ ಜೀವಂತ ಸವತಿಯ ಋಣ! ಅದಕ್ಕೇಂದೂ
 ಪರಿಹಾರ ಇಲ್ಲ! ಉಷಾ, ನೀನು ಮೊನ್ನೆ ಮಾತಿನೊಳಗ
 ಅಂದಿ—ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಇಡೀ ಆಯುಷ್ಯ ಜೀವ ಹಿಚಿಕೊಂಡು
 ಜೀವನ ನಾಗಿಸಿದಳು ಅಂತ. ಆದರ ನಿಜವಾಗಿ ಅದು ಹಾಂಗಿರ
 ಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮ್ಯಾಲ ಅನ್ಯಾಯ
 ಆತ್ಮ್ಯ, ಆ ಮನಿಯಲ್ಲಿ ತಿರಿಗೆಂದೂ ಕಾಲುಹಾಕದೆ ಅವರು
 ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದ ಹಾದೀ ಹಿಡಿದರು. ಉಷಾ, ಖರೆ ಜೀವಾ
 ಹಿಚಿಕೊಂಡು ಬಾಳ್ವೆಮಾಡಿದ್ದು ನಾನು! ಇನ್ನೂ ಮಾಡ್-
 ತಲೇ ಇದ್ದೀನಿ. ಮತ್ತೆ ಇನ್ನಂತೂ, ಅಕ್ಕೂ ಮನೀಗೆ
 ಬಂದಮ್ಯಾಲ, ಅವಳ ಜೋಡು ನನ್ನ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ
 ನನಗ ದೊರಕೋದದ! ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಆಗಾಗ್ಗೆ
 ಅಂತಾನ: 'ಕಕ್ಕೀ ಮದಿನಿ ಅಂದರ ಒಂದು ಜೂಜಾಟ,'
 ಅಂತ! ಬಹಳ ಖರೆ ಅದ ಆ ಮಾತು. ಒಮ್ಮೆ ಸುಖಕ್ಕೆ
 ಕಾರಣಾಗ್ತದ, ಒಮ್ಮೆ ಆಗೋದೂ ಇಲ್ಲ. ಜೂಜಿನ ಲಕ್ಷ-
 ಣಾನಃ ಅದು. ಆದರ ನನ್ನ ಮದಿವಿಯ ಜೂಜಿಗೂ ನಾ
 ಹೊಣೆಯಿರಲಿಲ್ಲ ಉಷಾ! ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲೆತ್ತ ಇಡಲಾಯ್ತು;
 ನಾ ಅದನ್ನ ಒಗೆಯಲಿಲ್ಲ ಕೂಡ. ಅವು ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ
 ಕೈಜಾರಿ ಬಿದ್ದದ್ದೇ ಫಾಶಿ ಎಂದಾಯ್ತು! ನಾನು ಸುಖಿಯಾದೆ
 ಅಂತ ಸರ್ವರೂ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ನಾನೂ ಅದನ್ನಂಗೀ-
 ಕರಿಸಿದೆ. ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಪಾಲನಕ್ಕಾಗಿ ನಾ ಅದನ್ನೊಪ್ಪಿದರೂ,

ಉಷಾ, ಅದು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿವಿವಾಹ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಲೆತ್ತವನ್ನು ನಾನಾಗಿ ಹಿಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಉಷಾ:— ಈಗ ಆ ಲೆತ್ತವನ್ನು ನಾನಾಗಿ ಹಿಡಿಯುವವಳಿದ್ದೇನೆ.

ಇಂದಿರಾ:— ಅಗತ್ಯ ಹಿಡಿ. ಅವನ್ನು ಹಿಡೀಬ್ಯಾಡ ಅಂತ ನಾ ಹ್ಯಾಂಗ ಹೇಳಲಿ? ಆದರ ಉಷಾ, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೇಳಿ ನೀ— ಅಕ್ಕೂನ ತಾಯಿ ಅಂತಲ್ಲ— ಪುರುಷ ಹೃದಯದ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಸ್ತ್ರೀ ಅಂತ ಹೇಳಿ ನೀ— ಹಿಡಿದ ಲೆತ್ತವನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಒಗಿ, ನಿನಗ ಬೇಕಾದ ಘಾತಿ ಬಿತ್ತು, ಒಳ್ಳೇದೂ ಆತ್ಮ್ಯ; ಬೀಳಲಿಲ್ಲ ಅಂದರ ಮಾತ್ರ ಘಾತಿಬಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಬಂಡವಾಳದ ದಿವಾಳಿ ಆಗಿ, ಉಳಕೊಂಡೇನು ಅಂದರ ಸಮಾಜದ ಸಹಾನು-ಭೂತಿಯ ಸಾಲ ಕೂಡ ನಿನಗ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!

ಉಷಾ:— ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ! ಅದಕ್ಕ ನಾ ಯಾಕ ಬೆಲೆ ಕೊಡ ಬೇಕು? ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಸುಖಿಯಾಗೋದು ನಾವು ನೋಡಿ ಕೊಂಡರಾತ್ಮ್ಯ.

ಇಂದಿರಾ:— ನಾವು ಅಂದರ ಯಾರು, ಉಷಾ? ನೀವು ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ? ಉಷಾ, ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಚಿಕ್ಕಾಕೆದ್ದೀ, ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನ ಅಂತರ ಅದ! ಪ್ರೀತಿ ವಿವಾಹ ದಿಂದ ಹೆಂಗಸು ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ ಅನ್ನೋ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ! ಪುರುಷರ ಚಂಚಲ ಸ್ವಭಾವ, ಹೆಂಗಸರು ಅದನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಖಂಡವಾಗಿ ನಡೆಯಿ ಸಿದ ಅಟ್ಟಿಹಾಸ, ಈ ಎರಡರೊಳಗಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಲಗ್ನ ಅಂದರ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಚಕ್ರಬಂಧಸ್ಪರ್ಧೆ! ಪ್ರೀತಿ ವಿವಾಹ ಅನ್ನುವ ಒಂದೇ ಮಾತಿನಿಂದ ಅದು ಬಿಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದು. ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಕಾರಣದ ಮೂಲಕ ಅದರ ಜೂಜಿನ ಸ್ವರೂಪವೂ ಬದಲಾಗಲಾರದು. ಈ ಚಕ್ರಬಂಧ ಬಿಡಿಸೋದಿದ್ದರ, ನಾವು ಹೆಂಗಸರು ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ

ಬಿಡಿಸಬೇಕಾದೀತು. ಬರಿ ಸುಖದ ಒಂದು ಸಾಧನ ಅಂತ ಆಶೆಬುರುಕತನದಿಂದ ಅದನ್ನ ನೋಡಲಾಗದು.

ಉಷಾ:— ನನಗದರಲ್ಲಿ ಸುಖ ಅನಿಸ್ತಾ ಇದ್ದರ....

ಇಂದಿರಾ:— ಇಲ್ಲ, ಉಷಾ. ಖರೆ ಹೇಳಲಿ? ಸ್ತ್ರೀ ಜಾತಿಗೆ, ಸತ್ಯ ವಾಗಿಯೇ ಸುಖದ ಲಾಭ ಒಂದೇ, ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲದ— ತಾಯ್ತನದಲ್ಲಿ. ಉಷಾ, ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದ್ದು ನನಗ ನೆನಪದ. ಮದುವೆಯಿಂದ ನಾನು ಸುಖಿಯಾದೆನೋ ಇಲ್ಲೋ ಹೇಳಲಾರೆ; ಆದರ ಚೊಚ್ಚಲು ಹಡೆದಾಗ, ಅಕ್ಕಾನ ಮೊದಲನೆ 'ಓಹಾಂ' ಕೇಳಿದೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಆನಂದದಿಂದ ನನ್ನ ಶರೀರದ ಕಣ-ಕಣಗಳೂ ಉದ್ರಿಕ್ತಗೊಂಡವು! ಅಕ್ಕು ಮತ್ತು ಬೇಬಿ— ಇವರಿಬ್ಬರ ಜೀವದ ಮ್ಯಾಲ ನಾ ನನ್ನೆಲ್ಲ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಮರೆತೆ. (ನೆನಸಿಕೊಂಡು) ಬೇಬಿಯ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಗಂಡು ಕೂಸು—ಅದಕ್ಕೆ ಜಡ್ಡಾತ್ಯು, ಆಗ ಒಂದು ದಿವಸ ನನಗ ಕನಸು ಬಿತ್ತು. ನಾನು ದೇವರ ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ನಂದಾ- ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಗಾಳಿಯ ಜುಳುಕು ಬಂದು ಆ ದೀಪ ಆರಿಹೋತ್ಯು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಧಸ್ಸಾತ್ಯು. ಆಗ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ:— “ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಂದಾದೀಪ ಹಚ್ಚುವ ಅಧಿಕಾರ ನಿನಗಿಲ್ಲ!” ನನ್ನ ಕಂದಮ್ಮ....(ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಏಕುಳವಳು.) ಹೋಗಲಿ, ಬೇರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವ ಚಿರಂಜೀವಿ ಆಗಿರಲಿ....ಹೌದು, ನನಗ ಆ ಅಧಿಕಾರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರ ನನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಬುನಾದಿಯನ್ನ ಹಾಕುವಾಗ ಒಂದು ಜೀವ ಅದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿತ್ತು, ಮತ್ತೆ ಆ ಜೀವ ಒಬ್ಬ ಬಸಿರುಹೆಂಗಸಿನದಿತ್ತು ಅಂಬೋದೂ ಮೊನ್ನೆ ನನಗ ತಿಳಿತು. ಉಷಾ, ನಾ ಯಾರಿಗೂ ದೋಷ ಕೊಡೋ ದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಕ್ಕು....ಮತ್ತೆ ನಾನು.... ಈಗ ಹದಿನೈದು

ದಿವಸಗಳಾದವು... ಒಬ್ಬ ರಿಗೊಬ್ಬರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಂಜತೀವಿ, 'ಉಷಾ ನಿನಗ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡ್ತಾಳೆ' ಅಂತ ಯಾವ ನಾಲಗೆಯಿಂದ ನಾ ಆಕೆಗೆ ಹೇಳಲಿ? ಯಾವ ಮಗಳ ಜನ್ಮದಿಂದ ನನ್ನ ಜೀವನವೇ ಸಾರ್ಥಕಾತ್ಮ್ಯ ಅಂತ ನನಗನಿಸಿತ್ತೋ, ಅವಳ ಅದೃಷ್ಟದ ಈ ದುರಂತವನ್ನ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲೇ ನಾ ನೋಡ್ತ ಇದ್ದೀನಿ. ಆದರೂ ನನಗೇನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗೇದ? ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಡೋದು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲದೀತು. ಆದರ, ಸುತ್ತಲೂ ನ್ಯಾಸಿಸಿದ ವಿಚಿತ್ರ ಕೋಲಾಹಲದೊಳಗಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಸುಖಿಯಾಗಿ ಮಾಡೋದು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನನಗ ನೆನಪದ—ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿತು,— ಈಗ ಹೇಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಹಿಂಜರೀತದ—ನನಗ! ಆಗ ಸಮಾಧಾನ ಅನಿಸಿತು! ಒಂದು ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಜೀವ, ಜಗತ್ತಿನ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಸತ್ತು, ಹೇಸಿಕೊಂಡು, ಈ ಜಗತ್ತು ಬಿಟ್ಟುಹೋತ್ಯು, ಮತ್ತ ನಾವು ತಿಳುಕೊಂಡಿವಿ ನಾನಿಬ್ಬರೂ ಸುಖಿಯಾದಿವಿ ಅಂತ. ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮದಿವಿ ಆತ್ಮ್ಯ ಅಂದರ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗ ಯಾವದನ್ನ ನೀವು ಆತುರವಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದು? ನನ್ನ ಅಕ್ಕೂನ ಮರಣ! ತನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮರಣದ ಹಾದೀ ಕಾಯೋದು! ಮಾನವನ ಅಧಃಪಾತದ ಪರಮಾವಧಿ ಇನ್ನೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟೋದದ! ಉಷಾ, ನಾ ನಿನ್ನ ದೂಷಿಸಲಾರೆ. ಎಂದು ವಸಂತರಾಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಲಗ್ನವಾಗುವ ವಿಚಾರ ಬಂತೋ ಅಂದೇ ನನ್ನ ಅಕ್ಕೂನ ಸಂಸಾರದ ಕಾಯಿ ಆಣ ಬಿಟ್ಟಿತು! ನಿನಗ ಹೇಳಿಕೊಂಡರ ಅದು ಸರಿಹೋದೀತು ಅಂತ ನನಗ ಅನಿಸದಿದ್ದರೂ, ನಾ ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದೆ. ಅದು ಅಕ್ಕೂನ ಸಂಸಾರದ ಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ; ನನ್ನ ಹತ್ತಿಟ್ಟ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹರಿಬಿಡುವದಕ್ಕಾಗಿ, ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ

ನಿನಗಿದ್ದ ದುರಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನ ತೆಗೆದುಹಾಕುವದಕ್ಕಾಗಿ! ಅಕ್ಕೂಗ ಸುಖ ಆದರ ನನಗ ಬ್ಯಾಡಾಗೇದೇನು? ಆದರ ಆ ಮಾತು ಈಗ ಯಾರ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರ ಉಷಾ, ಚಿಕ್ಕವಳಿರುವಾಗಿನಿಂದಲೇ ಯಾವ ಮಮತೆಯ ಸುಖಕ್ಕ ನೀನು ಎರವಾಗಿದ್ದೀ ಅದನ್ನ ನಿನಗ ಕೊಡುವದು ನನಗ ಶಕ್ಯ ಅದ; ಅಂತೂ ಅದನ್ನ ಕೊಡೋದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದೆ. ನಿನಗ ತಾಯ್ ರುಳಿನ ತಂಪನ್ನ ನೀಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದೆ!

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ವಸಂತ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇಂದಿರಾ-
ಬಾಯಿಯ ಕಡೆಗೆ ಅವನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.)

ವಸಂತ:— ಉಷಾ, ನಮ್ಮ ಮದುವಿಯ ತಯಾರಿ ಎಲ್ಲಾ ಆತ್ಮ್ಯ, ಕೆಳಗ ಮೋಟರ್ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸೀನಿ. ಹೊರಡೋದಿನ್ನ ವ್ಯಾಳ್ಯಾ ಇಲ್ಲ.

(ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯವರನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆದರಿದವನಾಗಿ)

ಇಂದಿರಾ:— (ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಂತೆ ತೋರಿಸದೆ) ಉಷಾ, ನಾ ಬರ್ತೀನಿ.

ಉಷಾ:— ಅವ್ವಾ ಹೋಗಬ್ಯಾಡ ನೀನು, ನಿಲ್ಲು! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಗೊಂದಲಗೆಟ್ಟಿದ, ಬುದ್ಧಿಗೆ ಯಾವದೂ ತೋಚದಂತಾಗೇದ.

ಇಂದಿರಾ:— ಉಷಾ, ಕಂಗೆಡಬ್ಯಾಡ. ನಿನಗ ಹ್ಯಾಂಗ ಒಳ್ಳೇದನಸ್ತದ ಹಾಂಗ ಮಾಡು. ನಿನಗ ನಿನ್ನ ತವರಮನಿ ಯಾವಾಗಲೂ ತೆರವದ ನನ್ನ ಮಗಳ.

ಉಷಾ:— ಅವ್ವಾ, ಹೋಗಬ್ಯಾಡ. ನಿನ್ನ ಜತಿಗೆ ನನಗ ಬಹಳ ಮಾತಾಡೋದವ್ವಾ. ನೀ ಒಳಗ ಕೂಡು.

(ಉಷೆಗೆ ದುಃಖ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಹತ್ತುವಳು.)

ಇಂದಿರಾ:— ಒಳಗ ಕೂಡಲಿ? ಆಗಲವ್ವಾ (ಹೋಗುವಳು.)

ವಸಂತ:— ಉಷಾ, ಏನಿದು? ಅಳೋದ್ಯಾಕ?

ಉಷಾ:— (ಅಳು ತಡೆಯಲು ತುಂಬ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತ) ಹೌದು, ಪ್ರಸಂಗ ಹಾಂಗೂ ಆದ.

- ವಸಂತ:— ಉಷಾ, ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಂಗದ್ದೂ ನಾವು ಮೊದಲೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೆವಲ್ಲ?
- ಉಷಾ:— ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧ-ಪ್ರಾರಂಭ ಆದಮ್ಯಾಲ ಬದಲಿಸಬೇಕಾಗ್ತದೆ, ವಸಂತ!
- ವಸಂತ:— ಉಷಾ, ಈ ಮಾತು ನನಗ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೆ ತಿಳಿಕೊಳ್ಳೋ ಮನಸ್ಸೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ನನಗ ಲಗ್ನದ ವಚನ ಕೊಟ್ಟೀ. ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ ಅಂದರ ಸುಳಿಗಾಳಿಗೆ ಸೋಂಕಿ, ಉಘ್ ಅಂದ ಕೂಡಲೆ ರವದೀಹಾಂಗ ಹಾರಿಹೋಗುವ ವಿಚಾರ ಅಲ್ಲ, ಉಷಾ!
- ಉಷಾ:— ವಸಂತ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಮ್ಯಾಲ ಪ್ರೇಮ ಮಾಡಿದೆ. ಅಪಾರವಾಗಿ ಪ್ರೇಮ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರ ಇಂದಿನ ಮಟ್ಟಿಗಂತೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತೀರ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದೆ! ಕ್ಷಮಿಸು ವಸಂತ. ಕನಿಷ್ಠ ಇವತ್ತಾದರೂ ನೀನು ನನಗ ಮದಿವಿಯ ಆಗ್ರಹ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ.
- ವಸಂತ:— ಛಿ, ಛಿ, ಉಷಾ, ಹೊರಗ ಗಾಡಿ ಬಂದು ನಿಂತೆದ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕೂಡ ನಾವು ತಡಮಾಡೋ ಹಾಂಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಈಗ ಹೊರಡಲೇಬೇಕು.
- ಉಷಾ:— (ನಿಶ್ಚಯದ ದನಿಯಲ್ಲಿ) ಅದನ್ನ ನಾ ಮಾಡಲಾರೆ ವಸಂತ.
- ವಸಂತ:— ಮಾಡಲಾರೆ? ಉಷಾ, ನಿನಗ ಹುಚ್ಚುಗಿಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿಲ್ಲಲ್ಲ?
- ಉಷಾ:— ಹಾಂಗೂ ಅನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ!
- ವಸಂತ:— ಉಷಾ, ಹೀಗ ನೀನು ಧೈರ್ಯಗಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣೇನು? ಇಷ್ಟು ದಿನ ನಾ ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದೆ, ನೀನು ಸಮರ್ಥಳಾಗಿದ್ದಿ. ನಿನ್ನ ಖಂಚೀರ ಮನಸ್ಸಿನ ಬೆಂಬಲದ ಮ್ಯಾಲ ನಾನು ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಚಲಿಸಗೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇಂದು ನನಗ ತುಂಬ ಧೈರ್ಯ ಬಂದದ, ನೀನು ಮಾತ್ರ....
- ಉಷಾ:— ಹೌದು, ನನ್ನ ಧೈರ್ಯ ಹೋಗೇದ. ನಾನು ಹೌಹಾರೀನಿ.

ವಸಂತ:— ಹಿಂಗ ಹುಚ್ಚೇಹಾಂಗೆನು ಮಾಡ್ತಿ, ಉಷಾ? ಇಷ್ಟು ದೂರ ಮಾತು ಮುಂದರಿದಮ್ಯಾಲ, ಈಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಲಗ್ನು ಮುಂದ ನೂಕೋದು ಅಂದರ ನಮ್ಮ ಫಜೀತಿಗೆ ಪಾರವೇ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಉಷಾ, ಕಿಶೋರಿಯ ಸಂಸಾರನನ್ನ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಿದ ನರಾಧಮ ಅಂತ ಈಗಾಗಲೆ ಊರೊಳಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಅಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಆಗಿದ್ದದ. ಅದರ ಜತೀಗೆ ಒಬ್ಬ ಕುನಾರಿಯ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದ ನರರಾಕ್ಷಸ ಅಂಬೋ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರೂ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದೀತು! ಛೇ, ಎಂದಿಗೂ ಅದನ್ನ ಮಾಡಗೊಡುವ ಹಾಂಗಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ಚೈತನ್ಯರೂ ಆಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದರು, ಕೂಡಲೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮದಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಡಬೇಕು ಅಂತ.

ಉಷಾ:— ಏನಾದರೂ ಇಂದ ನಾ ಮದಿವಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಗಲಾರೆ. ವಸಂತ, ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಬ್ಯಾಡ. ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲ ನಿನಗ ಖರೆ ಪ್ರೇಮಿದ್ದರ, ಅದೇ ಪ್ರೇಮದ್ದೆ ನಿನಗ ಆಣೆ ಅದ, ನನಗ ಅವಕಾಶ ಕೊಡು. ಇಷ್ಟೊಂದು ನನ್ನ ಮಾತು ನಡಸು.

ವಸಂತ:— (ಅವಳ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಮನಕರಗಿ) ಅವಕಾಶ ಅಂದರ ಎಷ್ಟು? ಒಂದು ದಿವಸ?

ಉಷಾ:— ಸಾಕು, ಅದರ ನನ್ನಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನನ್ನ ಬಿಡು.

ವಸಂತ:— ಉಷಾ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾ ನೋಡಲಾರೆ. ಹ್ಯಾಂಗೋ ಈಗ ನಾ ಹೋಗ್ತಿನಿ. ಆದರ ನಾಳೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಲಗ್ನಾಗದ ಇರಲಾರದು. ಬರ್ತಿನಿ ನಾನು. (ಹೋಗ ಹತ್ತುವನು.)

ಉಷಾ:— (ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವನ ಹಿಂದಿಂದೆ ಧಾವಿಸಿ ಹೋಗಿ) ವಸಂತ.....

ವಸಂತ:— (ಹಿಂತಿರುಗಿ) ಏನಂತಿ, ಉಷಾ?

ಉಷಾ:— ಏನಿಲ್ಲ, ನೀನು ಹೋಗು. (ವಸಂತ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಉಷಾ ನಿಶ್ಚಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನು ಹೋದತ್ತ ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ.)

ಅಮೇಲೆ) ಪ್ರೇಮದ ಜೀವ!...ವಸಂತ...ಇಂದಿನ ನಿನ್ನ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ನಾಳೆಗೆ ದೂಡಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಜನ್ಮದ ಸುಖ... (ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಕುರ್ಚಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನಾಸಿಸಿ ಬಿಕ್ಕಳಿಸುವಳು. ಅವಳ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ)

ಇಂದಿರಾ:— ಇದೇನು ಉಷಾ? ವಸಂತರಾಯರೆಲ್ಲಿದ್ದಾರ?

ಉಷಾ:— ವಸಂತ ಹೋದ. ಅವನಿಗೆ ನಾ ತಿರುಗಿ ಹೋಗು ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ.

ಇಂದಿರಾ:— ಅಂದರೆ ನೀನು ವಸಂತರಾಯರನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕಳಿಸಿದಿ?

ಉಷಾ:— ಹೌದವಾ. ಪರರ ದುಃಖದ ಕಡಲಲ್ಲಿ ಸ್ವಸುಖ ಎಂದೂ ಬೇರು ಹಿಡಿಯಲಾರದು! ಸ್ವಸುಖ....ಸ್ವಸುಖ.... ಬ್ಯಾಡ ನನಗೆ ಆ ಸುಖ! ಎಂದೂ ಬ್ಯಾಡ!

ಇಂದಿರಾ:— (ಅವಳ ನಿಶ್ಚಯದ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದು) ಇದೇನು ಮಾತು, ಉಷಾ? ನಿನ್ನ ಸುಖಸರ್ವಸ್ವದ ಮೇಲೆ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಕೊಡುವದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಿ?

(ಉಷಾ ಕತ್ತನ್ನಲ್ಲಾಡಿಸಿ “ಹಾದು” ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವಳು. ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಗೂ ಶಿರ ಬಿಗಿದು ಮಾತನಾಡುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವರು)

ಇಂದಿರಾ:— ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವಳವ್ವಾ ನೀನು, ಉಷಾ!

ಉಷಾ:— ನಾನೋ—ಈ ಅಧಃಪಾತದಿಂದ ನನ್ನ ಉಳಿಸಿದ ನಂತಾಯಿ ನೀನೋ!

(ಒಮ್ಮೆಲೆ ಇಂದಿರಾಬಾಯಿಯು ಕೊರಳಿಗೆ ಅಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ.)

ತೆರೆ

